

Véget ért az NFT II. társadalmi vitája

Bajnai Gordon szerint eredményes volt az Új Magyarország Fejlesztési Terv társadalmi egyeztetése. A fejlesztési ügyekért felelős kormánybiztos szerint a növekedés, foglalkoztatás, kohézió, fenntarthatóság célkitűzéseket az egyeztetésben résztvevők általában támogatták.

Mintegy 4. 000 szervezet kértek fel az egyeztetésben való részvételre, több, mint 12 ezren töltötték le a tervet, levélben, e-mailen 250 javaslatot kaptak mintegy 600 egyéni hozzászólótól, szervezettől, és mintegy 100 szervezet képviselőivel személyesen is találkoztak – számolt be egy sajtóbeszélgetésen a társadalmi egyeztetésről Bajnai. A viták, beszélgetések során több komoly dilemma is megfogalmazódott a környezetvédelem és útépítés, a humán erőforrások és az infrastruktúra fejlesztése, valamint a régiós és ágazati programok, illetve a pólusok és az elmaradott kistérségek fejlesztése közti arányokról. A környezetvédők például azt szeretnék, ha útépítésre kevésbé költenének az uniós fejlesztésekből. Bajnai szerint azonban figyelembe kell venni a régiókban megjelenő közlekedési igényeket is. Arról nem is beszélve, hogy a falvakon áthaladó óriási forgalom miatt a gyerekek nem tudnak átmenni az út túloldalára, és az ott élők életminősége, illetve a környezet is kárt szenved az elkerülő utak hiányában.

A civilek a humán erőforrások fejlesztésére juttatnának többet az infrastruktúra- beruházás és a gazdaságfejlesztés rovására. A kormánybiztos szerint az eddigi humánprogramok sikeresek voltak, ezért a jövőben is fordítani kell erre a területre, ugyanakkor a programok tartalmát, hatékonyságát figyelembe kell venni. Bajnai úgy értékelte, hogy szükség van a pólusok fejlesztésére, hiszen azok vonzzák a tőkét, és a tudásalapú gazdaság központjaivá válhatnak. Ráadásul a budapesti vízfejés helyezéshez képes komoly előrelépést teremtenek a területi kiegyenlítésben, és fontos kisugárzó hatásuk is van. Csakhogy a fejlettebb területeknek eleve magasabb a pályázati pénzfelszívó és megszerző képessége, ezért nagyon oda kell figyelni az elmaradott térségek felzárkóztatására is. A leghatékonyabb térségek fejlesztésére programokat lehet indítani pályázatátás nélkül is, hiszen ezeken a területeken még a pályázatíráshoz szükséges kapacitás is hiányzik, és a pályázati kiírásokban is meg fog jelenni a pozitív diszkrimináció. Bajnai ennek egyik példaként említette, hogy az Észak-Alföldi Régió kétszer annyi támogatást kap, mint a Nyugat-Dunántúli Régió. A régiók közötti

pénz felosztásánál ugyanis nem csak a népességszámot (20%-os súllyal) vették figyelembe, hanem a települések számát (10%), a munkanélküliséget (20%), az elmaradott településen élők számát (10%), valamint az egyes régiók fejlettségét (40%) is.

A fő célkitűzésekkel alapvetően egyetértettek a régiók, az Esélyegyenlőségi Tanács, a Gazdasági és Szociális Tanács (GSZT), az Országos Környezetvédelmi Tanács, az Országos Érdekegyeztető Tanács és a Magyar Tudományos Akadémia is. *Vizi E. Szilveszter*, a GSZT társelnöke például úgy vélte, hogy a terv számos olyan integrált elemeket tartalmaz, amely biztosítja, hogy a források felhasználhatók legyenek, és pozitívként említette, hogy a dokumentum megjeleníti az államhatalom és az egyén felelősségét egyaránt. Ugyanakkor hiányolta a nemzeti tőkére és a magyar kkv-k szerepére vonatkozó alaposabb elemzést. Szerinte a magyar szürkeállományra, az innovatív tehetségre az eddiginél jobban kell építeni, és az anyagban Kárpát-medencei kitekintésben is gondolkodni kell.

Demján Sándor, a GSZT társelnöke az egyeztetésen arról beszélt, hogy meg kell vizsgálni a büntetőjogi felelősség lehetőségét abban az esetben, ha túllépi a meghatározott hiányt. *Parragh László*, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara elnöke a gazdaság szereplőinek képviselőjében elmondta: hangsúlyt kell helyezni a munkaerő-piaci igényre épülő szakképzésre. Bajnai szerint a vélemények egy jó részét beépítik a fejlesztési terv végleges változatába, de az eredetileg kijelölt sávok a különböző célkitűzések szerint olyan szélesek voltak – a humán erőforrás esetében például 200 milliárdos mozgásteret biztosítottak –, hogy nem lesz szükséges átlépni őket. Bajnai azt is hangsúlyozta, hogy nem lehet minden, sokszor egymásnak szögesen ellentétes érdeket figyelembe venni, és hogy a végső döntés a kormányé, hiszen a felelősséget is ő vállalja a programért.

A kormány eredetileg szeptember 27-én véglegesítette volna a tervet, amelyet október elsején küldött volna el Brüsszelbe. A Magyar Televízió ostroma miatt azonban szeptember 19-én elmaradt a parlamenti vitanap, amelyet október 10-ére halasztottak. A tervet ezután hagyja csak jóvá a kormány, s csak várhatóan október második felében, miután az EU is elfogadta a stratégiai iránymutatásokról szól jogszabályokat, küldi el a dokumentumot az Európai Bizottságnak.

Rockenbauer Nóra

Gyorsítás és internetes ügyintézés a pályázatoknál

Októberben már interneten is elintézhetőek lesznek az uniós pályázatok költségelszámolásai – jelentette be Bajnai Gordon. A fejlesztéspolitikai kormánybiztos erről akkor beszélt, amikor részletezte, miként kívánják az uniós támogatások szétosztását pályázó-baráttá, és sokkal gyorsabbá tenni. Közben a nemzetközi vizsgálatok azt állapították meg, hogy a magyar pályázati rendszer jól véd a korrupció ellen, a néha túlzó biztosítékok akadályozzák a hatékonyságot. „Minden feladatot tételesen ellenőrzünk, a négy szem elve helyett a 14 szem elve érvényesül” – fogalmazott Bajnai. Közben rémhírek keringenek a szerződéskötések és a kifizetések nehézkességéről. Az új intézkedésekkel átlag 5-6 hónapról kettőre kívánják csökkenteni a pályázatok elbírálásának és a szerződések megkötésének idejét. Most sokszor akár három közreműködő szervezet között kénytelen ingázni a pályázó, rövidesen bevezetik az egyablakos ügyintéризést, csökkentik a szükséges dokumentumok számát, illetve pozitív és negatív anyagi ösztönzőket kívánnak alkalmazni – lehetőség szerint akár az ügyintézők szintjéig bezárólag.

A pályázók jelszavuk segítségével már most is nyomon követhetik az interneten, hogy hol tart az ő pályázatuk, két héten belül már olyan adminisztrációs ügyeket is a neten intézhetnek, mint a költségelszámolások, és a jövőben a teljes ügyintézés lebonyolítható lesz a neten. Létrehoznak egy akciócsoportot is, amely a problémás ügyeket elveszi az ügyintézőktől, és külön keres rájuk megoldást. Széles körű képzést is indítanak a pályázók számára, illetve megerősítik a pályázati tanácsadó call-centert.

A nagy kormányzati döntést igénylő nem pályázatos projekteknél úgy akarják biztosítani az átláthatóságot, hogy előre szabályozott, átlátható projektszatomákat hoznak létre a kormánydöntést igénylő projektek javasolására, és a projektek csakis vagy az illetékes miniszter, vagy a regionális tanács elnöke, vagy Bajnai ellenjegyzésével kerülhetnek a kormány elé. Nyilvánosságra hozzák az Európai Bizottságnak elküldött éves jelentéseket is.

Megalakult a Nemzeti Fejlesztési Tanács

Megtartotta alakuló ülését a Nemzeti Fejlesztési Tanács, melynek tagjai független tudósokból, valamint a regionális fejlesztési tanácsok, illetve a Gazdasági és Szociális Tanács delegáltjaiból verbuválódtak. A tagok névsora: Rechnitzer János professzor, Láng István akadémikus, Detrekői Ákos akadémikus, Chikán Attila professzor, Kemény István szociológus. A regionális fejlesztési tanácsok delegáltjai: Szabó György elnök, Észak-magyarországi RFT; Kékes Ferenc, Dél-dunántúli RFT; Balogh László, Dél-alföldi RFT; Markó Péter, Nyugat-dunántúli RFT; Szabó Imre Közép-magyarországi RFT; Gazda László, Észak-alföldi RFT; Agócsi István, Közép-dunántúli RFT. A Gazdasági és Szociális Tanács delegált tagjai: Borsik János, Autonóm Szakszervezetek Szövetsége; Demján Sándor, Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetsége; Halm Tamás, a Gazdasági és Szociális Tanács tagja; Herczog Mária, a Gazdasági és Szociális Tanács Állandó Bizottság elnöke; Szabó Endre, a Gazdasági és Szociális Tanács soros elnöke; Tóth V. János, Ipari Parkok Egyesülete; Vizi E. Szilveszter akadémikus, Magyar Tudományos Akadémia. Állandó meghívottak a Fejlesztéspolitikai Irányító Testület tagjai: Magyar Bálint, Baja Ferenc, Burány Sándor, Kolber István, Németh Imre, illetve a Bajnai Gordon, Nemzeti Fejlesztési Ügynökség.

Az NFT I. eddigi eredményei

Az első, 2004-2006 közötti időszakra szóló Nemzeti Fejlesztési Terv kiírásaira szeptember 11-ig 36.234 pályázat érkezett, az igényelt támogatás összege pedig meghaladta az 1.514 milliárd forintot. A Nemzeti Fejlesztési Ügynökség honlapján (www.nfh.hu) közzétett összesítés szerint az irányító hatóság 17.084 támogató döntést hozott, és a megítélt támogatás meghaladja a 693 milliárd forintot. Szerződést 14.065 projektgazdával kötöttek mintegy 624 milliárd forintból. Támogatást 8.847 esetben fizettek ki, 263,7 milliárd forintot meghaladó összegben. A legtöbb pályázatot (21.373) a Gazdasági Versenyképesség Operatív Program (GVOP) kiírásaira adták be, több, mint 338 milliárd forint támogatást igényelve. Ebből eddig 10.019 pályázat támogatásáról döntöttek több, mint 160 milliárd forint értékben, amelyből 60,5 milliárd forintot már kifizettek.

Jóváhagyták a magyar regionális támogatási programot

Jóváhagyta az Európai Bizottság hét európai uniós tagország, köztük Magyarország 2007-2013 közötti regionális támogatási programját. A brüsszeli testület egy nemrégiben elhatározott döntés értelmében felülvizsgálja minden tagország állami támogatási rendszerét a területfejlesztésben, és azt követően, új iránymutatások alapján hagyja jóvá a nemzeti programokat. Magyarország mellett ezúttal Észtország, Görögország, Lettország, Lengyelország, Szlovákia és Szlovénia programját fogadták el.

A legszegényebbek segítése a cél

Az iránymutatások szerint a cél a legszegényebb régiók segítése, versenyképessé tétele. A szegényebb területek fejlesztését előmozdító állami támogatások (többek között közvetlen befektetési támogatások és a vállalatoknak biztosított adócsökkentések) engedélyezésére Brüsszel új szabályokat dolgozott ki. Az új iránymutatások fókuszra a kibővített uniós leghátrányosabb helyzetű régióira helyeződik át, a versenyképesség javításának és a zökkenőmentes átmenet szükségességének

egyidejű figyelembe vételével.

A lakosság több, mint fele érintett

Uniók adatok szerint az EU lakosságának 52,2 százaléka él regionális állami támogatásra jogosult régiókban. Az egy főre jutó átlagos bruttó össztermék 75 százalékát el nem érő (tehát hátrányos helyzetben lévő) régiók a legmagasabb támogatási kulcsokra, valamint működési támogatásra (a vállalatok folyó kiadásainak csökkentését célzó regionális támogatás) is jogosultak. A legkülső régiók egyedi hátrányaik miatt GDP-jük arányától függetlenül hátrányos helyzetűnek minősülnek.

Átmenetileg hátrányos helyzet

Az úgynevezett „statistikai hatás” által érintett régiók azok, amelyek GDP-je nem éri el a régebbi 15 tagország átlagának 75 százalékát, de meghaladja a jelenlegi 25 tag átlagának 75 százalékát, átmenetileg hátrányos helyzetben lévő státust élveznek, és alacsonyabb támogatási kulcsokra lesznek jogosultak. Átmeneti intézkedéseket terveznek 2010-ig azokra a régiókra, amelyek esetén a legnagyobb mértékben csökkennek a támogatási kulcsok, valamint 2008-ig azokra a régiókra, amelyek az új iránymutatások alapján elvesztik támogatási jogosultságukat.

Biztosi felszólítás

Neelie Kroes versenyügyi EU-biztos emlékeztetett arra, hogy a cél a kevesebb, de célirányosabb támogatás. Felszólította egyúttal a programjával még adós 10 tagállamot, hogy tegyen eleget ennek a kötelezettségének. A most elfogadott programú országok közül hat (Szlovákiát leszámítva valamennyi) teljes területén folyósíthat regionális támogatást a következő hét évben, de helyenként csak korlátozott mértékben – teszi hozzá a biztosság.

Forrás: www.mti.hu

Pályázatírás – területi határok nélkül

Az együttműködési programok segítik a szakemberképzést a szomszédos országokban

Mind több az olyan program, amelynek keretében magyarországi régiók szakemberei segítenek az EU-csatlakozásra váró szomszédos országoknak a pályázatíró- és tanácsadóképzésben. Októberben zárul például a dél-dunántúliak projektje, amelynek nyitókonferenciáján és 12 workshopján a határ két oldalán, Horvátországban és Magyarországon együttesen több, mint 200 fő vesz részt. Pámer Zoltán projektmenedzser lapunknak elmondta, az egyéves, 14 millió forint értékű projekt csaknem 12 millió forint támogatást kapott a határ menti együttműködést ösztönző Phare CBC-program keretében. Először projektfejlesztési módszertani ismeretekre oktatták az érdeklődőket. Most másodjára – nem titkoltnak majdani pályázási szándékkal – már konkrét projektjavaslatokat dolgoznak ki, ezekhez az ötleteket a résztvevők maguk hozzák. Az Interreg III A nevű uniós program magyar–román határ menti gazdaságfejlesztési és információ hálózatépítést szolgáló kiírására pályázott a Hajdú-Bihar Megyei Területi Agrárkamara. Mint Kiss Valéria titkár közölte, 16,62 millió forint értékű projektjük 90 százalékos támogatottsággal valósul meg. Első lépésben a közös agrárpolitikával, az uniós támogatásokkal, pályázatokkal, termelői szerveződéssel, biogazdálkodással, növényvédelemmel kapcsolatos tapasztalataikat adták tovább romániai – konkrétan Arad megyei – partnereiknek. Az elméleti oktatás, amelyre 300 példányban magyar és román nyelvű tananyagot készítettek, 2005 októberében volt, 30 fő részvételével. A Külügyminisztérium 5,5 millió forintos támogatásával a dél-alföldi Mórahalmon 24 vajdasági és egy erdélyi érdeklődő részére szerveztek kétszer egyhetes képzést. A határ túlsó oldalán – főleg Szerbiában – még gyerekcipőben jár az európai uniós

Miniszter lehet Bajnai

Javasolni fogja, hogy tárca nélküli miniszter legyen Bajnai Gordon fejlesztési kormánybiztos – jelentette ki Gyurcsány Ferenc miniszterelnök az Országgyűlés Európai Ügyek Bizottságában. Bajnai így interpellálható lenne, és a parlament is ellenőrizhetné munkáját. Gyurcsány bejelentését üdvözlölte mind az ellenzék, mind a bizottság szabad demokrata elnöke. Eörsi Máttyás szerint ugyanis a 2007-2013-as időszakban rendelkezésünkre álló mintegy nyolc ezer milliárd forintnyi uniós fejlesztési támogatás felhasználásánál az a legfontosabb, hogy a polgárok bizalmasan benné: a támogatások átláthatóan és tisztán célba érjenek. Eörsi szerint Bajnai miniszteri kinevezése nem járna plusz költséggel sem, mivel a szervezeti struktúra nem változik.

Több, mint 3,8 milliárd euró vidékfejlesztésre

Több, mint 3,8 milliárd euró jut Magyarországnak az Európai Unió központi költségvetéséből vidékfejlesztési támogatásra a következő hét évben – derül ki az Európai Bizottság közleményéből. Éves lebontásban a támogatás összege: 570,8, 537,5, 498,6, 509,2, 546,6, 563,3, illetve 578,7 millió euró. Az EU összesen 77,7 milliárd eurót fordít a vidékfejlesztési tervek támogatására. Ebből 28,5 milliárd konvergenciacélokra, a legszegényebb vidékek segítésére szolgál. A többiből, 13,2 milliárd eurót Lengyelország, legkevesebbet, 7,6 milliót Málta kapja. Külön határozzák majd meg a jövőre belépő Bulgária és Románia „járandóságát”. A támogatásokból a tagországok a vidék képének megőrzését, illetve fejlesztését segíthetik, első sorban a mezőgazdasági és élelmiszer-ipari ágazat egy része, az erdőgazdálkodás, illetve a környezet védelme, illetve új munkahelyek, illetve vállalkozások támogathatók. Az új tagállamokban bizonyos feltételek mellett az agrárvállalkozások versenyképessége is segíthető a keretből. Az összeg egy részét a helyi közösségek fejlesztésére szolgáló Leader programra kell fordítani.

Felzárkózási támogatás a Nyugat-Balkánnak

Az Európai Parlament Külügyi Bizottsága Szent-Iványi István képviselő javaslatára 28 millió euró pótlólagos forrást szavazott meg a Nyugat-Balkán potenciális tagjelölt országai (Albánia, Bosznia-Hercegovina és Szerbia) számára. Ebből a Szerbiának juttatandó 13 millió uniós többletforrás folyósításának azonban előfeltétele Szerbia teljes körű együttműködése a hágai Nemzetközi Törvényszékkel, illetve további előrehaladás a kisebbségi jogok védelme terén. Megszavazták 37 millió euró többletforrást a szomszédságpolitika keleti dimenziójához tartozó országai (Ukrajna, Moldova, Grúzia, Örményország, Azerbajdzsán, illetve Belorusz, amennyiben az együttműködés politikai feltételei adottak lesznek) számára, illetve az EU-Oroszország partnerségnek.

Nem támogatjuk a borreformot

Az Európai Parlament mezőgazdasági bizottságának tagjai és az Európai Bizottság illetékesei kö-

pályázatok íróinak és tanácsadóinak oktatása, a kapcsolatok bővülése viszont magával hozza az ilyen jellegű együttműködést is.

Forrás: www.vilaggazdasag.hu

Sikerrel pályáztak az önkormányzatok

Mintegy 190 milliárd forint értékű beruházást valósíthatott, illetve valósíthat meg 706 magyar önkormányzat a Nemzeti Fejlesztési Terv pályázatainak elnyert európai uniós támogatásnak köszönhetően. Az uniós pályázatokon nyertes önkormányzatok területén csaknem 7 millió ember él – az ő életminőségük javításához járul hozzá az önkormányzatok és intézményeik által megvalósított, csaknem 1400 nyertes pályázat. Országszerte 706 önkormányzat összesen 1372 nyertes pályázatot nyújtott be augusztus közepéig a Nemzeti Fejlesztési Terv operatív programjaira. Az önkormányzatok és intézményeik által elnyert támogatás összege eléri a 165 milliárd forintot, ez pedig összesen támogatást ítélt meg az önkormányzatok számára az irányító hatóságok, ennek nyomán közel 190 milliárd forint értékű beruházást tesz lehetővé. A projektek előrehaladtával a megítélt 165 milliárdból több, mint 45 milliárd forint már megérkezett a nyertes önkormányzatokhoz. Az uniós pályázatokon nyertes önkormányzatok 84 százaléka 10 ezer fő alatti népességű település, sőt: mintegy 30 olyan kistérség is sikerrel pályázott a Nemzeti Fejlesztési Terv forrásaira, ahol a lélekszám nem éri el a kétszázat. A legtöbb pályázatot a főváros után Pécs és Miskolc nyújtotta be, az első tíz legtöbb támogatást elnyert önkormányzat között viszont szerepel Gárdony, Cegléd, Nyíregyháza, Debrecen, Hatvan, Gyula és Szolnok városa is. A legtöbb uniós támogatást elnyert önkormányzat több, mint 8 milliárd forintot fordíthatott, illetve fordíthat fejlesztésre, de az egy önkormányzatra jutó legalacsonyabb támogatási összeg is meghaladja az 1,3 millió forintot. Az egy lakosra jutó elnyert támogatási összeg tekintetében a legeredményesebb önkormányzat a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Füzes: ott az egy főre jutó uniós fejlesztési forrás meghaladja az 1,6 millió forintot. Az e tekintetben első tíz önkormányzat között az Észak-alföldi régióból Mánd és Szelevény, az Észak-magyarországiból Füzerkomlós és Felsővadász, a Dél-dunántúliól Ortilos és Gyékényes, a Nyugat-dunántúliól Barlahida, a Közép-dunántúliól pedig Nagyválosny és Gárdony szerepel.

Forrás: www.nfh.hu

Tízmilliárdokat fizettek ki rossz pályázóknak

Több mint húszmilliárd forint érvényes követelése van az államnak olyan magyarországi cégekkel, vállalkozókkal és civil szervezetekkel szemben, amelyek megszegtek a pályázaton nyert támogatás felhasználására vonatkozó szerződést – értesült a Magyar Hírlap. A kincstár tapasztalatai szerint egy adott évben a követelések 8-12 százalékát sikerül behajtani, így például tavaly a 14 milliárd forint kintlévőségéből 1,7 milliárdot. Az államnak tartozók ugyanis többnyire rossz pénzügyi helyzetben vannak, s legalább harmaduk felszámolás vagy csődeljárás alatt áll. A lap eddigi információi szerint a legnagyobb tartozást a gazdák halmozták fel. Az államkincstár nyilvántartása szerint 664 gazdálkodónak 7,4 milliárd forintot kellene visszafizetnie. A legtöbb adós viszont a civil szférában van: a Nemzeti Civil Alapprogram keretében kiosztott támogatásokat 1297 civil szervezetnek kellene visszafizetnie. Igaz, itt kis összegekről van szó: átlagosan 127 ezer forinttal tartoznak. A másik szélsőségeknek a gazdasági tárca által

támogatott nagyvállalatok számítanak. A gazdasági tárca nyilvántartásából ítélve inkább a nagyobb cégekkel van gyakran probléma. Náluk ugyanis a kiosztott támogatások 16 százaléka esetében bontják fel utólag a szerződést, míg a kisebbek esetében ez alig egy százalék. Az összehasonlításhoz érdemes azt is figyelembe venni, hogy a kisebb cégek 9 százaléka már a szerződés elővasásakor úgy dönt, inkább mégsem vállalja az állami támogatással járó kötelezettségeket. Am azért sokat elárul, hogy a kisebbekkel az elmúlt öt évben megkötött 117 milliárd forintnyi, 21 ezer darab szerződésből mindössze 56 ment tévútra, egymilliárd forint értékben, míg a nagyvállalatokra eső néhány száz szerződésből 85 darab végződött állami követeléssel, 5,8 milliárd forint értékben.

Forrás: www.eco.hu

Kétezermilliárd forint juthat környezetvédelemre

Az Új Magyarország Fejlesztési Terv keretében a 2007-2013 közötti pénzügyi időszakban az EU társfinanszírozásával több, mint étezermilliárd forint juthat környezetvédelmi és energetikai projektekre – közölte Németh Imre, a Fejlesztéspolitikai Irányító Testület tagja. Környezeti és energetikai fejlesztésekre várhatóan 2200-2800 milliárd forint támogatási keret áll rendelkezésre Magyarországon az Európai Unió társfinanszírozásával a 2007-2013-ig tartó költségvetési időszakban – mondta Németh Imre, a kormány Fejlesztéspolitikai Irányító Testületének tagja. A hétéves uniós büdzsé pénzügyi kereteit is kijelölő Új Magyarország fejlesztési terv 16 operatív programot tartalmaz, amelyből négy érinti a környezetvédelmet és az energetikai fejlesztéseket. Ezeknek a céloknak a kifejezett támogatására szolgál az 1037-1430 milliárd forint keretrel tervezett környezeti és energetika fejlesztés operatív program (KEOP). Juthat támogatás környezeti és energetikai fejlesztésekre, továbbá az 588-882 milliárd forintos gazdaságfejlesztés operatív programból (GOP), az 1114-1210 milliárd forintos regionális operatív programból (ROP), és az 1000 milliárd forintos agrár- és vidékfejlesztés operatív programból (AVOP). Németh Imre úgy számol, hogy a három utóbbi operatív program környezeti és energetikai támogatásaival duplájára bővülnek a KEOP keretében juttatott források.

Szeptemberben véglegesítik a tervet

A pontos támogatási összegek a másfél éve tartó társadalmi vita további alakulásától és az EU jóváhagyásától függenek. Az bizonyos, hogy a kormány a civil, a gazdasági és a tudományos szférával folyó párbeszédét követően szeptember 27-én kívánja elfogadni a Nemzeti Fejlesztési Tervet felváltó Új Magyarország Fejlesztési Terv stratégia kereteit. Ezt október elején elküldi Brüsszelbe jóváhagyásra – fűzte hozzá Németh Imre. Az operatív programok szintjén véglegesített verzió elküldése október végére várható, ezzel párhuzamosan zajlik majd a programok alapján tervezett pályázati fejezetek kidolgozása és folyamatos egyeztetése.

A vízbázisok megővására is lehet pályázni

A KEOP hat környezetvédelmi fejlesztési irányt jelöl ki. Az „egészséges és tiszta települések” elnevezésű terület pályázatai az ivóvíz-szolgáltatás fejlesztésére, szennyvíztisztítási projektekre és hulladékgazdálkodási beruházásokra fókuszálnak. A „környezetbiztonság növelése” ár- és belvízvédelmi programokat takar, a „vízvédelem” keretében tervezett tenderek pedig döntően a felszín alatti vízbázisok megővését célozzák. A „természeti értékek megőrzése” keretében a természeti sokféleséget szolgáló fejlesztésekre lehet támogatáshoz jutni. Források válnak igényelhetővé a „fenntartható termelési és fogyasztási szokások ösztönzésére” is.

zött jelentős nézetkülönbségek vannak a borreform fő irányait illetően – közölte Tabajdi Csaba, az EP-bizottság egyik tagja. Tabajdi hangsúlyozta, hogy 400 ezer hektár szőlőterület kivágása nem lehet megoldás az európai túltermelési válságra, a hangsúlyt a szerkezetváltásra, ezáltal a szektor versenyképességének helyreállítására, az EU-n belüli és külső piacok vissza- és megszerzésére kell helyezni. Az Európai Bizottság által is javasolt nemzeti borítékok rendszerével kapcsolatban Tabajdi szerint indokolt minden uniós forrást ezen belül elosztani, ezáltal hosszú távra biztosítani lehet az európai bortermelők, a magyar borszektor számára rendelkezésre álló pénzeket, egy esetleges közösségi pénzügyi megszorításokat tartalmazó 2009-10-es agrárreform esetén is.

Az EP a kutatókat segíti

Véglegesítette álláspontját az EP kutatási bizottsága a 7. kutatási keretprogram kapcsán a vállalkozások, kutatóközpontok és az egyetemek részvételére vonatkozó szabályokról. Az elfogadott módosítások értelmében a vállalkozások, a kutatóközpontok és az egyetemek részvételére vonatkozó szabályoknak olyan „következetes, egyszerű, átfogó, szakzsargonmentes és átlátható rendszert” kell létrehozniuk, amely biztosítja a hatékony végrehajtást, valamint a könnyű hozzáférést a hetedik keretprogram valamennyi résztvevője számára.

Lengyelország eurómilliárdoktól eshet el

Bár nem teljesítette az európai környezetvédelmi követelményeket, Lengyelország az uniós tagországok közül a legnagyobb költségvetési támogatást, 13 milliárd eurót kap vidékfejlesztésre és környezetvédelemre. Mivel azonban az előírt feltételek teljesítésével komoly gondjai vannak, Brüsszel is nehéz helyzetbe kerülhet: ha következetesen ragaszkodik saját feltételeihez, akkor a lengyelektől el kell venni már odaítélt pénzeket. A legújabb követelmények szerint a kedvezményezett tagállamnak működtetnie kell a Natura 2000 programot. E téren Lengyelország mind ez ideig jelentősen elmaradt az elvárásoktól, s ezért az Európai Bizottság áprilisban már eljárást is kezdeményezett. Amennyiben Lengyelország nem tudja pótolni a mulasztásokat, az egész program pénzalapjait zárolhatják.

Lezárták az EP strasbourgli épületének ügyét

Az Európai Parlament költségvetési ellenőrző bizottsága lezárta a strasbourgli épületek bérletének ügyét. Még áprilisban derült ki, hogy az EP „társzékhelye”, Strasbourg városa „megfelel” a holland tulajdonosnak járó bérleti díjat, és ezáltal az Európai Parlamentet folyamatosan veszteség éri. A költségvetési ellenőrző bizottság munkacsoportjának vizsgálata megállapította, hogy a túlfizetés 25 éve fennáll, és hogy a parlamentet mintegy 30-35 millió eurónyi veszteség érte. A bizottság ugyanakkor azt is megállapította: a dokumentumokból nem lehet egyértelműen megállapítani, hogy történt-e korrupció vagy csalás – mondta Fazakas Szabolcs, a bizottság elnöke. Fazakas rámutatott: a jövőben gondoskodni kell róla, hogy ilyen hosszú lejáratú szerződések is kerüljenek

Pályázat az alternatív energiatermelésre

A KEOP által támogatott energetikai fejlesztési programok az alternatív energiatermelés bővítését, az energiahatékonyság fokozását, a takarékos energiahasználat ösztönzését, az energiabiztonság növelését és a helyi erőforrásokra alapozott energiaellátás bővítését kell hogy szolgálják - derül ki a kiosztott sajtóanyagból. A megújuló energiaforrásokkal összefüggő projektek támogatása hangsúlyosan szerepel még az AVOP-ban is. Főként a biomassza, a geotermális energia és a szélenergia programok számítanak támogatásra.

Forrás: www.magyarorszag.hu

Kevés jut a kultúrára

A 2007-től induló hétéves költségvetési időszakban a 864 milliárd eurós közösségi költség alig több, mint egy százalékát – összesen 9,7 milliárd euró – jut a kultúrának. Ezért is harcolni kellett – tájékoztatta lapunkat Hegyi Gyula magyar EP-képviselő. Az előzetes tervben mindössze négy milliárd euró szerepelt, s az Európai Parlament tagjainak széles körű (frakciókon átvitelő) összefogással csak az utolsó pillanatban sikerült több, mint a duplájára növelni a keretet. Ebből a keretből messze a legtöbb pénz – hétmilliárd euró – jut az egész életen át tartó tanulást szolgáló oktatási, képzési és tudományos programoknak, pl. a Leonardónak. Ehhez képest a kultúra támogatására szolgáló többi területen elenyésző a rendelkezésre álló forrás. Ezek közül a legtöbb pénzt – 880 millió eurót – az ifjúsági programok kapják. Az Európai Unió média megjelenésére 750 millió eurót szánnak, míg az egyetemi diákcsere szolgáló Erasmus programra 656 milliót, a szorosan vett kultúrára (például az Európa kulturális fővárosa programra, a testvérvárosi kapcsolatokra stb.) alig 400 millió jut 2007 és 2013 között. Talán kedvezőbben alakulna a kultúra uniós támogatása, ha ennek a területnek is lenne egy olyan harcos szervezete, mint a környezetvédelemnek a Greenpeace – jegyezte meg a magyar EP-képviselő. Magyarországgal összefüggésben kiemelte, hogy Pécs a 2010-es Európa kulturális fővárosa program keretében mintegy fél-egymilliárd eurós EU-s támogatásra számíthat. Ez rekord – tette hozzá Hegyi Gyula –, még soha nem kaptunk ekkora összeget kulturális célra az EU-tól, többnyire a kis nyelveket felkaroló projektekbe kapcsolódhattunk be. Legutóbb *Nikolaosz Szifunkaisz* görög képviselő saját kezdeményezésű jelentésben szorgalmazta a vidéki Európa természeti, építészeti és kulturális örökségének fokozott védelmét a Kultúra 2007 program keretében. Kifogásolta, hogy bár a vidéki térségek az uniós területének csaknem 90 százalékát teszik ki, nem kapnak ezzel arányos forrást saját kulturális örökségük (műemlékek, tradicionális kis-közösségek egyedi kultúrájának, hagyományainak) védelmére és fejlesztésére. A görög EP-képviselő felhívta az Európai Bizottságot, hogy ne biztosítsanak közösségi finanszírozást olyan projektekhez, amelyek a kulturális örökség értékes részeinek pusztulását eredményezik.

Forrás: www.vilaggazdasag.hu

Ígéretes projektek, innovatív magyar vállalkozások

Az elmúlt hónapban megszületett döntések eredményeként a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal (NKTH) hat legjelentősebb pályázati programján 165 pályázó 6,34 milliárd forint támogatást nyert el. Jelentősen növekedett a gazdasági szektor szerepvál-

lálása a pályázatokon, a támogatások 45,6%-át vállalkozások, 49,9% -át költségvetési kutatóhelyek, 4,2%-át non-profit szervezetek, 0,3%-át pedig természetes személyek kapják. A Pázmány Péter programban idén 6 pályázat nyert el támogatást összesen 2,5 milliárd Ft értékben. A program célja a vállalkozások és az egyetemek együttműködésével, nemzetközi színvonalú, fókuszált kutatás-fejlesztési és innovációs tevékenységet végző kutatóegyetemi hálózat kialakítása Magyarországon. Az alapkutatással foglalkozó nemzetközi színvonalú kutatócsoportok felállítását célzó Polányi Mihály program első döntési fázisában 3 pályázó összesen 651,88 millió forint támogatást nyert el. A pályázat azon fiatal kutatókat támogatja, akik kiemelkedő munkájukhoz már korábban, külföldi pályázatokon elnyert támogatással itthon vagy külföldön nemzetközileg elismert kutatómunkát végeztek, és kutatási tevékenységük folytatásához Magyarországon kívánnak kutatócsoportot létrehozni. Az Apponyi Albert program keretében 129 pályázó nyert el támogatást összesen 127,44 millió Ft értékben. Ez a pályázat ösztönözni kívánja a kutató-fejlesztők nemzetközi tapasztalatcseréjét, a részvételt nemzetközi kutatói-fejlesztési hálózatok, és infrastruktúra megteremtésében és működtetésében, valamint a kutatási eredmények népszerűsítését. A Kozma László program célja vállalkozások ösztönzése új kutatás-fejlesztési munkahelyek kialakítására és fiatal kutatók alkalmazására, fejlesztési céljaik megvalósítása érdekében. Az első értékelési fordulóban 8 pályázat nyert el támogatást majd 211 millió Ft értékben. Pályázatának keretében a Minvasive Kft. két új kutató-fejlesztői munkahelyet hoz létre az implantátumok gyógyszerkioldásának vizsgálatára. A projekt eredményeképpen elérhetővé válik a gyógyszerkioldódás bonyolult és hosszadalmas mérését felváltó gyors és hatékony in-vitro vizsgálati módszer. A Jedlik Ányos nevét viselő program támogatja a jelentős tudományos és gazdasági áttörést ígérő, vállalati igényeket szolgáló stratégiai kutatásokat. A program forrást biztosít továbbá a modern társadalom kihívásait vizsgáló kutatásokhoz is. A pályázat a versenyképes gazdaság, és a modern társadalom alprogramok keretében nyújt támogatást. A pályázat első értékelési fordulójában 16 pályázat nyert el támogatást összesen 2,56 milliárd Ft értékben. A két legnagyobb projektet a MOL NyRt. és a MEDISO Kft. vezeti. A MOL NyRt. nyertes pályázatának célja második generációs bioüzemanyagok kifejlesztése és elterjesztése, melynek révén a vállalat a világ vezető cégeivel is lépést tud tartani bioüzemanyagok fejlesztése terén. A MEDISO Kft. által vezetett konzorcium célja versenyképes, humán vizsgálatokra alkalmazható multi-modalitású PET/CT nukleáris képalkotó rendszerek kifejlesztése és gyártása. A Déri Miksa pályázat célja a kis-és középvállalkozások nemzetközi kutatás-fejlesztési együttműködését elősegítő EUREKA programban való magyar részvétel ösztönzése, melynek első értékelési fordulójában 3 pályázat nyert el támogatást összesen 285 millió Ft értékben. Ezek közül kiemelkedő az EGroup Kft. által vezetett BOSS projekt, amely része egy nagy európai kutatás-fejlesztési konzorciumnak. A projekt célja távközlési rendszerek kifejlesztése a tömegközlekedési járművek fedélzetén az utasok biztonságát növelő eszközök számára. Az NKTH, küldetésének megfelelően, a pályázatok kiírásával, és a pályázatok nemzetközi kritériumoknak megfelelő elbírálásával, elsősorban a magyar vállalkozások innovációs tevékenységét ösztönzi, de ezenkívül hidat is épít a kutatás és az ipari hasznosítás hazánkban ma még az optimálisnál mélyebb szakadéka fölött.

www.nkth.gov.hu

rendszeresen leporolásra és felfrissítésre, így elkerülhető lenne, hogy az azokban megfogalmazott hátrányos kikötések örökké érvényesek maradjanak. Az Európai Parlament arról is döntött, hogy az épületekért fizetendő vételárból levon 30 millió eurót.

A számvevőszék bírálta a vidékfejlesztési támogatásokat

Éles kritikát fogalmazott meg legutóbbi jelentésében az Európai Számvevőszék az EU vidékfejlesztési beruházásairól, azt állítva, hogy a támogatásokat nem éppen a leghatékonyabban használták fel a kedvezményezettek. Az Európai Unió a 2000-2006-ig terjedő időszakban a vidékfejlesztéshez több, mint 60 milliárd euróval járult hozzá: ennek a keretnek körülbelül 40 százalékát vidékfejlesztési beruházásokra fordították. Az Európai Számvevőszék mintegy 300 projekt vizsgálati eredményei alapján megállapította, hogy hiányoznak az eredményes támogathatósági feltételek és kiválasztási eljárások, ezenkívül a pénzeket nem céltartan használták fel. A nyomon követési és értékelési rendszer legfőbb hiányossága, hogy nem nyújt elegendő és kellően megbízható információt arról, hogy mit finanszíroztak és milyen eredményekkel. A kiadások nagy része például olyan térségekbe került, amelyek vidéki jellege nem meghatározó. A testület azt ajánlotta a Bizottságnak, hogy a tagállamokkal karöltve tisztázza a célkitűzéseket, és azokra a területekre csoportosítsa át a pénzeszközöket, amelyek a leginkább rászorulnak erre.

Bemutatkozott Szekszárd Kistérség Brüsszelben

A szekszárd-tolnai kistérségben az elmúlt időszakban lezajlott, valamint az ezt követő nagy fejlesztéseknek köszönhetően minden feltétel adott, hogy a vidék gazdaságilag felzárkózzon és húzóterület legyen – mondta Brüsszelben Harangozó Gábor, a Dél-dunántúli Régióért felelős szocialista európai parlamenti képviselő. Harangozó – akinek meghívására 50 fős szakmai küldetés érkezett a belga fővárosba, hogy bemutassa a szekszárd-tolnai kistérség eredményeit és további befektetőket, partnereket találjon a vidék fejlesztéséhez – azzal érvelt, hogy a külvilágtól való elzártságot a három épülő autópálya, valamint a szekszárdi Duna-híd feloldja, s épülőben van a regionális repülőtér is. „Új fejlesztési terv készült, amely meghatározza azokat az üzleti csoportokat, amelyek ebben kulcsszerepet játszanak. Az ő képviselőiket hívtuk ki ide Brüsszelbe lobbizni” – szögezte le. A térséget bemutató kiállítás az Európai Parlament épületében a szocialista képviselő Halmai Gábornéval, a szekszárd-tolnai kistérség elnökével közösen nyitotta meg. Halmai Gáborné azt hangsúlyozta, azért jöttek ki Brüsszelbe, hogy megmutassák a kistérséget és partneri kapcsolatokat találjanak. „A delegáció összetétele tükrözi ezt a törekvésünket. Önkormányzati képviselők, polgármesterek, vállalkozók, civil szervezetek képviselői, szakértők jöttek velünk, hogy tájékozódjunk az itteni lehetőségekről, hogy megbeszéljük a problémáinkat” – mondta. A magyar küldetés tagjai belgiumi üzletemberekkel és beruházókkal is tárgyaltak.

Számvevőszéki jelentés a román és bolgár Phare-projektekről

Románia és Bulgária jövő évi csatlakozáshoz elengedhetetlenül fontos lesz az Európai Bizottság szeptember 26-án bemutatott dokumentuma. Az *Oli Rehn* által vezetett Bővítési Bizottság jelentése fekete-fehéren kimondja, hogy a végrehajtó hatalmat képviselő Európai Bizottság felkészültnek tartja-e vagy sem e két országot. A kulisszák mögötti egyeztetések hangulatának forrása már a médiát is elérte. Nap, mint nap olvasni lehet egy-egy kisebb-nagyobb hírt, hogy éppen melyik ország vezetője, diplomatája, vagy tisztviselője gondolja úgy, hogy el kell halasztani, vagy pedig azonnal végre kell hajtani a csatlakozást.¹

Az európai adófizetők pénzének uniós projektekre való költségét ellenőrző Európai Számvevőszék e hangulatban tette közzé jelentését. A jelentés, amely a bolgár – román Phare-pénzek felhasználását elemzi, nem csak e két ország csatlakozásának küszöbön állása miatt érdekes, hanem azért is, mert Magyarország szintén egy jó pár évig kedvezményezettje volt e támogatási programnak.

2000 és 2004 között a Phare pénzügyi keretből Bulgária 511 millió eurót, míg Románia 1 400 millió eurót kapott. E keretből Bulgária 262 millió eurót, azaz a teljes összeg 51,3 százalékát használta fel, Románia pedig 806 millió eurót, a teljes összeg 57,6 százalékát fordította beruházásokra vagy intézmények kiépítésére. (1. táblázat)

Az Európai Számvevőszék jelentése a legfontosabb kérdésekre kereste a választ, amikor a romániai és a bulgáriai Phare-beruházások megvalósítását és intézmények kiépítését célzó projektek végrehajtásáról készített részletes elemzést:

A Phare-pénz elosztása a nemzeti programokra

BULGÁRIA (millió euró)			
NEMZETI PROGRAMOK ¹	BERUHÁZÁSOK	INTÉZMÉNYKIÉPÍTÉS	ÖSSZESEN
2000	34,625	31,095	65,720
2001	44,588	38,235	82,823
2002	54,112	40,788	94,900
2003	47,476	47,424	94,900
2004	81,511	91,014	172,525
ÖSSZESEN	262,312	248,556	510,868
Százalék	51,3%	48,7%	100%

ROMÁNIA (millió euró)			
NEMZETI PROGRAMOK ¹	BERUHÁZÁSOK	INTÉZMÉNYKIÉPÍTÉS	ÖSSZESEN
2000	146,595	68,425	215,020
2001	120,920	127,970	248,890
2002	147,436	118,064	265,500
2003	168,365	97,135	265,500
2004	223,010	182,290	405,300
ÖSSZESEN	806,326	593,884	1 400,210
Százalék	57,6%	42,4%	100,0%

¹ A nemzeti programokat több év alatt hajtják végre. Bulgáriában például a 2004-es nemzeti programot 2004 szeptemberében fogadták el a projektek végrehajtására szánt 2007. november 30-i általános határidővel. 1. táblázat

¹ 2005 áprilisában az EU aláírta a csatlakozási szerződést Bulgáriával és Romániával, mely lehetővé teszi a tagországok megerősítési eljárásának lefolytatását. A ratifikációs eljárást eddig majd mindegyik tagország lefolytatta, kivéve Németország, Dánia, Franciaország, Írország és Belgium. Ezek az országok döntésüket a bizottsági jelentés függvényében hozzák majd meg.

- A Phare program célkitűzéseivel egyező projektek születtek-e?
 - Megvalósultak-e a projektek?
 - Működnek-e a projektek?
 - Fenntarthatóak-e a projektek?

Ha egy mondatban megpróbáljuk összefoglalni a jelentést, akkor az eredmény az, hogy a rendelkezésre álló keretből kiutalt 1.068 millió euró igen nagy része kidobott pénz volt. Itt azonban rögtön hozzá kell tenni azt, hogy két olyan országról beszélünk, ahol az elejétől fogva tudtuk, hogy sem jól működő infrastruktúra, sem a megfelelő pénzügyi háttér nem létezik, amelyek megléte márpedig alapvető feltétele az EU-pénzek fogadásának. Így alapján véve nem kell meglepődni azon, hogy a Számvevőszék szerint *„a beruházási projektek több, mint felénél az eszközöket nem, vagy nem teljesen az eredeti célra használták fel. A teljesítmények és eredmények jelentősen elmaradtak a tervezettől. E hiányosságok az igazgatási kapacitás és a nemzeti források folyamatos hiányának tudhatók be.”*

Ha a Számvevőszék által feltett kérdéseken egyenként végigmegyünk, akkor azt látjuk, hogy az ellenőrzött projektek² célkitűzései hűen tükrözik a Phare-szabályzatban feltüntetett célokat. Azaz a közösségi szabályozás átvételéhez és végrehajtásához szükséges infrastruktúra támogatása, valamint a gazdasági és társadalmi kohéziót létrehozó, vagy azt támogató projektek megvalósítása szerepel minden projektleírásban.

A Phare-projektek következő megvalósítási szakaszába a szerződéskötések tartoznak. A számvevőszék 48 szolgáltatási- és munkaszerződést vizsgált meg. A szerződéseket is rendben találta. E két szakaszban a nemzeti hatóságok szorosan együttműködtek az Európai Bizottsággal.

Itt jegyzem meg, hogy az Európai Bizottság felel a Phare-program irányításáért, valamint a Phare-támogatás ütemezéséért és felügyeletéért. A projektek kivitelezéséért, valamint működésükért azonban a bulgár és román nemzeti hatóságok felelnek. Így a pályáztatást is a nemzeti hatóságok végzik el, de a szerződések megkötése előtt az Európai Bizottságnak láttamoznia kell azok szabályszerűségét. Ez az ún. bizottsági előzetes ellenőrzési eljárás, amely a tagországok esetében nem, de a csatlakozásra váró országok esetében kötelező.

A projektek végrehajtását egy közös európai bizottsági-nemzeti monitoring bizottság felügyeli, amelynek feladata, hogy a projektben meghatározott célkitűzések megvalósítását folyamatosan ellenőrizze.

Visszatérve a további kérdésekhez: a számvevőszéki vizsgálat eredménye, hogy a projektek megvalósultak, de azoknak több, mint a fele az eredeti célkitűzésektől eltérően működik, valamint az ellenőrzött projektek többségében a fenntarthatóság egyszerűen nem valósulhat meg.

Az eltérő működésre kiváló példákat – gyakran igen banális műhibákat – mutat be a Számvevőszék. Ezek közül egyet érdemes itt is megemlíteni. Bulgáriában 2002 januárjára tervezték a mezőgazdasági statisztikai rendszer szerkezetátalakításának befejezését, amelyre Phare-pénzt kaptak az illetékesek. 2003. elején üzembe is helyezték az informatikai felszereléseket, de mindeddig nem használták őket eredeti céljukra, mivel a szoftver-szolgáltató hibás szoftvereket szállított le. Nos, ennek eredményeképp 2005 januárjában még mindig nem működött a statisztikai hálózat, amely az uniós agrárpénzek fogadását könnyítené meg. A Számvevőszéknek tudomására jutott, hogy jelentős előrehaladás várható az ügyben, csak az a kérdés, hogy mikor.

A fenntarthatóságot a Számvevőszék úgy mérte, hogy megnézte, mennyire életképesek a befektetett pénzből megvásárolt tárgyi eszközök. Ezt mind műszakilag, mind gazdaságilag elemezte. A végeredmény az volt, hogy a nemzeti finanszírozás hiánya miatt a tárgyi eszközök amortizálása túl gyors, azaz ezen országok nem tudnak arról gondoskodni, hogy a *„drága beruházásokat megfelelő állapotban tartsák fenn”*. Így az a helyzet állt elő például a romániai folyami őrhajók esetében – amelyeket a határőrzésre vetettek be –, hogy mire Románia uniós tagországgá lesz, ezen hajók és a további felszerelések nem lesznek működőképesek.

A Számvevőszék jelentésének végén ajánlásokat fogalmazott meg. Ezeknek a legfontosabb üzenete, hogy az Európai Bizottság, amely igen túlbecsülte a bulgár és a román hatóságok irányítási kapacitását (azaz közigazgatási rendszerének működését), és gyakran teljesíthetetlen célokban és határidőkben állapodott meg a szerződő felekkel, ugyanúgy felelős a hihetetlen alulteljesítésért, mint a nemzeti hatóságok.

E számvevőszéki jelentés elolvasása után egy átlagos állampolgár felteszi a kérdést, hogy vajon miért van szükség Phare-projektekre, valamint az azt működtető bürokráciára, amikor a projektek vagy nem valósulnak meg, vagy életképtelennek bizonyulnak rögtön a szerződéskötés aláírása után.

Vajon kit terhel annak a felelőssége, hogy az államok a kiutalt 1.068 millió eurót elköltötték ugyan, csak éppen nem úgy, s néha nem is arra, amire kapták?

A Phare-projekt közvetlen célja, hogy az uniós csatlakozást előkészítse főleg a közigazgatás, a bel- és külbiztonság, valamint az igazságszolgáltatás területein. Végző célja pedig, hogy az ott élő állampolgárok könnyebbé tegye azért, hogy a csatlakozás zökkenőmentes legyen. A jelentés alapján a Számvevőszék következtetése az, hogy ez a lépés azonban zökkenésekkel teli.

Dr. Voller-Szenci Ildikó
Brüsszel, 2006. szeptember

² A Számvevőszék 11 projektet ellenőrzött a helyszínen 2005 első félévében. A projekteket a 2000-es Phare programok közül választották ki, melyek végrehajtási cél dátuma 2003 lett volna, de nagy részük még az ellenőrzés időpontjában sem kerültek a befejező szakaszba.

Aditus-projektek

Rovatunkban a tanácsadóink által elkészített és menedzselte projektek közül válogatunk.

Óvodafelújítás ROP-forrásokból Berettyóújfalun

2004 júniusában „Összefogással a korszerű óvodai nevelési környezet megteremtéséért a berettyóújfalui Gyermekkert és 2. Számú Óvodában” címmel adta be pályázatát a berettyóújfalui Gyermekkert Óvoda az I/2004/ROP 2.3. – Óvodák és alapfokú nevelési-oktatási intézmények infrastrukturális fejlesztése intézkedés keretében kiírt felhívásra. Az intézkedés a modern kor viszonyainak és szakmai követelményeinek megfelelő pedagógiai-nevelési környezet megteremtését, valamint a gyermekek és óvodapedagógusok életminőségének javítását célozta.

A PROJEKT CÉLCSOPORTJAI

A projekt az alábbi célcsoportok szükségleteire kívánt választ adni:

Közvetlen célcsoport:

Gyermekkert Tagóvoda:

1. óvodai ellátásban részt vevő 69 gyermek, amelyből a romák száma 7 fő (10,1 %)
2. az óvodában dolgozó 6 óvónő

Rákóczi Tagóvoda:

1. óvodai ellátásban részt vevő 99 gyermek, amelyből a romák száma 36 fő (36,4 %)
2. az óvodában dolgozó 8 óvónő

Közvetett célcsoport (közvetett kedvezményezettek)

1. az óvodai programban részt vevő gyermekek családja: 115 család
2. a város lakossága, a településen összesen 16.723 fő, amelyből a romák becsült aránya 9,4%

A tervezést alapos *szükségletfelmérés* előzte meg, amely kiterjedt a szükséges bővítési, felújítási szükségletek, az intézményekben ellátott gyermekek és családjaik szükségleteinek, valamint a megvalósuló fejlesztések eredményeihez kapcsolódó várható hatások felmérésére. A szükségletfelmérés hozadéka volt a projekt környezetének sokoldalú megismerése is.

A PROJEKT KÖRNYEZETE

Mindkét óvoda Berettyóújfaluban, az Észak-Alföldi Régióban található, a leghátrányosabb helyzetű kistérségek közé sorolt Berettyóújfalui Kistérségben. A térség fővárostól mint országos központtól való távolsága és elérhetőségi mutatói kedvezőtlenek. A településen az országos átlagot meghaladó a munkanélküliség, az óvodai ellátásban részt vevők jelentős része hátrányos helyzetű, szignifikáns arányban vannak közöttük roma gyermekek. A település lakosságának létformáját a következő szociológiai jellemzőkkel jellemezhetjük:

- a kétkeresős családmódel csökkenése, megszűnése;
- a munkanélküliség terjedése; romló életszínvonal.

Az óvodák felszereltsége mind a külső közösségi foglalkozásoknak helyet adó játszótér, mind a belső eszközöket illetően szegényes, a vonatkozó Oktatási Minisztérium rendeletében meghatározott minimum elvárásoknak sem felel meg. A törvényes és megfelelő színvonalú működés elengedhetetlen feltétele az óvodák felújítása és bővítése. A felújítást elsősorban az épületek rossz műszaki állapota, a bővítést az óvodai szolgáltatást igénybe vevők növekvő száma indokolja, amelyet a demográfiai adatok hosszabb időre is alátámasztanak.

A PROJEKT CÉLKITŰZÉSEI

Hosszú távú célkitűzések: a pályázó és partnerintézményében ellátott óvodás gyermekek és pedagógusok életminőségének javítása, valamint az óvodai ellátás helyi színvonalának közelítése a fejlettebb térségek hasonló szolgáltatásaihoz.

Rovatunkban a tanácsadóink által elkészített és menedzselt projektek közül válogatunk.

Specifikus célkitűzések: a modern szakmai követelményeinek megfelelő pedagógiai-nevelési környezet megteremtése, illetve az esélyegyenlőség biztosítása a sajátos nevelési igényű, fogyatékos, valamint hátrányos helyzetű gyermekek integrált neveléséhez és felzárkóztatásához szükséges infrastrukturális feltételek biztosítása révén.

Kapcsolódás a pályázati kiírás célkitűzéseivel: a projekt megvalósulásával bővül az óvodai férőhelyek száma, megteremtődnek az integrált nevelés tárgyi feltételei, lehetségessé válik a sajátos nevelési igényű és hátrányos helyzetű (roma) gyermekek felzárkóztató nevelése, az infrastrukturális fejlesztés által javul az óvodai nevelés szakmai színvonala.

A PROJEKT INDOKOLTSÁGA

A pályázati program célkitűzései visszaigazolják a pályázati kiírás által elérni kívánt célokat, hiszen olyan környezetben valósul meg a fejlesztés,

- amely földrajzilag az elsődleges célterületként megjelölt régióban, a leghátrányosabb kistérségek egyikében megvalósuló fejlesztésként értékelendő;
- ahol a gyermekek jelentős része (91 fő, az összes gyermek 56,52 %-a) rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesül;
- ahol a roma gyermekek száma 43 fő, az összes gyermek 26,7 %-a, amelyből 100% részesül rendszeres gyermekvédelmi támogatásban;
- ahol a pályázó intézményben folyó integrált óvodai nevelést terveznek, a roma és nem roma gyermekek azonos pedagógiai fejlesztési program szerint közös nevelésben vesznek majd részt;
- a projekt hosszú távú megvalósítása az integrált nevelés és a sikeres általános iskolai szerepléshez szükséges kompetenciák átadása hosszú távon hozzájárul a város roma népesség által lakott részeinek felzárkóztatásához, az esetleges előítéletek csökkentéséhez.

A CÉLOK ELÉRÉSE ÉRDEKÉBEN – A PROJEKT KERETEI KÖZÖTT – FOLYTATOTT TEVÉKENYSÉGEK

Menedzsment: általános irányítási, ellenőrzési feladatok, kapcsolattartás a partner szervezetekkel, időszaki és záró jelentések elkészítése, stb.

Versenyeztetés: a kivitelezők, beszállítók és szolgáltatók idő-, tevékenység- és költségterv alapján történő kiválasztása.

Építési, épületfelújítási munkák: A Gyermekkert óvodához új építési helyiségekkel régi funkciók kiszolgálása és új funkciók beépítése, mindkét óvodaépület külső-belső felújítása (hideg- és meleg padlóburkolatok cseréje, fűtés korszerűsítés, festés, mázolás, szigetelés, tető cseréje, ereszek és lefolyók cseréje, külső homlokzat festése, kerítés felújítása, játszó és tornaudvarok burkolatának cseréje).

Eszközbeszerzés: bútorok, Fa játékok, egyéb képesség- és készségfejlesztő játékok, tornaszerek, valamint a nevelői szoba, az étkező, az udvar és a többfunkciós helyiség (egyéni fejlesztőszoba, logopédia) eszköztárának beszerzése.

Disszemináció: A nyilvánosság tájékoztatása a projekt előrehaladásáról és eredményeiről.

A projekt jelenlegi állása: lezárult a közbeszerzési eljárás, aláírták a kivitelezői szerződéseket, megindult az építési, felújítási munkák kivitelezése, és folyik a felkészülés az eszközbeszerzések versenyeztetési eljárására.

A PROJEKT VÁRT EREDMÉNYEI

A tevékenységek keretei között a közbeszerzési szabályok megtartásával, meghatározott idő-, tevékenység- és költségterv alapján a kiválasztott kivitelező közreműködésével, a támogatásban részesülő partner óvodákban az erősen leromlott állapotú épületek megújulnak, bővülnek.

Az eszközbeszerzések nyomán tárgyi feltételek meg fognak felelni az 1/1998./VII.24./Om rendeletnek. Megtörténik az esélyegyenlőségi elveket figyelembe vevő óvodai nevelést segítő eszközök beszerzése, különös tekintettel a sajátos nevelési igényű gyermekek felzárkóztatását elősegítő fejlesztő eszközökre.

Az építési munkálatok során a bővítés és felújítás során nemcsak az óvodák kapacitása növekszik, hanem a közoktatási intézmények elhelyezésének és kialakításának építészeti-műszaki követelményeiről szóló 19/2002. (V.8.) OM rendelet előírásai is teljesülnek. A létesítményekben olyan helyiségek is kialakításra kerülnek, amelyek korábban nem léteztek: nevezetesen többfunkciós tornaszobát, logopédiai gyakorló/egyéni fejlesztőszobát, nevelőtestületi irodát is kialakítanak.

Ökrös Éva
tanácsadó
Aditus Kft.

PÁLYÁZNI MUSZÁJ, még az Önkormányzatoknak is!

A rovatunkban feldolgozott témákkal az önkormányzati vezetőknek szeretnénk segítséget nyújtani.
Információ: Makai Attila 06 (1) 354-1638, aditus@aditus.hu

A megreformált kohéziós politika új eszközei a 2007-2013-as időszakra

Az Európai Unió Hivatalos Lapjában (július 31-én) kihirdették azokat a közösségi rendeleteket, amelyek meghatározzák a 2007-2013-as időszakra vonatkozó kohéziós politika és az egyes alapok felhasználási szabályait. A rendeletcsomag tartalmaz egy olyan általános rendeletet, amely az összes eszközre egységes szabálykészletet állapít meg, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra (ERFA), az Európai Szociális Alapra (ESZA) és a Kohéziós Alapra vonatkozó egyedi rendelkezésekkel együtt. Továbbá a Bizottság egy olyan új rendeletet is javasol, amely opcionális keretet nyújtana a tagállamok és a régiók számára a határokon átnyúló együttműködés hatáságainak felállítására.

Az új általános rendelet az ERFA, az ESZA és a Kohéziós Alap végrehajtására vonatkozó közös alapelveket, szabályokat és szabványokat határoz meg, megállapítja a célkitűzéseket, amelyekhez a Strukturális Alapoknak és a Kohéziós Alapnak hozzá kell járulniuk, azokat a kritériumokat, amelyek alapján a tagállamok és a régiók az alapok keretében támogatásra jogosultak, a rendelkezésre álló pénzügyi forrásokat és az ezek szétosztására vonatkozó kritériumokat. E rendelet, amely az Unió, a tagállamok és a régiók közötti megosztott irányítás elvén alapul, felállított egy új programozási eljárást, továbbá a pénzügyi irányításra, ellenőrzésre és értékelésre vonatkozó közös szabványokat. A megreformált hozzáférési rendszer a strukturális alapok és a Kohéziós Alap egyszerűbb, arányos és nagyobb mértékben decentralizált irányításáról gondoskodik.

Az általános rendelet három célkitűzés megvalósítását irányozza elő:

A „konvergencia” célkitűzés arra irányul, hogy felgyorsítsa a konvergencia folyamatát a legkevésbé fejlett tagállamokban és régiókban azáltal, hogy a fizikai és emberi tőkébe való jobb minőségű beruházással javítja a növekedés és a foglalkoztatás feltételeit, fokozza az innováció és a tudásalapú társadalom fejlődését, a gazdasági és társadalmi változásokhoz való alkalmazkodóképességet, a környezet védelmét és állapotának javítását, és a közigazgatás hatékonyságát.

A „regionális versenyképesség és foglalkoztatás” célkitűzés arra irányul, hogy – a legkevésbé fejlett régiókon kívül – növelje a régiók versenyképességét, vonzerejét és foglalkoztatási rátáját, felkészülve a gazdasági és társadalmi változásokra. Emellett célja a humán tőkébe való beruházás minőségének javítása, az innováció, a tudásalapú társadalom, a vállalkozói szellem előmozdítása, a környezet védelme és állapotának javítása, továbbá az elérhetőség javítása, a munkavállalók és az üzleti vállalkozások alkalmazkodóképességének növelése, illetve a nyitott munkaerőpiac fejlesztése révén.

Az „európai területi együttműködés” célkitűzés arra irányul, hogy erősítse a határokon átnyúló együttműködést közös helyi és regionális kezdeményezések útján, a transznacionális együttműködést az integrált területi fejlődéshez vezető, a közösségi prioritásokhoz kapcsolódó intézkedések révén, valamint az interregionális együttműködést és tapasztalatcserét a megfelelő területi szinten.

Az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) szerepe abban áll, hogy az Unió területén belül elősegíti a beruházást és segít a regionális különbségek csökkentésében. A finanszírozási prioritások a kutatás, az innováció, a környezetvédelmi problémák és a kockázatmegelőzés területeire terjednek ki, miközben az infrastruktúra továbbra is fontos szerepet játszik, különösen a legkevésbé fejlett régiókban. Az ERFA hozzájárul a munkahelyteremtő-megőrző termelő beruházások, az infrastruktúrába történő befektetés, az endogén potenciál fejlesztése valamint a technikai támogatás finanszírozásához.

Az Európai Szociális Alap (ESZA) a gazdasági és társadalmi kohézió erősítése vonatkozásában olyan politikákat és prioritásokat támogat, amelyek célja foglalkoztatás és a munkalehetőségek javítása, valamint a magas szintű foglalkoztatás és több és jobb munkahely teremtésének ösztönzése, javuljon a minőség és a termelékenység a munkában, illetve, hogy támogassa a társadalmi integrációt és kohéziót. Az Alapot az Európai Foglalkoztatási Stratégia (EFS) útmutatásai és javaslatai alapján hajtják végre. Az ESZA ezt a tagállamok azon szakpolitikáinak támogatásán keresztül valósítja meg, amelyek a teljes foglalkoztatás elérésére, valamint a munka minőségének és a termelékenység javítására, továbbá – többek között a hátrányos helyzetű személyek munkavállalásának javítása révén – a társadalmi befogadás előmozdítására és a foglalkoztatás nemzeti, regionális és helyi szintű egyenlőtlenségeinek csökkentésére irányulnak.

A Kohéziós Alap olyan tagállamokra vonatkozik, amelyek bruttó nemzeti jövedelme (GNI) kevesebb, mint a közösségi átlag 90%-

PÁLYÁZNI MUSZÁJ, még az Önkormányzatoknak is!

*A rovatunkban feldolgozott témákkal az önkormányzati vezetőknek szeretnénk segítséget nyújtani.
Információ: Makai Attila 06 (1) 354-1638, aditus@aditus.hu*

a. A jelenlegi statisztikák alapján, a Kohéziós Alap a 10 új tagállamra, valamint Görögországra és Portugáliára vonatkozik. A jövőben a Kohéziós Alap az ERFA mellett hozzá fog járulni a decentralizált módon irányított többéves beruházási programokhoz, ahelyett, hogy egyedi projekteket kellene bizottsági szintű beleegyezésnek alávetnie. Az Alap két területen végzett tevékenységekhez nyújt támogatást, megfelelő egyensúlyt biztosítva, és valamennyi támogatásban részesülő tagállam egyéni beruházás és infrastrukturális szükségleteivel összhangban. E prioritások a transeurópai közlekedési hálózatok, különösen a közös érdekű kiemelt projektek, valamint a környezetvédelem a környezetvédelmi politikai és cselekvési program alapján meghatározott közösségi környezetvédelmi politikai prioritások körében. Ebben az összefüggésben az Alap beavatkozhat olyan, a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos területeken is, amelyek egyértelmű környezeti előnyökkel járnak, nevezetesen az energiahatékonyság és a megújuló energiák, valamint a transeurópai hálózaton kívüli közlekedési szektorban a vasúti, folyami és tengeri közlekedés, az intermodális közlekedési rendszerek és kölcsönös átjárhatóságuk, a közúti, tengeri és légi közlekedés irányítása, a tiszta városi közlekedés és a tömegközlekedés.

A Szerződés 159. cikkére alapozva, valamint a határokon átnyúló együttműködést hátráltató jelenlegi akadályok felszámolására egy olyan új jogi eszközt hoztak létre, amely opcionális keretet ad az európai együttműködésért felelős hatóságok – európai terü-

leti együttműködési csoportosulások – létrehozásához. E hatóságokat jogi személyiséggel ruházzák fel a határokon átnyúló együttműködési programok végrehajtására, és azon az egyezményen alapulnak, amelyet a résztvevő nemzeti, regionális, helyi vagy egyéb hatóságok kötnek.

A tervezéshez kapcsolódóan hivatalosan is sor kerülhet a Közös Stratégiai Irányelvek (CSG) elfogadására, amely folyamat tanácsai szinten már elindult. A CSG szeptember folyamán kerül az Európai Parlament elé (hozzájárulási eljárás) és várhatóan – amennyiben az EP a hozzájárulását megadja – október elején kerül kihirdetésre az Unió Hivatalos Lapjában. Ettől a pillanattól benyújtható a magyar Nemzeti Stratégiai Referenciakeret illetve az operatív programok.

A végrehajtás részletes szabályai tekintetében – a jelenlegi időszaktól eltérően – csupán egy Bizottsági rendeletet fogadnak majd el. Ez a rendelet részletes szabályozást tartalmaz a tájékoztatásra és nyilvánosságra, az Alapok felhasználásáról történő információszolgáltatásra, az irányítási és ellenőrzési rendszerekre, a szabálytalanságokra, az addicionalitási szabály megsértéséből fakadó pénzügyi korrekcióra, a visszatérítendő támogatási konstrukciókra, a Bizottság felé történő elektronikus adatszolgáltatási kötelezettség szabályaira, az épületek felújításának elszámolhatósági feltételeire, valamint az új 3. célkitűzés (Európai területi együttműködés – korábbi INTERREG közösségi kezdeményezés) elszámolhatósági feltételeire vonatkozóan. Ezen jogszabály egyeztetése az illetékes komitológiai bizottság (CDCR) keretében zajlott le, elfogadása és kihirdetése szeptemberre várható.

*dr. Hartványi Tamás
tanácsadó*

A hivatkozott közösségi rendeletek:

A TANÁCS 1083/2006/EK RENDELETE (2006. július 11.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1260/1999/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 1080/2006/EK RENDELETE (2006. július 5.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és az 1783/1999/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 1081/2006/EK RENDELETE (2006. július 5.) az Európai Szociális Alapról és az 1784/1999/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről

A TANÁCS 1084/2006/EK RENDELETE (2006. július 11.) a Kohéziós Alap létrehozásáról és az 1164/94/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 1082/2006/EK RENDELETE (2006. július 5.) az európai területi együttműködési csoportosulásokról

Tisztelt Olvasónk!

Jelen rovatunkat az Észak-Magyarországi Integrátor Alapítvánnyal karöltve indítottuk útjára azzal a céllal, hogy egy cikksorozat keretében bemutassuk a régiót, és annak fejlődési irányvonalait.

Észak-Magyarország jelene, avagy a múlt árnyai és az EU-tagság

Hazánk 2004. május elseje óta az Európai Unió tagja. Nagy utat tettünk meg a szocialista bloktól való elszakadás, az 1989-90-es rendszerváltás óta. Kétségtelen, hogy országunk jelentős paradigmaváltáson ment keresztül a demokratikus intézmény- és államrendszer tekintetében, azonban mint látni fogjuk, az EU-tagságunk ténye önmagában még korántsem jelenti azt, hogy elértünk volna egy „áhitott fejlettségi szintet”. Ez igaz országunk egészére is, hiszen szinte az egész államterület (egyedül Közép-Magyarország jelent kivételt), annak majdnem összes NUTS II. régiójával együtt a Tanács által meghatározott konvergencia célkitűzés hatálya alá esik, azaz ezen régiók egy főre eső GDP-je a közösségi átlag 75 %-ánál alacsonyabb. Különösen pedig a szerkezetváltás által érintett, ún. depressziós térségnek tekinthető régiókra érvényes e megállapítás. Ilyennek tekinthető mindenek előtt Észak-Magyarország, melynek egy főre jutó GDP értéke mindössze a közösségi átlag 36,1 %-a, ami azt jelenti, hogy az ország legfejletlenebb (Észak-Magyarország) és legfejlettebb régiója (Közép-Magyarország) GDP értéke között mintegy 53,6 %-os különbség mérhető az Eurostat által közzétett legfrissebb, 2005. decemberi adatai szerint.

Tény tehát, hogy Magyarországnak reformokra van szüksége, amelyek között véleményem szerint kitéüntetett helyet kell, hogy elfoglaljon a regionális közigazgatás tényleges kiépítése, amely önkormányzattal rendelkező közigazgatási régiók létrejöttét kell, hogy eredményezze: nem szabad tehát megállni a dekoncentrált szervrendszer többkevesebb sikerrel történő regionalizálásánál. Olyan régiókat kell létrehozni, amelyek szerkezetéből ki kell tűnnie annak a ténynek, hogy a területfejlesztésnek regionális súlypontja van. Ezt különösen fontosnak tartom az olyan hátrányos helyzetű térségek tekintetében, mint amilyen Észak-Magyarország, hiszen éppen itt van jelentősége a decentralizációs, szubszidiaritáson alapuló szemléletmódnak, amely alapjában véve tér el attól az aspektustól, amelyet Magyarország a demokratikus modern megteremtés eddigi másfél évtizedében alkalmazott. Azóta ugyanis fejlesztéspolitikai szemléletváltás történt. Szemben az első NFT-vel, ma már saját regionális ROP készíthető, felismervén, hogy a specialítások nem egy központból, nem felülről, hanem mintegy alulról, a társadalom élhelyéhez közelebb hajolva ragadhatók meg adekvát módon, és minden szabályozás kizárólag akkor lehet hatékony, ha adekvát. Sokkal nagyobb hangsúlyt kapnak a tervezésben az olyan elvek, mint a partnerség, a PPP, amelyek elengedhetetlen tényezői lehetnek például Észak-Magyarország felemelkedésének.

Az Észak-Magyarországi Régió három megyét foglal magába: Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves és Nógrádot. A régió 605 településéből mindössze 37 kapott városi rangot, így elmondható tehát, hogy a térségre az aprófalvas térszerkezet jellemző. Az itt található települések 29 százaléka 500 fő alatti lélekszámú. Ennek jelentősége a régió gazdasági, társadalmi életében is érezhető,

gondolok itt például a vállalkozások térbeli eloszlására, a szolgáltatások színvonalára, a demográfiai folyamatokra. Éppen ezen oknál fogva különösen nagy jelentősége van a régióban a nagyvárosoknak, az agglomerálódásban rejlő lehetőségeknek. Magyarországon tényleges agglomerációja kevés városnak van, legtöbb esetben csak agglomerálódó térségekről beszélhetünk, ezért is előnyös, hogy egy ilyen elaprózódott önkormányzati struktúrájú régióban legalább például Miskolc tényleges integrátorként tud működni: ez némi ellensúlyt jelent. Érdemes ezért a konvergencia elősegítése végett ezt a térségi, regionális funkciót fejleszteni – nem mellékes, hogy a megtartóerővel egyetemben! Megyei integrációs szerepkört több város is betölt. Ilyen Eger, Salgótarján, Kazincbarcika, Tiszaújváros, Gyöngyös is, amelyek szintén jelentős gazdasági és szolgáltató központok. Ezek az adottságok a jövőben mind dominánsabbá tehetőek.

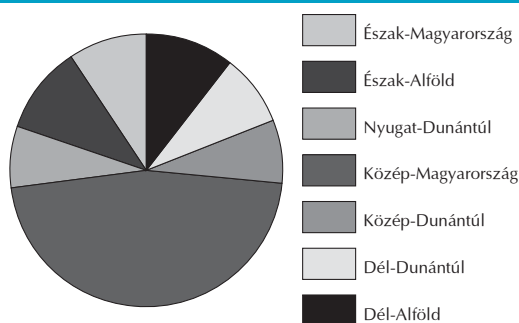
A régió kistérségei egy részének központi települése az aprófalvas szerkezetből adódóan városi funkciót be nem töltő kisváros, amelynek hiányos a vállalkozói infrastruktúrája, és emiatt a munkahelyteremtés is nehézségekbe ütközik, és a munkanélküliség problémáját sem tudják így megfelelően hatékonyan kezelni. Ezen problémák a jövőben az NFT II. vonatkozásában több figyelmet érdemelnének, az elnyerhető uniós forrásokból ugyanis e területek fejleszthetőek lennének, ami azért fontos, mert a regionális közigazgatási térszerkezet nem épülhet instabil kistérségi struktúrára. Még akkor sem, ha nem tartom szükségesnek a kistérségi szint valódi közigazgatási szintként való elismerését, azaz lényegében a középszint megkettőzését az új struktúrában.

A demográfiai adatok alátámasztják azt a tényt, hogy régióink az ország egyik legelmaradottabb térsége. Észak-Magyarországon hazánk népességének 12,6 százaléka él, ám a régió lakossága csökken, noha az országos átlagnál kisebb mértékben. Alacsony a születésszám, ezen belül is magas a roma népesség aránya, amely a szegénység újratermelődését sejteti. Ez idáig nem történtek számottevően hatékony lépések a roma népesség felemelésére, holott arányuk a lakosságon belül igen magas. Összességében pedig megfigyelhető az a trend, mely szerint az agglomeráció lakossága nő (kistelepülések, javarészt falvak), míg a városok, nagyvárosok lakossága csökken. Ez káros folyamat, fontos ezért a városok lakosmegtartó-képességét, a gyermekvállalási hajlandóságot javítani. A további uniós források bevonása e problémák kezelésére elengedhetetlen. A régió ezek hiányában fenntartható módon nem fejleszthető.

Az elvándorlásnak persze mély gazdasági gyökerei vannak, amely a bányászat és a nehézipar recessziójában keresendő, lévén, hogy Miskolc nehézipari központ volt. Jelenleg azonban a vegyipar, amely szintén hagyományokkal rendelkezik a térségben, jelentős kitörési pontként szolgálhat. Ennek az ágazatnak a fejlesztése szintén regionális érdek. Régióink gazdasági válságát jelzi az a tény is, hogy

2003-ra a térség már csak az országos átlag 64 százalékát érte el az egy főre jutó GDP tekintetében. Ez negatívan érinti azokat a gazdasági területeket is, ahol nincs recesszió, hiszen nincs megfelelő fogyasztás. További probléma, hogy van ugyan szabad munkaerő, de alacsony képzettségű, a fiatal szakembereket pedig a régió nem tudja megtartani, nem kínál számukra versenyképes jövőképet, sem jövedelmet. A régióinkban mért átlagjövedelem az uniós átlag harmada, és majdnem ugyanekkora a különbség a legfejlettebb magyar régió bérszínvonalához képest is. Ha pedig a vállalkozásokat vesszük számba, azok 98 százaléka kisvállalkozás, ezek 90 százaléka pedig mikro-vállalkozás: a kkv szektor és a nagyvállalatok szektora a térségben fejlesztésre szorul. Ezeket a tapasztalatokat szintén figyelembe kell venni a tervezésnél, a forrásszerzésnél. A fenti tényeket figyelembe véve meghökkentő az a tény, amelyet az alábbi diagram mutat: nevezetesen, hogy az egy főre jutó decentralizált támogatás összege a legfejlettebb régióinkban majdnem ötször akkora, mint a leginkább fejlesztésre szoruló régióban.

Az egy főre jutó decentralizált területfejlesztési támogatás megoszlása, 2004. Forrás: Nemzeti Fejlesztési Hivatal

Az adottságok kihasználásában mindenképpen prioritást kell, hogy élvezzen a turizmus is. Észak-Magyarországon található ugyanis Hollókő, Aggtelek, Tokaj, s ezek mind a Világörökség részét képező területek. Műemléki és természeti értékeink jelentősek. E tekintetben a kapcsolódó infrastruktúra és marketing tevékenység igényel kiemelt figyelmet, plusz forrásokat. Jelentős erőforrások rejlenek még a K+F területen is, amely méltánytalanul alulfinanszírozott, amelynek egyik oka a finanszírozás struktúrájában keresendő. Az OECD országainak többségében a finanszírozást a PPP kapcsolatok erőteljesebb bevonása mellett oldják meg, míg országunkban az állami finanszírozás volt jellemző. Az USA és Japán K+F-re fordított GDP-arányos 3 százalékaival szemben az EU-nak is versenyhátránya van az 1,9 százalékos értékkel, az Észak-Magyarországi Régióban azonban ez az érték mindössze 0,3 százalék, amely a Közép-Magyarországi Régió hasonló értékének 20 százaléka csupán. E téren is kívánatos lenne a konvergencia, így ugyanis lehetetlen teljesíteni a lisszaboni célokat. Azért is káros továbbá a fennálló helyzet, mert a régió regionális tudásközpontként működtethető felsőoktatási intézménnyel rendelkezik a Miskolci Egyetem képében, amely együttműködési kialakításában mind nemzeti, mind nemzetközi szinten érvényesíti a PPP elvét, s tevékenysége nagyban segítheti az ún. city identity (CI) helyes kialakítását. Ez akár még a többi cél és prioritás megvalósulását is pozitívan befolyásolhatná (mint pl. turizmus, gazdaságfejlesztés, stb.). Az egyetem tudásközpontként bizonyítottan jelentős tervezési potenciállal bír, hiszen elkészítette Miskolc Megyei Jogú Város fejlesztési stratégiáját a 2007-13-as tervezési ciklusra, de a Közgyűlés az X-187/73.570/2000. számú határozatával együttműködést alakított ki az egyetemmel az „Európa kulturális fővárosa” cím elnyeréséért folytatott versengésben is. Ennek sikere esetén a turizmus-fejlesztésben lettek volna kedvező hatásai.

Maga a városfejlesztési program is kitér a kkv és a nagyvállalati szektor jelentőségére, térségi integrátorként feltüntetve azt, ugyanakkor a program jelentős erénye, hogy hangsúlyos kérdésként kezeli az önerőhöz jutás elősegítését is az innovatív vállalatok esetében. A regionális tudásközpontok szerepét állami szinten is elismerik, és működésüket programokkal támogatják. Ilyen a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal által 2004. óta meghirdetett Pázmány Péter Program a regionális tudásközpontokért, melynek célja, hogy a K+F eredmények hasznosításra kerüljenek, és az iparral nemzeti és nemzetközi szinten is együttműködő tudáscentrumok jöjjenek létre, ahogy az a Miskolci Egyetem esetében is megfigyelhető. Az egyetem 2004-ben tudásintenzív mechatronikai és logisztikai rendszerek fejlesztésére kapott támogatást, mely keretében három regionális jelentőségű K+F program megvalósítása vált lehetségessé. A programok előnyei: nemzetközi versenyképesség, alkalmazásorientált megközelítés, a hálózatiság elvének érvényesítése, tudományos utánpótlás-nevelés. Ennek keretében ez a komplex programcsoport önmagában hatással lehet a gazdasági versenyképességre, valamint a humán erőforrást javító hatásai is lehetnek. A programot konzorciumi szervezetben valósítják meg. A konzorcium tagjai regionális hálózatot alkotnak (tagok például: Electrolux LEHEL Kft, Jászberény; Robert Bosch Elektronika Gyártó Kft, Hatvan; TVK Rt, Tiszaújváros; Zempléni Vállalkozásfejlesztési Alapítvány, stb.). Mindezekből tehát kitűnik, hogy ugyan az Észak-Magyarországi Régió Magyarország egyik legelmaradottabb térsége, sok területen azonban a strukturális válságjelek mellett megvannak a kitörési pontjai is. A felzárkózást 2005-ben több, a Regionális Fejlesztési Tanácsok döntési hatáskörébe tartozó decentralizált hazai forrás segítette elő, mint például a Terület- és Régiófejlesztési Célelőirányzat; Települési hulladék közszolgáltatás-fejlesztés; Települési önkormányzati szilárd burkolatú belterületi közutak burkolat-felújítása, valamint a Céltámogatás pénzügyi eszköze.

Emellett három működő Phare program is segítette a turizmusfejlesztést, a munkanélküliség elleni küzdelmet, valamint az információs technikai eszközök minél szélesebb körű elérhetőségét, hozzáférhetőségét. Ezen kívül megkezdődött a Kapcsolat projekt megvalósítása a régióban, amely a regionális, kistérségi partnerségi együttműködések kialakítását tűzte ki célul a ROP 3.1. intézkedés keretein belül: ezzel egyrészt a szociális kohéziót, a térségi megtartóerőt javította. Az Észak-Magyarországi Régió azonban nem csak EU-forrásokat volt lehetősége felhasználni, hanem hozzájutott olyan pénzeszközökhöz is, amelyek az EU közösségén kívülről származtak. Ezt az EGT Finanszírozási Mechanizmus 2004. május 1-jén hatályba lépett szerződése és a Norvég Finanszírozási Mechanizmus tette lehetővé, melyek értelmében az EGT nem EU-tag országai és a második eszköz tekintetében Norvégia díjat fizettek a belső piaci részvételért. Ennek köszönhetően Magyarország öt évig évente hat milliárd forint bevételhez jut, amelyből pályázati rendszerben finanszírozhatók voltak önkormányzati és regionális projektek fenntartva, hogy a támogatás nem lehetett több az összköltség 85 százalékánál. Kiemelendő még ezen eszközök kapcsán, hogy a prioritásai nem egyeznek meg az uniós célokkal, ebből következően olyan célkitűzések finanszírozására is fel lehetett használni, amelyek támogatása uniós eszközzel nem oldható meg. Összegezve a fenti sorokban leírtakat, az Észak-Magyarországi Régió feladata, hogy a rendelkezésre álló gazdasági és politikai eszközökkel minél teljesebb mértékben orvosolja az érintett krízisterületeket, és megfelelőképp kiaknázza a kitörési pontjaiban rejlő lehetőségeket.

Dr. Bereznay Gábor

Miskolci Egyetem, Közigazgatási Jogi Tanszék
PhD hallgató

A Regionális Fejlesztés Operatív Program rövid helyzetértékelése

RÖVID ÁTTEKINTÉS

Beérkezett pályázat	2300 db	342,94 Mrd Ft
Támogatásban részesülő pályázat	538 db	107,46 Mrd Ft
Szerződéssel rendelkező projekt	497 db	101,04 Mrd Ft
Megvalósult projekt	80 db	15,41 Mrd Ft
Kifizetett előleg + számla (1.1-3.4)	31,64%	33,90 Mrd Ft
Kifizetett számla (1.1-3.4)	18,99%	20,35 Mrd Ft

A fejlesztési programok sorában kiemelnénk a *turizmust* (milyen típusú fejlesztéseket, milyen szempontok alapján támogatott elsősorban a program, s mennyiben harmonizálnak ezek a nemzeti turizmusfejlesztési stratégia célkitűzéseivel?), a *város-rehabilitációt* és az *óvoda- és iskolafejlesztést* (számszerűsíthető eredményekkel)

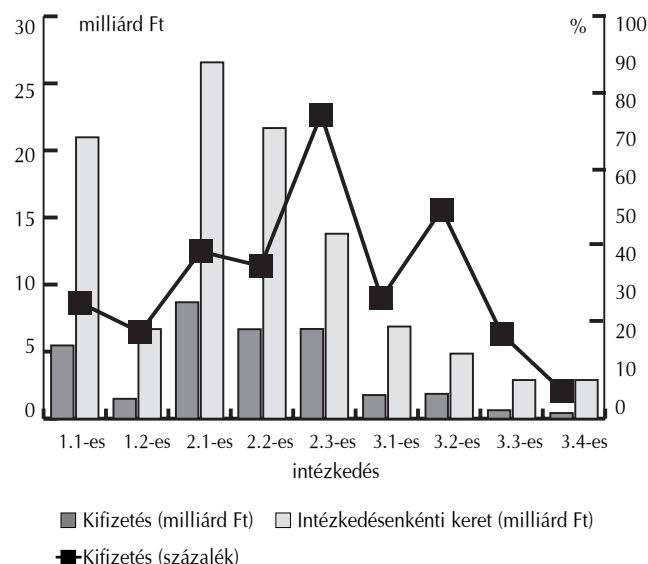
TURIZMUS

A ROP 1.2 Turisztikai fogadóképesség fejlesztése című intézkedésben A 2004-2006-os ROP I. prioritásának (A turisztikai potenciál erősítése a régiókban) két intézkedése támogat turisztikai fejlesztéseket 27,65 milliárd Ft támogatási keretből. (1. táblázat)

A Program Dokumentumban (PC) meghatározott eredményindikátorok (új munkahelyek száma, látogatók számának növekedése) a projektek megvalósításának jelenlegi fázisában még nem

INTÉZKEDÉSENKÉNTI KIFIZETÉS

Összesen: 33,90 Mrd Ft (31,64 %)
Változás az előző héthez képest: + 0,25 Mrd Ft
Forrás: ROP IH EMIR 2006. augusztus 19.

mérhetőek, értékelhető információval nem szolgálnak. Azonban az már most is látható, hogy a PC-ben meghatározott eredményindikátor célértéke várhatóan teljesülni fog.

A ROP 1.1 TURISZTIKAI VONZERŐK FEJLESZTÉSE C. INTÉZKEDÉSBEN (22 MILLIÁRD FT)

(1. TÁBLÁZAT)

TÁMOGATOTT TEVÉKENYSÉGEK	PROJEKTEK SZÁMA	PÉLDÁK	OUTPUT INDIKÁTOROK
1. komponens: Nemzeti parkok és más védett természeti területek turisztikai látogathatóságához szükséges fejlesztések ösztönzése	15	Hortobágyi NP, Duna-Dráva NP, Duna-Ipoly NP, Körös-Maros NP, a védett természeti területek a fejlesztett 4 nemzeti parkhoz kapcsolódnak	- nemzeti park: 7 - más védett természeti terület: 20
2. komponens: Jelentős idegenforgalmi potenciállal rendelkező világörökségi helyszínek és történelmi városközpontok fejlesztése	12	Pécs - Ókeresztény sírkamrák, Panonhalmi Bencés Apátság és Tokaj-hegyaljai borvidék és kultúrtáj, ill. Baja, Gyula, Tata stb.	- világörökségi helyszín: 6 - történelmi városközpont: 6
3. komponens: Kastélyok és várak turisztikai funkciókkal való fejlesztése	6	gyöngyös Orczy-kastély, sárvári Nádasdy-vár, a veszprémi Dubniczay-palota, a vásárosnaményi Tomcsányi-kastély	- kastély: 4 - vár: 2
4. komponens: Múzeumok látogatóbarát fejlesztése	3	Hortobágyon a Páztormúzeum, a szegedi Móra Ferenc Múzeum, békéscsabai múzeum	- múzeum: 3
5. komponens: Aktív turizmushoz kapcsolódó infrastrukturális fejlesztés (kerékpárutak)	11	A Dunakanyarban, a Szigetközben, Mohács térségében, a Tisza és a Tisza-tó mentén	- kerékpárút: 11
Összesen (db):	47		

- a kereskedelmi szálláshelyek színvonalának és szolgáltatásainak javítását és új szálláshelyek létesítését a turisztikai vonzerők környezetében,
- a turisztikai vonzerőkhöz kapcsolódó szolgáltatások bővítését támogatjuk.

Jelenleg az intézkedés keretében 78 db megkötött szerződés van 6,6 milliárd forint támogatási összeggel, de a többi intézkedéshez képest alacsonyabb támogatási arány miatt az összesített projekt-költség közel 15 milliárd Ft, a támogatás intenzitása pedig a megkötött szerződések alapján átlagosan 44 %.

A PC-ben az intézkedés output indikátora a támogatott kis- és középvállalkozások tervezett száma, amely 200-250 db. Az eddig megkötött támogatási szerződések alapján ez a szám 76 db körül alakul, ennek oka, hogy a nyertes pályázatok által igényelt támogatási összegek inkább a támogatási küszöb felső értékéhez közelítenek, tehát ugyanakkora támogatási összegből kevesebb pályázat valósul meg.

A másik vizsgálандó output mutató a támogatott szálláshelyek és szolgáltatások száma, melynek elvárt értéke 250-350 db. A fejlesztendő szálláshelyeken általában több új szolgáltatás is létrejön a fejlesztések eredményeképpen, de arányaiban a tényleges adatok hasonlóan viszonyulnak az elvárt eredményhez, mint az előző indikátornál.

- Fő támogatási/értékelési szempontok (formai, jogszabályi és szakmai követelmények)

- Pályázati formanyomtatvány és mellékleteinek előírt módon történő kitöltése
- A minimális és maximális támogatási igényre, ill. a saját forrás minimális arányára a program komponensenként és régióként más-más összegeket határozott meg;
- Földrajzi helyük szerint: pl. ROP 1.1. üdülőkörzetekben vagy üdülőkörzeten kívüli, idegenforgalmi adottságokkal rendelkező településeken tervezett projektekkel lehetett pályázni, előnyben részesültek a hátrányos és kiemelten hátrányos kistérségek fejlesztései;
- A projektek megvalósításának maximális időtartama 24 hónap, és az 5 éves utánkövetési időszak alatt nem változhat meg a projekt;
- Pályázók lehetnek: (Budapest kivételével) helyi önkormányzatok és intézményeik, valamint társulásaik, közhasznú gazdasági társaságok, központi költségvetési szervek és intézményeik, non-profit szervezetek, valamint a ROP 1.2-ben gazdasági társaságok is;
- Csak a kiírásokban meghatározott elszámolható költségekre lehetett pályázni;
- A szakmai szempontok szerint meghatározott pontszámkerek alapján értékelték a pályázatokat, és az összpontszámok alapján kialakított rangsor szerint kaptak támogatást a projektek az egyes régiók indikatív támogatási kerete mértékéig;
- Az esélyegyenlőség és környezeti fenntarthatósági szempontok szerint is értékelték a pályázatokat, ezekre és a munkahelyteremtési célú fejlesztésekre külön figyelem irányult.
- Az intézkedés-specifikus értékelési szempontokat a pályázati kiírások tartalmazták.

- A ROP I. prioritásának intézkedései jól „harmonizálnak” a nemzeti turizmusfejlesztési stratégia (NTS) két átfogó céljához, az „ attrakciófejlesztéshez ” és a „ turistafogadás feltételeinek javításához ” tartozó beavatkozási területekkel. Tekintettel arra, hogy a ROP 2003-ban, az NTS 2005. szeptemberében került elfogadásra, a két dokumentum közötti harmonizáltság an-

nak köszönhető, hogy a ROP I. prioritásának kidolgozásában aktívan részt vett a Magyar Turisztikai Hivatal, és az NTS kidolgozói figyelembe vették a ROP kidolgozása és megvalósítása során összegyűjtött tapasztalatokat is.

VÁROSI TERÜLETEK REHABILITÁCIÓJA

Fő támogatási/értékelési szempontok

(formai, jogszabályi és szakmai követelmények)

(A turizmustól eltérő fő szempontok kiemelése)

- A ROP 2.2-es intézkedés támogatási keretösszege: 21,67 milliárd Ft (utófinanszírozás).
- A pályázati felhívásra 89 pályázat érkezett be.
- 36 db pályázat részesül támogatásban és ezek közül már 34 db esetében a támogatási szerződés is megkötöttük.
- Általánosságban elmondható, hogy a leszerződött projektek végrehajtása megkezdődött, zömmel problémamentesen haladnak.
- Közel 6,67 milliárd Ft-nyi támogatást fizettünk már ki.
- Két projekt teljes egészében zárt, további öt projektnél pedig részátadás történt.
- Megkötött szerződések:

TÁMOGATOTT TEVÉKENYSÉGEK	PROJEKTEK SZÁMA	PÉLDÁK	OUTPUT INDIKÁTOROK
1. komponens: Város-rehabilitáció	32	Ferencváros, Gyula, Hajdúnánás, Szekszárd	
2. komponens: Barnamezős rehabilitáció	4	Komárom- Almásfüzítő, Nagykanizsa, Orosháza	
Összesen (db)	36		

A "Városi területek rehabilitációja" c. ROP intézkedés a helyi önkormányzatok innovatív és mintaértékű település-rehabilitációs akcióit támogatja, célja a gazdasági és szociális szempontból egyaránt hátrányos helyzetű városrészek (akcióterületek) integrált és komplex megújítása egy összefüggő és egyértelműen lehatárolt akcióterületen. A városok a program keretében többéves fejlesztési koncepciót hajtanak végre, amelynek során szorosan együttműködnek a helyi lakosokkal, civil szervezetekkel és gazdasági szereplőkkel. A programok a helyi szint ismeretére, a helyi problémák feltérképezésére és a helyi szereplők bevonására építenek.

Magyarországon sok városi területre jellemző a leromlott fizikai környezet, az épületállományban és a közterületeken felhalmozódott hatalmas beruházásihiány (többek között a panel- és egyéb lakótelepeken). Ezeket a feltételeket sokszor súlyosbítja a koncentrált környezetszennyezés. A leromlott fizikai környezet gyakran szociális problémákkal párosul. Egyes településrészen az elszegényedés jelentősen fékezi a gazdasági fejlődést és újjászerveződést, továbbá kedvezőtlenül hat a közbiztonságra. Itt

a lakosság túlnyomó többségét alacsony jövedelmű nyugdíjasok, munkanélküliek, többszörösen *hátrányos helyzetű csoportok* (például romák) teszik ki. A program keretében a városfejlesztési akcióterületen egyszerre újítják fel a lerobbant lakókörnyezetet, közterületet és próbálják meg a hátrányos helyzetű lakosságot munka- vagy képzési lehetőségekhez juttatni.

A korábbi ipari és katonai tevékenységeknek köszönhetően jelentős számú használaton kívüli vagy alulhasznosított *barnamező* (felhagyott vagy alig működő ipari terület, volt katonai objektum) található Magyarországon. Ezekre a területekre jellemző a *leromlott fizikai és környezeti állapot*, továbbá egyes területeken a felaprózódott tulajdonosi szerkezet. A területek újrahasznosítása szempontjából fontos tényező a *termelő infrastruktúra hálózatok* (villany-, víz-, gáz-, csatorna-, telefon) *megléte*, valamint a részben *újrahasznosítható épületállomány*. Félő, hogy tudatos, szervezett várospolitikai beavatkozás nélkül ezeket a hátrányos helyzetű területeket elkerülik az újabb fejlesztések, a terület fejlődését megnehezítő kedvezőtlen beépítési állapotok konzerválódnak, fennmarad a környezet szennyezettsége, és tovább folytatódik a területek leértékelődése, a kapcsolódó szociális problémák állandósulása. Ugyanakkor e területek igen nagy értéket jelentenek egy-egy település számára, amennyiben lehetővé válna rehabilitációjuk, újrahasznosításuk és funkcióváltásuk. A támogatás elősegíti az érintett önkormányzatok gazdasági érdekeltiségének fokozását a barnamezős beruházások céljára kialakítandó területeken szükséges fejlesztések végrehajtására.

A fent említett városi problémák megoldásában központi szerep jut az önkormányzatoknak, amelyek azonban forráshiány miatt sokszor rövid távú szempontokat kénytelenek érvényesíteni településfejlesztési tevékenységük során. Ezért olyan város-rehabilitációs akciók megvalósítása szükséges, amelynek eredményeként megteremthetők azok a kedvező feltételek a városi célterületeken, amelyek keretei között immár a *magánszektor beruházásainak* köszönhetően a településrész *tartós fejlődési pályára* kerül.

A turizmustól eltérő speciális kritériumok a 2.2. intézkedést illetően:

- az 1. komponens esetében a településfejlesztési akcióterület lakossága legalább 5 ezer fő és az akcióterületre vonatkozóan a nyolc speciális kritériumból legalább három teljesül.
- a 2. komponens esetében a barnamező összefüggő területet alkot, településszerkezeti problémát okoz, szennyezett, mérete

pedig meghaladja a 40 hektárt és komoly akadályt jelent egy legalább 5000 lakosú városi terület strukturális átalakulása és fejlődése szempontjából. (2. táblázat lásd az oldal alján)

ÓVODÁK ÉS ALAPFOKÚ NEVELÉSI-OKTATÁSI INTÉZMÉNYEK INFRASTRUKTURÁLIS FEJLESZTÉSE

- A ROP 2.3-as intézkedés támogatási keretösszege: 13,79 milliárd Ft
- 128 db pályázat részesül támogatásban, és ezek közül már 126 db esetben a támogatási szerződés is megkötésre került.
- Közel 7 milliárd Ft-nyi támogatást fizettünk már ki.
- 31 esetben már a beruházás átadása is megtörtént.

INDIKÁTOR/MUTATÓ MEGNEVEZÉSE	CÉLÉRTÉK 2008-IG	NYERTES PROJEKTEK CÉLKITŰZÉSE
A támogatott óvodai intézmények ellátottainak száma	2500-3000	5640
A támogatott alapfokú nevelési-oktatási intézmények tanulóinak száma	18 000-22 000	22433
A támogatás hatására létrejött munkahelyek száma a 4 legfejletlenebb régióban	120-200	122
A támogatott óvodai és alapfokú nevelési- oktatási intézmények száma a hátrányos helyzetű térségekben és településeken (64/2004. (IV. 15.) Korm. Rendelet alapján)	70-90	128
A támogatott óvodai intézmények száma	40-50	62
A támogatott alapfokú nevelési-oktatási int. száma	50-60	87

A ROP „Óvodák és alapfokú nevelési-oktatási intézmények infrastrukturális fejlesztése” c. intézkedésének célja, hogy az óvodai és alapfokú nevelési-oktatási intézmények infrastruktúrájának fejlesztésén keresztül csökkentse az oktatás minőségében meglévő különbségeket a hátrányos helyzetű kistérségekben, különös tekintettel azokra a településekre, amelyeken magas a hátrányos helyzetű csoportok és a roma lakosság aránya. Éppen ezért az intézkedés keretében kizárólag azon projektek jogosultak támogatásra, amelyek:

AZ INTÉZKEDÉS CÉLJAINAK TELJESÜLÉSE

(2. TÁBLÁZAT)

INT.	AZ INDIKÁTOR TÍPUSA	AZ INDIKÁTOR MEGNEVEZÉSE	ROP CÉLÉRTÉK (2008)	MEGKÖTÖTT SZERZŐDÉSEK ALAPJÁN VÁRHATÓ ÉRTÉK	TÉNYÉRTÉK (2005.DEC.31-IG)
2.2.	eredmény	A rehabilitált városi terület lakossága	250 000-400 000	215 440	0
2.2.	eredmény	A támogatás hatására létrejött munkahelyek száma	305-500	401	0
2.2.	eredmény	A támogatás hatására létrejött munkahelyek száma a 4 legfejletlenebb régióban	200-350	149	0
2.2.	output	A rehabilitált városi területek nagysága	10 000 000-12 000 000	137 242 507	0
2.2.	output	A rehabilitált barnamezős területek nagysága	3 000 000-5 000 000	1 247 528	0
2.2.	output	A rehabilitált városi területek száma	35-55	27	27
2.2.	output	A rehabilitált barnamezős területek száma	5-20	3	3

- területfejlesztési szempontból kedvezményezett kistérségben valósulnak meg, vagy
- olyan általános iskolák vagy óvodák fejlesztését célozzák, amelyekben a gyerekek több, mint 50%-a részesül rendszeres gyermekvédelmi támogatásban.

Az infrastrukturális fejlesztéseknek az alábbi specifikus célokat kell szolgálniuk:

- Az oktatás minőségének és hatékonyságának növelése, valamint az informatikai technológiák elterjedésének támogatása az általános iskolákban;
- Az esélyegyenlőség biztosítása és az integrált nevelés-oktatás elősegítése;
- Az óvodai férőhelyek bővítése.

A támogatott tevékenység típusok két csoportba oszthatók:

- Óvodák és alapfokú nevelési-oktatási intézmények infrastruktúrájának fejlesztése, melynek keretében támogathatók az épületek
 - átfogó felújítása,
 - rekonstrukciója,
 - bővítése.
 pl.: az épületek fizikai állagának javítása, műszaki színvonalának emelése; többfunkciós épületek, terek kialakítása; IKT (Információs és Kommunikációs Technológiák) komplex eszközrendszerének fogadására alkalmas intézményi környezet létrehozása;
- Csak a fentiekkel együtt támogatható tevékenységek:
 - szabadidős programok, foglalkozások lehetőségét biztosító épületek, terek építése, megújítása / pl.: tornaterem, uszoda, klubhelyiség, színházterem./
 - az intézmények udvarának felújítása /pl.: játszótér, sportpálya, kerítés, biciklitároló, zöldterület./

- a nevelés-oktatás tartalmi fejlesztéséhez szükséges eszközök, berendezések beszerzése / pl.: bútorok, készségfejlesztő eszközök, szemléltető eszközök/
- a sajátos nevelési igényű gyerekek, diákok képzését biztosító speciális eszközök és berendezések beszerzése / pl.: terápiás eszközök, olvasótelevízió, pontírógép, pontozó, hallásvizsgáló és hallókészülék tesztelő felszerelés./
- informatikai berendezések, eszközök (hardver, szoftver) beszerzése, csak iskoláknak /pl.: PC, projektor, nyomtató, scanner./
- az intézmények akadálymentesítése annak érdekében, hogy a létesítményekhez a sajátos nevelési igényű tanulók is hozzáférjenek, azaz:

- Általánosságban elmondható minden fenti intézkedésre, hogy a leszerződött projektek végrehajtása megkezdődött, zömmel problémamentesen haladnak,

3. Pályázati eredményesség regionális különbségei

PC SZERINT ELVÁRT 75-25%-OS TÁMOGATÁSI ARÁNY TELJESÍTÉSE	MRD Ft	%
4 hátrányos helyzetű régióba megítelt támogatás (ÉM-ÉA-DA-DD)	83,40	77,61%
3 nem hátrányos helyzetű régióba megítelt támogatás (NYD-KD-KM)	24,06	22,39%

Régió	BEÉRKEZETT DB	TÁMOGATOTT DB	TÁMOGATOTT DB / BEÉRKEZETT DB %	TÁMOGATOTT MRD Ft	SZERZŐDÖTT DB
Észak-Magyarország	602	117	19,44%	23,48	111
Észak-Alföld	383	113	29,50%	24,94	104
Dél-Alföld	328	93	28,35%	17,22	85
Dél-Dunántúl	310	87	28,06%	17,75	83
Nyugat-Dunántúl	141	42	29,79%	7,37	40
Közép-Dunántúl	155	42	27,10%	8,88	34
Közép-Magyarország	324	44	13,58%	7,81	40

Nem elég csak a pályázatok kidolgozását segíteni, a végrehajtást is támogatni kell

beszélgetés Ríz Ádámmal, a HEFOP és EQUAL IH Projektfejlesztési és EQUAL Osztályának vezetőjével

Hogyan érintette Önöket az uniós pénzelosztás szervezeti átalakulása, az, hogy átkerültek a Nemzeti Fejlesztési Ügynökséghez?

Nagyon nagy változást nem jelentett, mert mi korábban is szorosan együttműködtünk az ügynökség jogelődjével, a Nemzeti Fejlesztési Hivatallal. Az önállóságunk ugyan most csökkent egy kicsit, de ennek a helyzetnek vannak előnyei is, mert az ügynökség részeként gyorsabb és jobb mód nyílik az érdekérvényesítésre. Operatív szinten viszont egyelőre kevés változást érzünk, néhány hónap múlva már részletesebb választ tudunk adni erre a kérdésre.

Az elmúlt egy évben a HEFOP számos innovatív projektfejlesztési kezdeményezéssel állt elő. Miért volt szükség ezekre az újításokra?

RÍZ ÁDÁM, A HEFOP ÉS EQUAL IH PROJEKTFEJLESZTÉSI ÉS EQUAL OSZTÁLYÁNAK VEZETŐJE

2003-ban a kormány egy nagy, átfogó projekttel segítette a pályázatok gyors elindulását. Az volt a PEA, azaz a Pályázati Előkészítő Alap. A PEA-n elég volt a projekt ötletével pályázni, a nyerteseknek azután egy magyar és nemzetközi szakértőkből álló konzorcium segített kidolgozni projektjeiket, és véglegesíteni pályázataikat. A HEFOP-ban 343 projektet dolgoztak ki PEA-szakértők segítségével. 2004. végén, miután elkezdődött az első projektek megvalósítása, láttuk, hogy nem elég csak a kidolgozást segíteni, legalább ilyen szükség van arra is, hogy a kedvezményezettek a végrehajtás során is kapjanak támogatást az intézményrendszerrel. Ez a szolgáltató-típusú, ügyfélbarát megközelítés azóta is meghatározza munkánkat. 2005 nyarára, alapos egyeztetéseket követően kidolgoztunk egy HEFOP projekt támogatási koncepciót, s ezt kezdtük el a gyakorlatba ültetni egy akcióterv segítségével.

Vegyük akkor végig egyenként a már megvalósult elemeit. Hogyan alakult át a honlapjuk?

Teljes egészében. A legfontosabb cél az volt, hogy egy jól átlátható, jól strukturált formában tegyünk hozzáférhetővé mindenki számára a legfontosabb információkat. Aki regisztrálja magát honlapunkon, az rendszeres értesítést kap a legfontosabb hírekről, tudnivalókról. Nyitottunk egy fórumot, ahol közvetlenül tehetik fel kérdéseiket, írhatják meg javaslataikat nekünk a pályázók, pályázni szándékozók. Úgy gondolom, hogy a mi honlapunk közigazgatási szempontból szinte egyedülálló módon nyitott és interaktív. Nagyon fontos újításunk volt – s ezt a rendszert vette át később a Nemzeti Fejlesztési Hivatal is – az úgynevezett nyomon követés bevezetése. A pályázók jelszavuk segítségével 2005 októbere óta bármikor le tudják ellenőrizni, hogy milyen fázisban és kinél van a pályázatuk, benyújtott jelentésük, dokumentációjuk. Jelenleg csak a pályázatok, illetve projekt-előrehaladási jelentések egyes elemeit lehet elektronikusan beadni, azokat viszont, amelyeket alá kell írni, ma is papírra kell vetni. Valamikor jövő év elejétől várhatóan ez is megváltozik. Nemrégiben a HEFOP kiépítette a honlap egy intranetes felületét is, amely csak munkatársaink számára hozzáférhető, közöttük gyorsítja fel az információáramlást.

Az akcióterv részét képezték a kiadványok is. Mi jelent meg eddig, és mi várható még?

Első kiadványunk egy folyamatábra, amelyen azt próbáljuk értelmezni a külső szemlélő számára, hogy mikor, mi, hol és hogyan történik a pályázatokkal. Úgyis mondhatnám, hogy egyfajta útitervet rajzoltunk fel. Ezt plakát és leporelló formában az információs napokon, és azokon a helyeken terítjük, ahol a potenciális kedvezményezettek megfordulnak, mint például a közreműködő szervek ügyfélszolgálatai. Hasonlóan terjesztjük eddig megjelent másik két kiadványunkat, a projekt támogató füzeteket is. Egyikük az emberierőforrás-fejlesztéssel foglalkozó projektek tervezését segíti, a másik pedig ezek végrehajtásához ad praktikus tanácsokat. Ezeket úgy fogalmaztuk meg, hogy a 2007-től megváltozó rendszerben is használhatók legyenek. Rövidesen négy, mostanában zárult projekt esettanulmányait is megjelentetjük a sorozatban.

A GORDIUSZ kifejezetten a HEFOP ötlete alapján megvalósult program. Mi a lényege?

Mint a név is mutatja, ez egy problémákat kezelő, megoldásokra összpontosító program. A pályázók sokszor csak miután nyertek, azután szembesülnek azzal, hogy a neheze még hátra van. Az uniós szabályokat ugyanis rendkívül precízen be kell tartani, különben pénz nélkül maradnak. A szerződészkötés, szerződésmódosítás, a pénzügyi végrehajtás és zárás sokszor komoly kihívás elé állítja a tapasztalatlan civileket. Ez a kísérleti program ebben segít: civil foglalkoztatási ernyőszervezeteket kértünk meg, hogy szakértőik segítsenek a három HEFOP intézkedésen (1.3; 2.2; 2.3) belüli projektek megvalósítóinak. Szervezzenek területi fórumokat, workshopokat, amelyeken a kedvezményezettek gyakorlatias módon megtanulhatják, miként kell megbirkózni e feladatokkal, s ahol közösen megoldásokat találhatnak egyéni problémáikra is. Egy féléves kísérleti időszak után most értékeljük ki az eredményeket, és ősszel szeretnénk újra folytatni a GORDIUSZ-t.

Milyen egyéb fontos újdonságra hívná még fel a figyelmet?

Nagyon fontos munkánk az ún. HEFOP normajegyzék összeállítása, amely elsősorban már a 2007-2013 közötti időszakokra vonatkozóan fog segítséget nyújtani az emberi erőforrás fejlesztési projektekben érdekeltnek. Ez gyakorlatilag a HEFOP jellemző költségteleinek listája. A költségvetés megfogalmazásánál, elbírálásánál ugyanis nehéz standardokat kitalálni, ez a lista viszont jó eligazodási pontot adhat a projektek tervezőinek és értékelőinek arról, hogy milyen árkategóriák fogadhatók még el, és milyen összeg fölött kell külön indokolni választásukat. A HEFOP kommunikációs kampány keretében a HEFOP Omnibuszt emliteném még, amely elnevezés egy 14 helyszínes rendezvénysorozat fedőneve a HEFOP pályázatok bemutatására, népszerűsítésére. Eddig az ország nyolc városában jártunk már a tavasz folyamán, és még hat helyre elmegyünk a közeljövőben.

Rockenbauer Nóra

A KÖVETKEZŐ SZÁMAINKBAN AZ ADITUS KFT. ÁLTAL KÉSZÍTETT ÉS SZERKESZTETT HEFOP-KIADVÁNYOKBÓL ADUNK IZELÍTŐT.

Folytatja útját a HEFOP OMNIBUSZ

Vita és beszélgetés tabuk nélkül. A HEFOP OMNIBUSZ a tavaszi helyszínek után ősszel további nyolc helyszínen várja az érdeklődőket. A projektbemutatóval, szakmai vitával és kerekasztal-beszélgetéssel egybekötött rendezvény a bemutatkozási lehetőségen túl fórumot kínál a Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Programban együttműködő civil szervezetek és a szakmai partnerek közötti kapcsolatok erősítésére.

A résztvevők pódiumbeszélgetés keretében felvethetik kérdéseiket, és megoszthatják tapasztalataikat a HEFOP IH vezetőivel és a HEFOP Gordiusz munkatársaival a pályázás során felmerülő nehézségekről, illetve azok megoldási lehetőségeiről.

A HEFOP Omnibusz rendezvényein az érdeklődők találkozhatnak egyes helyi projektekkel, előadást hallhatnak azok sikereiről és nehézségeiről, valamint tájékozódhatnak a központi programok keretében megvalósuló fejlesztésekről.

A rendezvényen bemutatkoznak az infrastrukturális beruházások után megújult munkaügyi központok, képviselőik pedig beszámolnak azokról a technikai újításokról is, amelyek az álláskeresőket segítik majd a tájékozódásban.

SZERETETTEL VÁRJUK A HEFOP OMNIBUSZ

RENDEZVÉNYEIN!

Kérjük, válassza ki az Ön számára legmegfelelőbb Omnibusz állomást, majd részvételi szándékát jelezze az info.hefop@fmm.gov.hu e-mail címen.

A regisztrált jelentkezők számára rendezvényeink ingyenesek.

10.12. - Kecskemét Hotel Három Gúnár

10.19. - Lillafüred Hotel Palota

10.26. - Békéscsaba Hotel Fiume

11.08. - Tatabánya Hotel Árpád

11.16. - Salgótarján Hotel Salgó

11.23. - Szekszárd Magyarországi Német Színház

RÉSZLETES PROGRAM

9.30 Regisztráció

10.00 Megnyitó

10.20 Új Magyarország Fejlesztési Terv - humán erőforrás-fejlesztés az NFT II. -ben

10.50 A HEFOP központi programjainak tapasztalatai, a munkaügyi központok helyi foglalkoztatási körképe

11.20 Kávészünet

11.40 Helyi és regionális projektek bemutatása, a megvalósítással kapcsolatos tapasztalatok

12.40 Pódiumbeszélgetés - a bemutatott projektek tapasztalatainak, problémáinak megvitatása az Irányító Hatóság, a projektgazdák és a HEFOP Gordiusz közreműködésével.

13.30 Ebéd

A nők vállalkozóvá válásának támogatását, a női vállalkozások megerősítését, fejlesztését segítő HEFOP-projektek

A HEFOP Irányító Hatóság az ESZA Kht. közreműködésével a HEFOP 1.3 intézkedése keretében 2004-ben és 2005-ben is hirdetett meg pályázatot a nők munkaerőpiacra történő visszatérésének ösztönzése, a nők vállalkozóvá válásának, a női vállalkozások megerősítésének céljából. Az 1.3.1-es „A nők munkaerőpiacra való visszatérésének ösztönzése” című pályázatokra nonprofit szervezetek pályázhattak konzorciumi partnerségben más nonprofit szervezetekkel ill. költségvetési szervekkel. A pályázatok célja az 1. komponens esetében a nők foglalkoztathatóságának javítása és a munkába helyezése volt: a nők munkaerőpiacra való visszatérésének vagy vállalkozóvá válásának ösztönzése személyre szabott képzések és támogató szolgáltatások segítségével. A projektekben kiemelt szerepet kap a gyakorlatorientált

képzés és készségfejlesztés, amely korszerű, jól hasznosítható ismereteket és jártasságokat nyújt. A program 2. komponensénél kitűzött fő cél a működő női vállalkozások megerősítése, személyre szabott szolgáltatások, valamint átfogó kommunikációs tevékenység révén. Mindkét komponensnél támogatható kiegészítő tevékenység volt a családi és munkahelyi kötelezettségek összehangolását segítő kiegészítő szolgáltatások nyújtása.

A 2004-ben támogatást elnyert 27 pályázat közül 6 valósít meg a női vállalkozások megerősítését, a vállalkozni kívánó nők támogatását célzó projektet, míg a 2005-ben nyertes 56 projekt közül 8 ilyen projekt van. Az alábbiakban ezen projektek közül mutatunk be néhányat röviden. (A projektleírásokat a kedvezményezettek készítették ill. segítették.)

2004. ÉVI NYERTES PROJEKTEK

Magyar Internetező Nők Egyesülete Közhasznú Szervezet

e-NIVÓ – együttműködő Női Vállalkozók hálózata a valóságban és virtuálisan

Az „e-NIVÓ – együttműködő Női Vállalkozók – hálózata a valóságban és virtuálisan” címmel meghirdetett, közel 15,5 millió forintos, uniós támogatással megvalósuló projektbe közel 180 vállalkozó, illetve vállalkozni szándékozó nő jelentkezett.

A MINők, a Magyar Internetező Nők Egyesülete Közhasznú Szervezet főpályázóként és partnere, a Jászfényszarui Bedekovich Lőrinc Népfőiskolai Társaság 2005 nyarán tette közzé a felhívását, és augusztus végéig lehetett jelentkezni az ingyenes képzési és szaktanácsadási program öt vidéki helyszínére: Jászfényszarura, Mezőkövesdre, Hódmezővásárhelyre, Szegedre és Székesfehérvárra.

Az „e-NIVÓ” rövidítés „e” betűje az együttműködésre és az elektronikus/internetes világ lehetőségeinek kihasználására egyaránt utal.

A program célja a működő, illetve induló női vállalkozások támogatása személyre szabott szolgáltatásokkal. Fontos feladat a vállalkozási ismeretbővítés, illetve vállalkozónők, vállalkozni szándékozó nők mentális megerősítése vállalkozási önismereti és személyiségfejlesztési képzések, illetve szaktanácsadás, mentorálás segítségével.

Az e-NIVÓ mintaértékűvé váló hálózatépítési modell program másik nagy missziója az egymással együttműködő női vállalkozói körök létrehozásának segítése helyi, regionális és országos szinten, továbbá üzleti célú együttműködések, partnerségek kialakításának ösztönzése, a közösségi vállalkozások, és azok munkahelyteremtő képességeinek megismertetése, feltárása.

A megvalósító stáb tagjai, a MINők és a BLNT szakértői arra törekednek, hogy a program keretében ingyenesen képzett nők hálózatba tömörüljenek, mert ennek eredményeként a tapasztalatok

átadásával, szorosabb szakmai és emberi együttműködéssel nagyobb erővé válnak a vállalkozói szférában. Az EU társfinanszírozásával, a Nemzeti Fejlesztési Terv keretében megvalósuló programban történő részvételt mintegy 150 nőnek ajánlották fel, és közel 120-an éltek a lehetőséggel az öt vidéki helyszínen. A székesfehérvári csoport tagjai a képzések és tanácsadások idejére kiegészítő szolgáltatásként gyerekefelügyeletet igényeltek, illetve e csoport tagja egy fiatal hallássérült nő is, aki folyamatos jeltolmácsolást kap.

Az e-NIVÓ projekt keretében átlagosan összesen 57% vállalkozó, illetve 43% vállalkozni szándékozó nő vesz részt a legkülönbözőbb területekről: kis- és nagykereskedelem (ruházat, hagyományos- és reformélelmiszer, cukrászat, építőipar, műszaki cikkek, hangszereladás), szolgáltatások (PR, marketing, oktatás, természetgyógyászat, biztosítások, pénzügyi tanácsadás, könyvelés), kézművesség (bőrdíszműves, ólomüveg-készítő) stb.

Valamennyi helyszínen a következők témákban zajlott le a képzés 2005 októbere és 2006 májusa között:

- vállalkozónői önismeret: belső, külső,
- EU-s alapismeretek (intézményrendszer, kkv-k, nemek egyenlősége),
- marketing alapismeretek,
- pénzügyi és adózási alapismeretek,
- közösségi vállalkozások,

- az e-business és internetmarketing,
- pályázatírás.

Tanácsadói napokat tartottak kiscsoportos formában a következő témákban:

- üzleti terv készítése,
- vállalkozónői önismeret,
- csapatépítés.

Az e-NIVÓ projektet komoly internetes támogatás kíséri, illetve segíti. A MINOK honlapján (www.minok.hu) az e-NIVÓ rovatban olvashatók információk, találhatók anyagok a projektről, s a partner szervezet honlapján is külön rész foglalkozik a projekt helyi aktualásaival (www.bedekovich.hu). Mindkét szervezet honlapján képgaléria található az egyes e-nívós eseményekhez kötődően. A megvalósító stáb munkáját kezdetől fogva zárt webfelület segíti.

Megvásárolták az e-nivo.hu domainnevet, amely a projekt történetét rögzíti majd részletesebben, illetve egy országos vállalkozó női

hálózat honlapja lesz. Megvásárlásra került a noivallalkozok.hu domainnév is – ez a honlap (www.noivallalkozok.hu) hosszú távon a vállalkozónők szakportálja kíván majd lenni.

Az internetes támogatás fontos mozzanataként internethasználati képzésen vehettek részt a netezésben kezdő nők. Levelezőlista indult minden helyi csoportnál, ezzel is segítve az ottani közösség- és hálózatépítést, az országos levelezőlista pedig az egyes csoportok közötti hálózat- és kapcsolatépítést támogatja. A 2006 januárjától megjelenő hírlevelet valamennyi résztvevő tudja olvasni. Minden kedvezményezett nőnek üzleti tervet kellett készítenie és beadnia legkésőbb 2006 június végéig. Ezt a feladatot a vállalkozó, illetve leendő vállalkozó nők mintegy 80%-a teljesítette is.

Csongrád megyében a hódmezővásárhelyi és szegedi csoport tagjai létrehozták az e-NIVÓ, Együttműködő Női Vállalkozók Dél-alföldi Regionális Egyesületét, amelynek bejegyzését 2006 nyarán indították el.

2006 szeptemberében Jászfényszaru lesz a zárókonferencia. A tervek szerint azonban továbbra is fennmarad az e-NIVÓ program, hiszen olyan kapcsolati és hálózati rendszer alakul ki, amely hozzájárul a hosszú távú fenntarthatósághoz.

Csapó Ida – minok@minok.hu

Heves Megyei Kereskedelmi és Iparkamara

„Alakuló és működő női vállalkozások versenyképességének komplex támogató fejlesztése innovatív módszerek segítségével az esélyegyenlőség jegyében”

A program célja támogató segítség nyújtása a Heves megyei női vállalkozók specifikusan felmerülő problémáinak csökkentésében, azok gyors és hatékony megoldásában, sikerességük és versenyképességük növelése érdekében. A projekt konkrét célkitűzései:

- Szociális szolgáltatói adatbázis létrehozása, mely tartalmazza a civil szervezetek, szociális szolgáltatók adatait, elérhetőségeit.
- Zöld vonal kiépítése a szociális adatbázishoz való hozzáférés biztosításához.
- Kísérleti innovatív megoldás: a mobilkommunikáció MMS szolgáltatásának tesztelése a dolgozó nő – család kapcsolatban.

- Vállalkozói klubfoglalkozások: komplex személyiségfejlesztő és szakmai tréningek.
- Website: szakmai fórum lehetősége, tutorok (kamarai szakemberek, pszichiáter, humán-tanácsadók stb.) on-line válaszadási lehetőségével.
- A projekt célcsoportja a Heves megyei női vállalkozók, vállalkozások női vezetői, a konzorcium tagjainak adatbázisaiban tárolt információk alapján elérhető női vállalkozók köre, az egri dohánygyár bezárásával munkanélkülivé váló női dolgozók köre, illetve a női vállalkozók szélesebb köre.

Budapesti Politechnikum Alapítvány

A nők vállalkozóvá válásához és vállalkozásuk működtetéséhez nyújtott szolgáltatások

A programmal részben azokat a nőket kívánják segíteni, akik tartóssabb inaktív státuszba térnek vissza a munka világába és önfoglalkoztatóként, vállalkozóként akarnak a munkaerőpiacon elhelyezkedni, másrészt azokat, akiknek további támogatásra van szükségük ahhoz, hogy a piacon erősebbek, illetve sikeresebbek legyenek. A projekt három pillére a személyes készségfejlesztés, a tudásfejlesztés, illetve a kapcsolatépítés, önérdék-érvényesítés elősegítése.

A program fókuszában négy tevékenység áll: készségfejlesztő, önismereti típusú, kommunikációs tréningek, vállalkozásindítással,

vállalkozásfejlesztéssel kapcsolatos tréningek, vállalkozásindítással, vállalkozásfejlesztéssel, üzleti terv készítésével kapcsolatos személyre szabott tanácsadás, illetve tematikus, az összes programba bevont nő egyidejű jelenlétére építő, kapcsolatépítésre is alkalmas adó vállalkozói délutánok. A vállalkozások fejlődésével kapcsolatos tréningeket és tanácsadásokat az Életpálya Alapítvány, mint konzorciumi partner végzi. A szociális problémákkal küzdő és/vagy élethelyzeti krízisben lévő nőknek – a konzorciumi partner – a Ferencvárosi Családsegítő Szolgálaton – keresztül szociális tanácsadást biztosítanak.

2005. ÉVI NYERTES PROJEKTEK

Zaláért Egyesület

„Sikeres Zalai Nő” – A nők vállalkozói hatékonyságának növelése Zala megyében

A program célja a Zala megyében élő nők vállalkozási hatékonyságának növelése, az induló vállalkozások képzési, szaktanácsadási segítése, a meglévő vállalkozások fejlesztése, rendszeres kapcsolódási pontok kiépítése a Zala Megyei Kereskedelmi Iparkamarával együttműködve. A program közvetlen célcsoportja a vállalkozás indításában érdekelt munkanélküli (tartósan inaktív), vagy Gyese, Gyeden lévő nők csoportja (12-15 fő), a fiatal vállalkozásokat működtető nők, vagy őstermelők (65-80 fő) és a 4-6 éve működő, már piacképes vállalkozások

női vezetői, tulajdonosai (45-50 fő). A program során 4 tréninget szerveznek a vállalkozások megerősítése érdekében, illetve folyamatos e-tanácsadást biztosítanak. Tájékoztató rendezvényeiken (15 db) és információs kiadványaik (6 db) segítségével 5 helyszínen öntevékeny vállalkozói klubot szerveznek. Ennek eredményeként azt várják, hogy a női vállalkozói kedv megélénkül, a társadalom jobban elfogadja a nők vállalkozói munka-formáját, és emelkedik a női vállalkozások gazdasági potenciálja.

Európai Fejlesztési és Tájékoztatási Egyesület

A sikeres női vállalkozásokért Fejér megyében

A program célja a női vállalkozásokat támogató szolgáltató rendszer kialakítása Fejér megyében legalább száz, a megyében élő, vezető pozícióban dolgozó, társas vállalkozásban tulajdonos vagy egyéni vállalkozó, illetve vállalkozást indító nő ismereteinek, készségeinek, kompetenciáinak fejlesztése, kapcsolatrendszerének bővítése sikerességük elősegítése céljából.

A projekt eredményeként a programba bevont nők kompetenciái fejlődnek, kapcsolatrendszerük bővül, az általuk vezetett vállalkozások

sikeresebbé válnak. A projekt keretében 10 nő számítógép kezelői tanfolyamon, 20 nő vállalkozói készség- és kompetenciafejlesztő tréningen, 40 nő vállalkozói ismeretek képzésen vesz részt, 36 nő bizonyítványt szerez. 70 nő veszi igénybe a pénzügyi, jogi tanácsadási szolgáltatásokat, 40 nő részt vesz a Női Kapcsolat Klubok rendezvényein, ill. 50 nő a nyitó és a záró Konferencián, legalább 7 nő vállalkozóvá válik, és elkészíti üzleti tervét.

Neumann János Középiskola és Kollégium

Az erősebb női vállalkozásokért

Az iskola célul tűzte ki a Heves megyében élő nők vállalkozásainak megerősítését, komplex szolgáltatásaival, melyek közül az egyik a 8 elemből álló konferenciasorozat. Céljuk a jól használható, érdekes, aktuális információk átadásán túl a nyilvánosság megteremtése, és a célcsoport motiválása. Ezek mellett a nők speciális módszertanú tréningeken vehetnek részt, melyek külön célozzák meg a már vállalkozást működtető, illetve a vállalkozás indítását tervező nők csoportját.

Lehetőséget biztosítanak személyre szabott tanácsadásokon való részvételre is. Alkalmazkodva a nők társadalmi, családi szerepvállalásához a tréningek és tanácsadások a célcsoporttal egyeztetett időpontokban történnek, a konferenciák, tréningek időpontja alatt gyermekfelügyeletet biztosítanak. A program során a projekt szakemberei 5 kiadványt állítanak össze. A projekt célja egy női vállalkozói klub szervezése a programba bekapcsolódott nők köréből.

Szinergia Gazdasági Oktatást Támogató Alapítvány

Nővekedj! – A könyvviteli szolgáltatást végző női vállalkozások megerősítése vállalkozói klubok létrehozásával és a vállalkozói tevékenység sikerességéhez nélkülözhetetlen általános és szakmai képességek és készségek fejlesztésével

A projekt célja a könyvviteli szolgáltatást végző női vállalkozások megerősítése a dél-alföldi és a közép-magyarországi régiókban, a célcsoportot támogató hálózat és kommunikációs tevékenységek ösztönzésével, a vállalkozói tevékenység sikerességéhez nélkülözhetetlen általános és szakmai képességek és készségek fejlesztésével.

A célokat egy vállalkozói klubhálózat megszervezésével és működtetésével, valamint kiscsoportos klubrendezvények és képzések megvalósításával kívánják elérni. A klubhálózat első évében

több személyes összejövetelre kerül sor, azonban ezt követően a klubélet színtere áttevődik a világhálóra. Ezt támogatandó a projekt nagy hangsúlyt fektet a modern infokommunikációs eszközök hatékony használatának és alkalmazásának elsajátítására.

A klubhálózat, illetve az elektronikus kommunikációs eszközök használatának fejlesztése révén megfelelő fórumok, illetve találkozási lehetőségek nyílnak meg a meglehetősen elszigetelten tevékenykedő – a célcsoportba tartozó – női vállalkozók előtt.

Az Európai Unió 2006-os finn elnökségének kulturális programja

Finnország 2006. július 1. és december 31. között tölti be az Európai Unió soros elnöki tisztét; ezelőtt az 1999-es év ugyanezen időszakában kapta ezt a feladatot, így ez utóbbi tapasztalatai alapján alakíthatta ki az idei programját. A 2006. első félévének osztrák és a Finnországot követő 2007. szintén első félévének német elnökségével szoros együttműködésben látja el feladatát.

A KULTURÁLIS POLITIKA TERÜLETE

A finn elnökség fő célja, hogy a Kultúra 2007 és az Állampolgárok Európáért (Citizens for Europe) nevű programokról minél előbb döntés szülessen, hogy ezek 2007-ben probléma nélkül elindulhassanak. A kulturális együttműködés két fontos területe, a művészek és a kulturális szektorban dolgozók mobilitása közül míg az 1999-es elnökség alatt Finnország az előbbire fókuszált, úgy 2006. második félévében ez utóbbi kap hangsúlyt. Az előző és az utána következő elnökséggel együtt egy ún. akcióterv vázlatot (Draft Action Plan) készít el a kulturális örökségvédelmi gyűjtemények cseréjéről és mobilitásáról, amit a finn elnökség alatt kívánnak elfogadni. Ezt a tervezetet 2006. július 20-21-én Helsinkiben megrendezendő konferencián vitatják meg részletesebben. Emellett a 2008-as Kultúrák Közötti Párbeszéd Európai Éve eseménysorozatról is döntést kívánnak hozni, továbbá céljuk, hogy a kultúra területén az új tanácsi munkatervet is előkészítsék.

AUDIOVIZUÁLIS POLITIKA

A MEDIA 2007 program pontjait szintén véglegesíteni akarják, emellett a kreatív online tartalmakról szóló elnöki szeminárium

mon (2006. július 13-14.) elhangzottak alapján tanácsi határozatot hoztak. A finn elnökség egy új előterjesztést szándékozik tenni ún. Audiovizuális Média Szolgálati Irányelv (Audiovisual Media Service Directive) címen.

A szerzői jogok területén az Európai Bizottság eredményeit kíséri figyelemmel az egyenlő arányú megtérítési rendszer, a jogvédelem és a többszerzős művek szerzői jogi kérdéseit illetően. Az elnökség további célja, hogy az Európai Unió és a tagállamok álláspontjait koordinálja a Szellemi Tulajdon Világszervezete (World Intellectual Property Organisation) általános tevékenységét és a műsorszóró intézmények védelmének napra készsége tételét illetően.

AZ ELNÖKSÉG ÁLTAL TERVEZETT MINISZTERI ÉS SZAKÉRTŐI TALÁLKOZÓK, KONFERENCIÁK

2006. július 1-4., Hyvinkää

Fiatalkor, aktív állampolgárság (Young, active citizenship) – EU-találkozó

A találkozó a 2003. november 25-i tanácsi határozatot követi majd, mely a fiatalok tájékoztatását és aktív szerepvállalásának elérését tűzi ki célul. Az ülésen az adminisztráció, a

kutatások és a fiatalok közötti együttműködést kívánják megerősíteni az európai döntéshozatali eljárásban.

2006. július 13-14., Helsinki

creativity.online.fi. – konferencia az európai tartalomszolgáltatói és szerzői jogi politikáról (European Content and Copyright Policy) A találkozó lehetőséget ad arra, hogy a piac, a technológia és az információs társadalom üzleti modelljeinek fejlődését megvitassák különös hangsúlyt fektetve az online tartalmak minél szélesebb körű terjesztésére és a szerzői jogok problémakörére.

2006. július 20-21., Helsinki

Konferencia a gyűjtemények mobilitásának elősegítéséért (Encouraging the Mobility of Collections Conference)

E témakör a Tanács 2005-06-os munkatervének részét képezi, mely a gyűjteménymozgások akadályait kívánja leépíteni. A finn elnökség különleges célja, hogy az értébecslés és a hosszú távú hitel problémakörét is megvitassák. A szemináriumon az aktuális munkatervet (Mobility of Collections Action Plan) kívánják kiegészíteni illetve a soron következőt bemutatni.

2006. július 21-22., Porvoo

A Kulturális Bizottság (Cultural Affairs Committee; CAC) informális ülése

2006. szeptember 18-19., Kajaani

EU- Oroszország közötti szakértői találkozó az ún. Negyedik Közös Tér (Forth Common Space) kulturális úttervének végrehajtásáért. Az ülés a kultúra mint a negyedik közös tér fejlődésének és a 2005. május 10-én elfogadott EU és Oroszország közötti Kulturális Úttérkép (Culture Road Map) végrehajtását tematizálja. Cél, hogy a művészeti és kulturális projektek, a kulturális örökségvédelem, a művészeti egyetemek és intézmények valamint az audiovizuális szektor területén megfelelő eszközöket találjanak az együttműködés elősegítésére.

2006. október 12-13., Helsinki

A kulturális örökség digitalizálása: a nemzeti képviselői csoportok (National Representatives Group) konferenciája és találkozója (Digitisation of Cultural Heritage: Conference and Meeting of the NRG)

A brit elnökség idején, 2005 végén publikálták a digitalizálás dinamikus akciótervét (New Dynamic Action Plan), de jelenlegi prioritásként az e tervben szereplő tevékenységek és módszerek Európai Unió szintjén történő aktívabbá tételét és a különleges célkitűzések tagállamokon belüli alkalmazását fogalmazták meg.

A finn elnökség megpróbálja felbecsülni a digitalizáció kulturális, társadalmi és gazdasági hatásait és körüljárni a kulturális örökségről szóló i2010: Digitális Könyvtárak Kezdeményezése (i2010: Digital Libraries Initiative) által leírt lehetőségeket.

2006. október 19-21., Helsinki

A mindennapok ünneplése: konferencia az építészeti politikákról (Celebrating the Everyday – Conference on Architectural Policies)

Finnország és Franciaország közös kezdeményezéseként 2000-ben, a francia soros elnökség idején létrehozott, félévenként összeülő konferenciasorozat jelenlegi finn ülésének célja, hogy felhívja a figyelmet az aktuális helyi és regionális építészeti stratégia problémáira az új módszerek terjesztésének viszonyrendszerében.

Bővebb információ: <http://www.architecture-forum.net/>

2006. október 18-20., Helsinki

Az európai közkönyvtárak nemzeti hatóságainak konferenciája (Conference of the National Authorities on Public Libraries in Europe)

E szakmai találkozó az új technológiai fejlesztések révén megvalósítható közkönyvtári szolgáltatásokat érintő illetve a könyvtárközi, kulturális és oktatási együttműködés korszerűsítésének témakörét járja körül. Az európai információs társadalom, a kultúra és az élethosszig tartó tanulást érintő közös projekteket is megvizsgálják.

2006. november 13-14., Brüsszel

A Kulturális és Oktatási Tanács miniszteri találkozója

2006. november 30- december 1., Helsinki

A kulturális kontaktpontok (European Cultural Contact Points) találkozója

A finn kontaktpont, a Nemzetközi Mobilitási Központ (Centre for International Mobility) látja vendégül a hálózat tagjait, s a számos finn kulturális szereplő részvételével zajló találkozón az európai kulturális együttműködés aktuális kérdéseit vitatják meg.

FORRÁS, BŐVEBB INFORMÁCIÓK

A finn soros elnökség hivatalos honlapja:
http://www.eu2006.fi/en_GB/

Az 1999-es finn elnökség honlapja:
<http://presidency.finland.fi/>

MINISTRY OF EDUCATION
OPETUSMINISTERIÖ Undervisningsministeriet

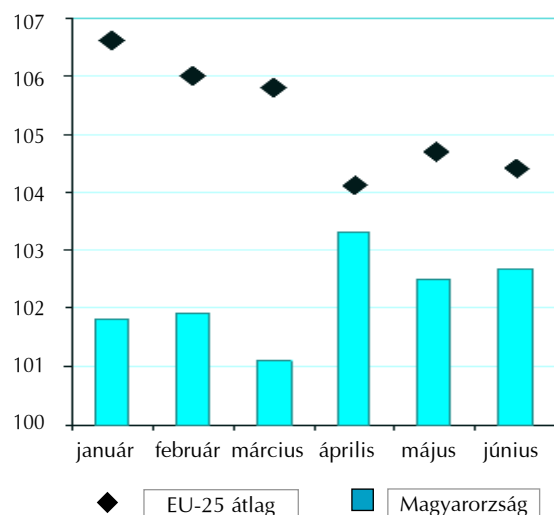
A Finn Oktatási Minisztérium honlapja:
http://www.minedu.fi/OPM/EU-asiat/Finnish_EU_Presidency_2006/calender.html?lang=en

A kiskereskedelem regionális jellegzetességei

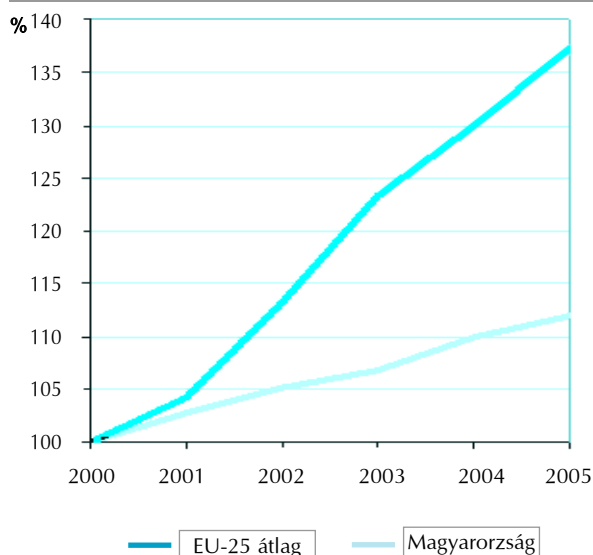
Magyarországon 2006 I. félévében 5,1%-kal haladta meg a kiskereskedelmi eladások volumene a tavaly ilyenkorit. Az Európai Unió átlagához hasonlítva ez a dinamika – csakúgy, mint a 2005. évi – magasnak mondható. Az Eurostat – naptárhatástól megtisztított – adatai az unió egészére 2005-ben 2%-ot megközelítő, 2006 első három hónapjában 1,1–1,9% közötti, a második három hónapban élénkebb, 2,5–3,3% közötti növekedést jeleznek az előző évhez, illetve az előző év azonos hónapjához képest. A 2004-ben csatlakozott országok általában az uniós átlagot meghaladóan bővítették forgalmukat, többségükben a növekedés gyorsabb volt, mint Magyarországon.

A kiskereskedelmi forgalom volumenének változása Magyarországon és az Európai Unióban (munkanappal kiigazítva)

A kiskereskedelmi forgalom havi volumenindexei, 2006. I. félév
előző év azonos hó=100

A kiskereskedelmi forgalom volumenindexei 2000=100

Magyarországon 2005. december 31-én 166,7 ezer *kiskereskedelmi üzlet* működött. Az egy évvel azelőttihez képest nagyjából félezer üzlettel (0,3%-kal) gyarapodott a hálózat, ami a növekedési ütem további lassulását jelenti. Az országos tendencia mögött az egyes régiókban nemcsak különböző mértékű, hanem eltérő irányú változás is állt. Közép-Magyarországon, ahol az előző években is a növekmény túlnyomó része koncentrált, 2005-ben az országosnál nagyobb számú üzlettel bővült a hálózat. A nagyjából 880 üzletes gyarapodás mintegy fele-fele jutott Budapestre, illetve Pest megyére. Ezen kívül csak két régióban, Dél-Alföldön és Nyugat-Dunántúlon nőtt az üzletszám (együttesen mintegy 170-nel), míg négy régióban csökkent, jelentősebben Közép-Dunántúlon és Észak-Magyarországon (együttesen 470-nel), kevésbé Dél-Dunántúlon és Észak-Alföldön (együttesen mintegy 50-nel). A csökkenés Dél-Dunántúlon harmadik éve, Közép-Dunántúlon második éve tart, üteme viszont az előbbi régióban lassulást, az utóbbiban gyorsulást mutat. Nyugat-Dunántúlon a 2004-ben bekövetkezett mérséklődés átmenetinek bizonyult, és 2005-ben ismét emelkedett az üzletek száma.

A kiskereskedelmi üzletek száma és változása

Régió	Az üzletek számának változása az előző évhez képest			Az üzletek száma 2005. december 31-én, ezer
	2003	2004	2005	
Ország összesen	1 844	968	526	166,7
Közép-Magyarország	1 470	822	881	48,8
Ebből Budapest	1 151	510	452	32,4
Közép-Dunántúl	124	-160	-255	17,2
Nyugat-Dunántúl	58	-47	60	17,7
Dél-Dunántúl	-595	-66	-28	17,8
Észak-Magyarország	200	63	-216	18,1
Észak-Alföld	285	211	-21	24,6
Dél-Alföld	302	145	105	22,5

A 2005. évi folyamatok tovább erősítették az üzlethálózat *területi koncentrációját*. Az év végén az üzletek több, mint 29%-a Közép-Magyarországon működött, amelyen belül mintegy 19%-ot tett ki a főváros és 10%-ot Pest megye aránya. Ez egy év alatt fél, három év alatt másfél százalékpont körüli arányeltolódást jelent a közép-magyarországi régió javára; vele szemben főként a közép- és a dél-dunántúli régió részesedése lett kisebb. A három dunántúli és az észak-magyarországi régió aránya így 10–11% közötti, a két alföldi régióé pedig 13–15% közötti volt 2005 végén.

Az üzletek *összesített alapterülete* számbeli gyarapodásukat meghaladó mértékben és gyorsuló ütemben nőtt. A növekedés, amely 2005-ben országosan 2,3%-ot tett ki, valamennyi régiót jellemezte. A közép-magyarországi régióban alapterületét tekintve is

kiemelkedően, 3,6%-kal bővült az üzlethálózat, említést érdemel azonban, hogy ezen belül a fővárosban jóval szerényebben, 1,2%-kal. Ebben szerepet játszhat az a tény, hogy számos nagy alapterületű létesítmény (hipermarket, különböző – pl. barkács, elektronikai, lakberendezési – szakáruház) nem a fővárosba, hanem annak környékére települt, illetve települ. Közép- és Nyugat-Dunántúlon 2–3%-kal, Dél-Dunántúlon, a két alföldi régióban és Észak-Magyarországon 1–2%-kal volt nagyobb az összesített alapterület 2005 végén, mint egy évvel korábban. Az üzlethálózat régiónkénti megoszlása alapterülete alapján is hasonló, mint az üzletek száma alapján, és jelentősen egyik sem tér el a lakosság területi eloszlásától. Viszonylag alacsony azonban a lakosság számarányához mérten Észak-Magyarország és Észak-Alföld, illetve magas Közép-Magyarország bolthálózatának az országos alapterületből való részesedése.

Az üzletek *átlagos alapterülete* szintén növekvő tendenciát mutat, országosan – az előző évihez hasonlóan – 2005-ben is 2 négyzetméterrel lett nagyobb, az év végén 104 négyzetmétert tett ki. A legmagasabb a dél-alföldi régió mutatója volt, 109 négyzetméter. A legjelentősebb növekedés Közép-Dunántúlon mutatkozott, vagyis ott, ahol az üzletszám a legerősebben csökkent. Ebben a régióban 106 négyzetmétert tett ki az átlagos alapterület, csakúgy, mint Közép-Magyarországon; meg kell azonban jegyezni, hogy az utóbbin belül Budapesten csak 101 négyzetmétert, ami a már említett nagy alapterületű egységek jelentős részének fővároson kívüli elhelyezkedésével függhet össze. Valamivel az országos átlag felett alakult a nyugat-dunántúli régió mutatója (105 négyzetméter), az alatt maradt az észak-magyarországi régióé (102 négyzetméter), valamint a dél-dunántúli és az észak-alföldi régióké (egyaránt 98 négyzetméter).

A kiskereskedelmi üzlethálózat összesített és átlagos alapterületének növekedése mögött alapvetően a *nagy alapterületű létesítmények* további terjeszkedése állt. 2003-ban 19, 2004-ben 34, 2005-ben 30 ilyen létesítmény nyitotta meg kapuit. A 2005-ben átadott létesítmények közül 15 a hipermarketek hálózatát gyarapította, amelyek száma 91-re nőtt. A bevásárlóközpontok száma 10-zel 64-re, a szakáruházaké pedig 5-tel 80-ra emelkedett. Bár e létesítmények az ország különböző régióiban nyíltak, hálózatuk esetenként az üzlethálózat egészénél is erősebb területi koncentrációt mutat. Különösen nagy a koncentráció a bevásárlóközpontok körében, amelyek közel hattizede – 2005 végi adatok szerint – Közép-Magyarországon, zömében Budapesten található. Számszerűen ez 38 bevásárlóközpontot jelent Közép-Magyarországon, ebből 33 létesítményt a fővárosban; a többi régióban 2–6 között mozog a bevásárlóközpontok száma (Észak-Magyarország, illetve Dél-Alföld és Nyugat-Dunántúl). A bevásárlóközpontokban működő üzleteket tekintve még nagyobb, héttizedes a közép-magyarországi régió, illetve kétharmad közeli a főváros részesedése; a többi régióé 3–8% közötti (Közép-Dunántúl, illetve Dél-Alföld). A hipermarketek területi elhelyezkedése a bevásárlóközpontokénál jóval egyenletesebb, és koncentrációja mérséklődő tendenciát mutat. E létesítmények alig több, mint háromtizede működik Közép-Magyarországon, közel hasonló számban Pest megyében és a fővárosban (13, illetve 15 egység). Ugyancsak 15 hipermarket üzemel Közép-Dunántúlon, 11–12 Nyugat-Dunántúlon és Dél-Alföldön, 9–9 Dél-Dunántúlon és Észak-Alföldön, 7 Észak-Magyarországon.

Az üzlethálózat *szerkezeti változása* alapvetően az *élelmiszer (is) árusító boltok* arányának csökkenésével, illetve a *nem élelmi-*

szer-kereskedelmi egységek arányának növekedésével jellemezhető országosan és az egyes régiókban egyaránt. Az ország üzlethálózata 2005 végén – a gépjármű- és járműalkatrész-üzleteket, valamint az üzemanyag-töltő állomásokat figyelmen kívül hagyva – 31–69 arányban oszlott meg az élelmiszer- és élelmiszer jellegű vegyes, valamint a nem élelmiszer-kiskereskedelmi egységek között. Ez az előző évhez hasonlóan további 1 százalékpont körüli arányeltolódást jelent a nem élelmiszer termékeket árusító boltok javára. Az arányeltolódás a három dunántúli régióban valamivel az országos átlag alatti, a többi régióban kissé jelentősebb volt, számottevő eltérést azonban nem mutat. Az élelmiszer- és élelmiszer jellegű vegyes üzletek (ide tartoznak a hipermarketek, szupermarketek, de a vegyesboltok is, továbbá a jóval kisebb számban előforduló élelmiszer-, ital-, dohányáru szaküzletek) aránya Észak-Magyarországon a legmagasabb és Közép-Magyarországon a legalacsonyabb. Észak-Magyarországon 100 üzlet közül 37 árusít élelmiszert (is), Észak-Alföldön 34, a három dunántúli, valamint a dél-alföldi régióban 30–33, míg Közép-Magyarországon 28 (ezen belül Budapesten 26).

A teljes üzlethálózatból országosan és az egyes régiókban is 93–94%-os részarányt képviseltek 2005 végén a fenti – élelmiszer- és iparcikk-jellegű – kiskereskedelem egységei, a fennmaradó 6–7% tevékenysége az autózáshoz kapcsolódott. Az utóbbiak közül 5–6% körüli volt a *gépjármű- és járműalkatrész-üzletek* aránya (Közép-Magyarországon és Közép-Dunántúlon 5,7%, illetve Dél-Dunántúlon 4,9%); 1–2% körüli a *gépjárműüzemanyag-töltő állomásoké* (Dél-Alföldön 1,7%, Közép-Magyarországon 1,0%, ezen belül Budapesten 0,7%).

A *kiskereskedelmi üzleteket üzemeltető gazdasági szervezetek* száma a közép-magyarországi régióban 2005-ben tovább nőtt, ez a növekedés azonban – a 2004. évtől eltérően – már nem kompenzálta a többi régióban bekövetkezett csökkenést. Ebből adódóan – több évi lassuló ütemű növekedés után – 2005 végén országosan is kevesebb vállalkozás működött, mint egy évvel korábban. A változások mögött valamennyi régióban az *egyéni vállalkozások* csökkenő és a *társas vállalkozások* növekvő tendenciája állt, amellyel párhuzamosan további arányeltolódás ment végbe a társas vállalkozások javára. Az utóbbiak aránya Közép-Magyarországon volt kimagasló, 69% (ezen belül Budapesten 77%), míg a többi régióban lényegesen alacsonyabb: a három dunántúli régióban 43–46%, Észak-Magyarországon és a két alföldi régióban 40–41%. Közép-Magyarország kivételével tehát még többségben voltak az egyéni vállalkozások, országosan azonban – 2005-ben először – a társas vállalkozások kerültek többségbe. Arányuk az év végén 51%-ot tett ki az egyéni vállalkozások 49%-os arányával szemben.

Egy vállalkozásra 2005 végén országos átlagban 1,5 üzlet jutott. A mutató lassú növekedése csaknem minden régióban az *üzemeltetői koncentráció* erősödésére utal. Az egyes régiók mutatója között nagy eltérés nincs, többnyire 1,5–1,6 körüli; Közép-Magyarországon 1,3. A növekvő tendencia általában a társas vállalkozásokat jellemzi, ebben a kategóriában országosan 1,7 volt az egy vállalkozásra jutó üzletek száma, míg az egyéni vállalkozások csoportjában jóval kevesebb, 1,3.

Az ország kiskereskedelmi üzlethálózata valamint a csomagküldő kiskereskedelem 2005-ben 5,5%-kal nagyobb volumenű *forgalmat* bonyolított le, mint egy évvel korábban. Ez a növekedési ütem megközelíti a 2004. évi (5,8%), lényegesen mérsékeltebb

2005. október 1-jével a KSH csatlakozott az Eurostat és a tagállamok statisztikai hivatalainak felhasználókat segítő hálózatához.

- Az EU-INFO statisztikai szolgálat;
- segít a felhasználónak megtalálni a keresett információt az Eurostat honlapján;
- segít eligazodni az Eurostat adatbázisában;
- tájékoztatást nyújt az Eurostat működésére, statisztikai programjára, kiadványaira vonatkozóan;
- közzéteszi az EU-ra vonatkozó főbb mutatókat;
- szemelvényeket közöl az Eurostat gyors tájékoztatóiból;
- Magyarországot és az Európai Uniót összehasonlító elemzéseket tesz közzé;
- gyors magyar és angol nyelvű szolgáltatást nyújt.

Igazodva az Eurostat és a KSH elektronikus tájékoztatásra vonatkozó alapelvehez, a szolgáltatás ingyenes.

Ahol megtalál minket:

Központi Statisztikai Hivatal

1024 Budapest, Keleti Károly u. 5-7.
1. emelet 114.
(06-1) 345-6147,
(06-1) 201-9482

viszont a megelőző két évinél (mintegy 9–9%). Az országos alaptendencia – 2002–2003-ban magasabb, majd 2004–2005-ben alacsonyabb dinamika – valamennyi régiót jellemezte, de kisebb eltérések mutatkoztak. Közép-Magyarországon évről évre lassult a növekedés, de még 2005-ben is itt volt a leggyorsabb 6,9%-os (ezen belül Budapesten 6,6%-os). A 2004. évihez képest többé-kevésbé élénkült, és 5–6% közötti mértékben nőtt az észak-magyarországi, az észak-alföldi, továbbá a közép-dunántúli régió forgalma, miközben 3–4% körülire lassult a nyugat- és dél-dunántúli, valamint a dél-alföldi régióé.

A *kiskereskedelmi forgalom* közép-magyarországi koncentrációja az üzlethálózaténál is erősebb, és az utóbbi években szintén némi növekedést mutat. 2005-ben az eladások 37%-a realizálódott ebben a régióban (25%-a a fővárosban). Ezek az arányok 9, illetve 8 százalékponttal magasabbak a lakosság számarányánál. Velük szemben elsősorban a két alföldi, valamint az észak-magyarországi régió aránya alacsonyabb a kiskereskedelmi forgalmon, mint a népességben belül. A dunántúli régiók két mutatója közelebb áll egymáshoz.

A kiskereskedelmi üzletek száma és változása

Régió	Lakosság	Üzletek száma	Üzletek összes alapterülete	Kiskereskedelmi forgalom 2005. év
	2005. december 31.			
Ország összesen	100,0	100,0	100,0	100,0
Közép-Magyarország	28,3	29,3	29,9	37,2
Ebből Budapest	16,8	19,4	18,9	24,9
Közép-Dunántúl	11,0	10,3	10,6	10,1
Nyugat-Dunántúl	9,9	10,6	10,7	9,9
Dél-Dunántúl	9,6	10,7	10,1	8,9
Észak-Magyarország	12,5	10,8	10,7	9,7
Észak-Alföld	15,2	14,7	13,9	12,3
Dél-Alföld	13,4	13,5	14,1	11,9

Egy lakosra 2005-ben országos átlagban közel 560 ezer forint értékű *kiskereskedelmi forgalom* jutott. Ez az összeg az egyes régiókban – a forgalom és a lakosság megoszlásának eltéréséből adódóan – szintén jelentős különbségeket mutat. Közép-Magyarország mutatója több, mint 1,3-szeresét, (Budapest közel 1,5-szeresét) tette ki az országos átlagnak, míg Észak-Magyarországi kevesebb mint nyolctizedét, a észak-alföldi régióé nyolctizedét, az dél-alföldi régióé pedig nem egészen kilenctizedét. Nyugat-Dunántúlon lényegében megegyezett az egy főre jutó kiskereskedelmi forgalom az országos átlaggal, és Közép-, illetve Dél-Dunántúlon is meghaladta annak kilenctizedét. A legmagasabb és a legalacsonyabb értéket elért régió (Közép-Magyarország és Észak-Magyarország) között a különbség – az előző évihez hasonlóan – 1,7-szeres volt.

dr. Pintér Mária

K Ö N Y V A J Á N L Ó

International Investment Perspectives: 2006.

(Nemzetközi befektetési perspektívák: 2006.)

A nemzetközi tőke mozgásait, irányait, mozgását, perspektíváit mutatja be e kiváló szakmai kiadvány. Bőséges statisztikai háttérrel, amely még világosabbá teszi a folyamat jellegét. Külön vizsgálja a befektetések ösztönzésére irányuló politikákat, sőt a befektetőkkel kötött szerződések jogi háttérét, tartalmát, kártérítési és egyéb, a felmondással, szerződésszegéssel kapcsolatos eseteket, amely külön egyedivé teszi e kiváló alkotást.

Ára: 65 euro (fizetés forintban, aktuális árfolyamon + ÁFA)
ISBN 9264026894

Angol nyelvű tartalomjegyzék

Part I.

Chapter 1. Trends and Recent Developments in FDI

-Annex 1.A1. International Direct Investment Statistics

-Annex 1.A2. National Security and Strategic Sectors

Chapter 2. Globalisation, New Technology and International Investment

Chapter 3. International Investor Participation in Infrastructure: Challenges for Policy Makers

Chapter 4. Outward Direct Investment: What Benefits to the Home Countries?

Chapter 5. Building Investment Policy Capacity: The OECD Peer Review Process

Part II. Special Focus on International Investment Agreements

Chapter 6. Novel Features in Recent Bilateral Investment Treaties

Chapter 7. Improving the System of Investor-State Dispute Settlement: An Overview

Chapter 8. Consolidation of Claims: A Promising Avenue for Investment Arbitration?

-Annex 8. A1. Jurisprudence in Commercial Arbitration

-Annex 8. A2. Institutional Rules

-Annex 8. A3. National Arbitration Laws

-Annex 8. A4. Investor-State Arbitration

Megrendelés:

Euro Info Service – Az Európai Unió, az OECD, a Világbank, az IMF, az Európa Tanács, valamint az Északi Tanács hivatalos kiadványainak, adatbázisainak magyarországi forgalmazója

1137 Bp. Szt. István krt. 12.

Tel: 329-21-70; 329-24-87

Fax: 349-20-53

Internet: www.euroinfo.hu

E-mail: euroinfo@euroinfo.hu

Megrendelés, megtekintés

UNIÓS ÉRTESÍTŐ – HATÁROK NÉLKÜL

Az uniós támogatásokban egyre hangsúlyosabb szerepük van a szomszédsági programoknak, határon átnyúló pályázati lehetőségeknek. Ezzel párhuzamosan egyre több szomszédos országban nyílnak meg, vagy bővülnek uniós pályázati programok.

A fentiekre tekintettel az *Uniós Értesítő* – az *Adaptatio Kft.* szakmai együttműködésével – hónapról-hónapra beszámol a Romániában, Szerbia és Montenegróban, valamint Szlovákiában megvalósuló EU támogatásokról, fejlesztésekről, elsősorban az ott élő magyarságot is érintő programokról és lehetőségekről.

UNIÓS ÉRTESÍTŐ

Az első szaklap az Európai Unió támogatásokról

ROMÁNIA

szekesztésében

Eldöntött tény Románia és Bulgária 2007-es uniós csatlakozása?

Csatlakozási esélyek – korlátozott együttműködéssel

Sajtóértesülések szerint eldöntött tény Románia és Bulgária 2007. január elsejei európai uniós csatlakozása. Az Európai Bizottság ezen értesülések szerint határozottan erre tesz javaslatot abban a szeptember 26-án nyilvánosságra került jelentésében, amelyben a két belépésre váró ország teljesítményét értékeli.

A bizottság várható, ilyen irányú javaslata ellenére a tagállamok – ugyancsak a szóban forgó sajtójelentések alapján – fenntartják maguknak a jogot arra, hogy a két ország felvételét egy évvel elhalasszák, amennyiben Bukarest és Szófia nem teljesíti időben a még hátra lévő reformfeladatokat. Az már korábban

ismert volt, hogy Románia és Bulgária csatlakozását az uniós történetében eddig a legszigorúbbnak számító védzáradékkal tervezik. Azaz mindkét országtól megvonhatják az uniós támogatási pénzeket abban az esetben, amennyiben nem garantálják azok előírt szétosztását. Ezen túlmenően Romániát és Bulgáriát kereskedelmi korlátozások is fenyegethetik, ha egyes területeken nem tesznek eleget az EU szabványainak.

Mind Bukarest, mind Szófia számára egyidejűleg rendkívül fontos feltétel a korrupció, illetve a szervezett bűnözés elleni harc folytatása. Amennyiben ennek üteme az Európai Bizottság szerint nem megfelelő, Románia és Bulgária a jogi, illetve igazságügyi kapcsolatok terén is csupán korlátozott együttműködésre számíthat.

Dübörög a gazdaság?

Románia a második legnagyobb növekedési rátával büszkélkedhet Európában

A román Nemzeti Statisztikai Hivatal (INS) nemrégiben közzétett legfrissebb jelentése szerint 0,9 százalékkal gyorsult a román gazdasági növekedés. A GDP-bővülés 2006. első negyedévi 6,9 százaléka után második negyedévében 7,8 százalékos volt.

A 2006-os első félévi eredményeket összegezve az EU-25-ben az átlag növekedési ütem 2,2 százalék volt, míg a régi 15 tagállamban 2 százalékos. Az EU jelenlegi tagállamai közül 8,4 százalékkal csak Litvánia haladta meg Románia növekedési ütemét. Ausztria 3 százalékos, Ciprus 3,7, Franciaország 1,8, Németország 1, Hollandia 2,4, Svédország 3,7, Lengyelország 5,3, Szlovénia 6,6, Szlovákia 6,6, Magyarország 3,6, Spanyolország pedig 4 százalékos növekedést mutatott föl.

2006. második negyedévében a román GDP 7,8 százalékos bővüléséhez a szolgáltatások 3,6 százalékkal, az ipar 1,8, a ter-

mékekre kivetett nettó adók 1,2 százalékkal járultak hozzá, míg az építőipar 0,8 százalékkal. A mezőgazdaság hozzájárulása változatlan maradt. Az agrárium kivételével – amelynek GDP-résaránya a 2005. második féléve óta azonos szinten maradt –, valamennyi ágazatban jelentősebb növekedés történt, különösen a szolgáltatási szektorban, amely a legfrissebb adatok szerint a második negyedévi gazdasági növekedéshez majdnem fele arányban, 48,7 százalékkal járult hozzá.

A statisztikai hivatal szerint a lakossági fogyasztás és a beruházások üteme a vizsgált időszakban 12 százalékponttal bővült, miközben a nettó export és a főlhalmozott készletek 4,8 százalékkal csökkentek. Az export visszaesése az importtal szemben 6 százalék volt, amely a jó teljesítmény mellett is kedvezőtlenül befolyásolta a GDP-növekedést – hangsúlyozta tájékoztatójában Voineanu, az intézet igazgatója.

7,1 millárd euró

Uniós pénz a román vidékeknek

Az uniós vidékfejlesztési alapból 7,1 milliárd eurót irányoznak elő Románia számára a csatlakozás utáni első hét évre a kormány által kiadott európai integrációs tájékoztató szerint. Az összeget a 2007-2013-as időszakra vonatkozó nemzeti vidékfejlesztési tervben meghatározott elsőbbségi célokra fordítják. Az uniós pénzeket négy irányba áramoltatják:

Az első terület – amelyre az összeg mintegy felét fordítják –, a gazdaságok és a termékfeldolgozás korszerűsítése, valamint mezőgazdasági tanácsadási tevékenység.

A második terület – ez az uniós támogatás negyede –, környezetvédelmi célokat, az ökológiai gazdálkodás fejlesztését, újraerdősítési programokat ölel fel.

A harmadik irány – erre a támogatás 22,5 százalékát irányozzák elő –, a mezőgazdasági mikrovállalkozások alapításának ösztönzése, és a mezőgazdaság melletti kiegészítő tevékenységek, így a vidéki turizmus, illetve a kézművesipar fejlesztése.

A negyedik területre áramló pénz elsősorban a helyi humán erőforrás fejlesztésén keresztül a vidéki közösségek kohéziójának erősítését szolgálja.

– munkatársunktól –

PÁLYÁZATÍRÁS, TANÁCSADÁS ROMÁNIÁBAN

Az Adaptatio Kft. a magyarországi tapasztalatokra építve az elmúlt év végén kezdte el tevékenységét Romániában. Elsődleges feladata minél több romániai magyar szervezet eredményes pályázati tevékenységének elősegítése, valamint a helyi pályázati szakemberhálózat kiépítése. Önkormányzatok, vállalkozók és civil szervezetek részére vállaljuk az alábbi szolgáltatásokat:

- Pályázatfigyelés, pályázati tanácsadás, pályázatkészítés
- Fő szakterületek: humán erőforrás-fejlesztés, terület- és régiófejlesztés, határ menti együttműködési projektek, vállalkozásfejlesztés.
- Képzések, konferenciák, tájékoztató fórumok EU pályázatírásról, szervezetek sikeres felkészítéséről, pályázat-előkészítő tréningek
- Tájékoztatás – uniós pályázati információk magyar nyelven, szakmai kiadványok terjesztése: EU Pályázati Értesítő, romániai UNIÓS ÉRTESÍTŐ, www.eupalyazat.ro – az első magyar nyelvű szlovákiai pályázati portál, ahol az összes hazai, uniós és magyarországi kiírás elérhető.

Elérhetőségeink: Adaptatio S.R.L. • 540349 Târgu Mureș, str. Lămâit, nr. 25/10. • Tel: +40-744-592045; +40-745-265759. • info@adaptatio.ro

WWW.EUPALYAZAT.RO • MINDEN, AMI PÁLYÁZAT, MAGYARUL

Európai Unió támogatások Szerbiában (II.)

Előző számunkban már bemutattunk néhány, Szerbiában is hozzáférhető nemzetközi támogatási lehetőséget. Mostani számunkban összefoglaljuk, milyen uniós programok nyíltak meg eddig a szerbiai pályázók számára.

CARDS-PROGRAM

Az Európai Unió az általa létrehozott CARDS-programon keresztül nyújt már ma is jelentős támogatásokat Szerbiának, amelyet az Európai Fejlesztési Ügynökség kezel.

Az Újjáépítési, Fejlesztési és Stabilizációs Közösségi Támogatási (CARDS) program az Európai Unió Albániával, Bosznia-Hercegovinával, Horvátországgal, Macedónia volt Jugoszláv Köztársasággal és Szerbia-Montenegróval szembeni szélesebb körű kötelezettségvállalása, amely egyébként az EU Dél-Kelet-Európa említett öt országában jelenleg zajló „Stabilizációs és Társulási” folyamatának a részeként valósul meg.

A CARDS-programot az Európai Újjáépítési Ügynökség kezeli, amelynek a legfontosabb prioritásai:

- demokratikus stabilizáció,
- megfelelő állami közigazgatás és intézmény-hálózat kiépítése,
- gazdasági és társadalmi fejlődés.

A Nyugat-Balkán térségén belül Szerbia, Montenegró, Koszovó és Macedónia részére 1997 – 2005 között az Európai Unió részéről 2,585 milliárd euró támogatás volt előlátva, amelynek 87 százalékat tudta a térség lehívni (amely nemzetközi viszonylatban nem számít rossz eredménynek).

A CARDS-programon belül az elmúlt évek legjelentősebb szerbiai fejlesztési programjai a következők voltak:

1. A Regionális társadalmi – gazdasági fejlesztési program

A Regionális társadalmi – gazdasági fejlesztési program az Európai Unió által finanszírozott pilot – program, amely Szerbia három régiójában valósul meg kísérleti jelleggel:

Bánati régió: észak-bánati körzet, közép-bánati körzet, dél-bánati körzet

Közép-szerbiai régió: šumadijai körzet, pomoravljei körzet

Dél-szerbiai régió: jablanicai körzet, p'inja körzet

A program céljai régióként változnak, s a helyi lokális igényekhez és problémákhoz igazodnak, amelyet a program kapcsán elkészített, 2005 – 2007-es időszakra szóló, az egyes régiók Regionális Stratégiai Fejlesztési Terve tartalmaz.

A támogatási keretösszeg 4.200.000 euró volt, s a három régió között egyenletesen lett megosztva (tehát régióként 1.400.000 euró jutott).

További információ: www.rsedp.org

2. Vállalatok és vállalkozások fejlesztését támogató program

A program célja a szerbiai kis- és közép-vállalkozások támogatása, fejlesztése. A programot a Regionális kis- és közép-vállalkozás-

sok fejlesztési ügynökségei bonyolították le. A program során 2.050.000 euró támogatást osztottak ki 2005. második felében megjelent pályázati felhívás során. További információ: <http://www.edep-serbia.net>

3. Foglalkoztatottságot támogató program

A Munkaügyi, Foglalkoztatási és Szociális Minisztérium, valamint a Nemzeti Munkaügyi Szakszolgálat felügyeletével valósult meg a program Belgrádban, Bor községben és Pirot körzetben a foglalkoztatottság elősegítésére.

További információ: <http://www.espsrbia.org>

4. Exchange – program

A helyi önkormányzatok munkájának európai uniós standardok felé való közelítését segíti e program, más Európai Unió önkormányzatok munkáját részletesen megismerve.

További információ: <http://www.exchange.org.yu>

5. Regionális támogatási program a menekültek visszatelepítésére

A program célja az 1990-es évek balkáni háborúi következtében a lakóhelyüket elhagyó menekültek visszatelepítésének és re-integrációjának az elősegítése.

További információ:

http://www.ear.eu.int/projects/main/documents/PN_05SER0108003.doc

6. A szerbiai civil társadalmat támogató alap

Az 1,9 millió eurós támogatási kerettel rendelkező program a 2005-ös évben kiírt pályázati felhívásra a civil társadalmat fejlesztő projekteket várta.

További információ: http://www.crnps.org.yu/projekti/fond_sr.htm

SZOMSZÉDSÁGI PROGRAMOK

A Szomszéd-sági programok az Európa Unió határokon átvéelő támogatási programjai. Jelenleg Szerbia öt Szomszéd-sági Programban vesz részt:

- Magyarországgal,
- Romániával,
- Bulgáriával,
- Adriai-program (Olaszország, Horvátország, Bosznia-Hercegovina, Szerbia, Montenegró és Albánia között),
- CADES-program (Közép- és Dél-Kelet Európa országai részvételével).

Míg az első három egymással szomszédos országok, a határ közelében fekvő régiói között zajlik, addig az utóbbi kettő már transznacionális, nagyobb európai területek közötti projekteket támogatja. Előkészületben van a Horvátországgal való Szomszéd-sági program, s várhatóan a 2006-os évben fog megjelenni az első pályázati felhívás. A 2007-ben induló IPA-előcsatlakozási alapról pedig várhatóan Bosznia-Hercegovinával és Macedóniával is elkezdődik a program.

A CADES-PROGRAM KITERJEDÉSI TERÜLETE

TWINNING-PROGRAM

A programot az Európai Bizottság 1998-ban hozta létre, az Európai Unió bővítésének elősegítésére. A program célja tagállamok és tagjelölt országok intézményei közötti együttműködés támogatása az állami közigazgatás és az igazságszolgáltatás területén, hogy ezzel elősegítse a tagjelölt országok minél gyorsabb és eredményesebb európai uniós integrációját.

2003. óta a CARDS-programon keresztül a Nyugat-Balkán országai előtt is nyitva áll a program. Az elmúlt években Szerbiában elsősorban a minisztériumok és az országos hatáskörű szervek projektjei támogatták, tehát elsősorban az állami közigazgatást kívánta az EU e módszerrel is fejleszteni (visszatérő szerbiai hiányosság).

A TWINNING-program 2007. után is megmarad, mégpedig az IPA-program keretében.

TAIEX-PROGRAM

A TAIEX (Technical Assistance and Information Exchange Instrument – Technikai Segítség és Információ-csere Eszköze) az Európai Bizottság Bővítési Főigazgatóságának egy osztálya, amelynek célja rövidtávú és gyors technikai segítség nyújtása a tagjelölt és potenciális tagjelölt országok számára, elsősorban a jogharmonizáció témakörében. A pályázatok kapcsán közvetlen Brüsszelhez kell fordulni, s a program elsősorban tréningek, szemináriumok finanszírozását, nyugati szakértők közreműködését támogatja.

2003. óta a CARDS-programon keresztül a nyugat-balkáni országok előtt is nyitva áll.

EUROP-AID

Az Európai Unió globális támogatási programja, amely a Föld összes országára kiterjed.

SZERBIÁBAN IS HOZZÁFÉRHETŐ KÖZÖSSÉGI KEZDEMÉNYEZÉSEK

Az Európai Unió központi támogatási programjai, amelyeknél direkt Brüsszelben történeik a döntéshozatal. 2004. novembere óta az Európai Unió Közösségi Kezdeményezései közül a következők állnak nyitva szerbiai pályázók előtt is:

K+F 6. Keret-program

A kutatást és fejlesztést támogató programon belül a szerbiai pályázók a nemzetközi együttműködési projekteken, valamint a kutatók nemzetközi mobilitást elősegítő Marie Curie-ösztöndíjban vehetnek részt. A szerb kormányon belül a program kapcsán a Tudományügyi és Környezetvédelmi Minisztérium az illetékes (<http://www.mntr.sr.gov.yu/mntr/sr/index.php>).

Tempus

A felsőoktatást támogató programban szerbiai szervezetek szabadon részt vehetnek, s program-irodája is van Szerbiában (Tempus Iroda: <http://www.tempusscg.net/>).

Erasmus Mundus

A felsőoktatáson belül a mobilizáció támogatása, s Szerbia a 2-4. akciókban vehet részt. További információ:

http://europa.eu.int/comm/education/programmes/mundus/call_en.html

Youth

Az ifjúság mobilizációját és iskolán kívüli képzését támogató program 1., 2. és 5. akciójában vehet részt szerbiai szervezet. További információ kapható a szlovéniai SALTO-központban: <http://www.salto-youth.net/see/>

Life

A környezetvédelmet támogató program, szerbiai részvételi lehetőséggel. További információ:

<http://europa.eu.int/comm/environment/life/home.htm>

– munkatársunktól –

PÁLYÁZATÍRÁS, TANÁCSADÁS SZERBIÁBAN IS!

- Pályázati tanácsadás: pályázatfigyelés, pályázatírás, pályazatkészítés
- Szakértői tevékenységek, fejlesztési tervek, megvalósíthatósági tanulmányok
- Képzések, konferenciák, információs napok, pályázat-előkészítő tréningek
- Tájékoztatás: uniós pályázati információk magyar nyelven, szakmai kiadványok terjesztése: Uniós Értesítő – benne Szerbia és Montenegrói Uniós Értesítő; www.eupalyazat.co.yu – az első magyar nyelvű szerbiai pályázati portál, ahol az összes hazai, uniós és magyarországi kiírás elérhető

ADAPTATIO

ELÉRHETŐSÉGEINK:

Adaptatio-D d.o.o.

- 24400 Zenta, Szép u. 15., Szerbia és Montenegró
- Tel: +381-64-160-4686, +381-24-812-525
- E-mail: info@eupalyazat.co.yu
- Honlap: www.eupalyazat.co.yu, www.adaptatio.org.yu

Kormányváltás után...

Átértékelik a szlovák NSRK prioritásait

Az új szlovák kormányfő, Robert Fico kijelentette, hogy a kormány átértékeli a Nemzeti Stratégiai Referenciakeretben (NSRK) a korábbi kormány által a 2007-2013-as időszakra meghatározott prioritásokat, ennek első változata augusztus végén lát napvilágot. A dokumentumban, amelyet Szlovákia már továbbított Brüsszelbe, kilenc prioritás szerepel, amelyeket az operatív programokban dolgoztak ki, ezekből mindössze kettőt akarnak változtatlanul hagyni. A két fő prioritás tekintetében egyetért az előző kormánnyal, és ez az oktatás és az infrastruktúra. A NSRK átértékelése során a legnagyobb hangsúlyt a régiókra és a köztük lévő gazdasági különbségek csökkentésére kívánja helyezni.

A Nemzeti Stratégiai Referenciakeretet, a több, mint 11 milliárd euró értékű uniós támogatás alapidokumentumát a kormány május 17-én hagyta jóvá, és továbbította az Európai Bizottságnak. Az Építésügyi és Régiófejlesztési Minisztérium szóvivője, Ján Pálffy megerősítette, hogy véget értek az első nem hivatalos tárgyalások Brüsszel és Pozsony között. Pillanatnyilag Brüsszel megjegyzéseire várunk – jelentette ki. Az előző kormány kilenc prioritás között osztotta fel az uniós alapokat. E szerint a teljes összeg 75 százalékát, mintegy 11,237 milliárd eurót a négy fő prioritásra – Közlekedés, Környezetvédelem, Régiófejlesztés, Tudásalapú gazdaság – kellene fordítani. A további programok: Egészségügy, Oktatás, Oktatás infrastrukturális fejlesztése, Foglalkoztatottság és szociális inklúzió, Technikai segítség. A korábbi kormány az infrastruktúrára és a tudásalapú gazdaságra fordította volna a legtöbb pénzt. A következő időszakban az Európai Unió tagállamai első alkalommal használhatják majd ki az uniós alapokat a lakótelepek és a panellakások felújítására, ezzel mintegy ötvenezer lakás felújítására kerülhet sor.

PRIORITÁSOK ÉS LEHETŐSÉGEK KKV-K SZÁMÁRA

A kis- és középvállalkozások közül főleg az innovatív technológiák alkalmazói számíthatnak közvetlen támogatásra a Strukturális Alapokból.

A referenciakeret említett alap-prioritásai között első helyen szerepel az innováción alapuló versenyképesség növelése. Az innovatív technológiákat alkalmazó vállalkozók egyenes fejlesztési juttatást is kaphatnak Brüsszelből, amely egyébként az elkövetkező időszakban meglehetősen ritka lesz, mivel ezentúl minden juttatás közvetett alapba kerül majd, és az egyes bankokon keresztül jut célba.

A kutatásfejlesztés szintén prioritás lesz, csakúgy, mint a foglalkoztatottság és a munkaerő mobilitásának növelése, beleértve a határon átnyúló együttműködést is. Komoly figyelmet kapnak a hosszú távú munkanélküliség csökkentésére, valamint a nők foglalkoztatásának módjaira irányuló programok. Prioritást élvez továbbá a környezetvédelem, főleg a hulladékgazdálkodással kapcsolatos aktivitások. Az e téren tevékenykedő vállalkozók akár egyenes támogatást is kaphatnak uniós alapokból.

A siker érdekében fontos, hogy a megyei és helyi önkormányzatok összefogjanak a vállalkozókkal, illetve a civil szférával. A kezdő vállalkozók részére viszont külön támogatási rendszert kell majd kialakítani, hogy ne kerüljenek lépéshátrányba.

REAKCIÓ: GYUROVSKY – VESZÉLYBEN FOROG AZ UNIÓS PÉNZ KIHASZNÁLÁSA

Veszélyben van a falvak, a városok és az önkormányzatok által benyújtott projektek támogatására szánt európai uniós alapok mérítése a 2007-2013-as időszakra – vélekedik Gyurovsky László korábbi építésügyi és régiófejlesztési miniszter.

Míg a korábbi kormány által kidolgozott terv szerint öt százalék lett volna a projekteket megpályázó önkormányzatok önrészesedése, a pénzügyminisztérium jelenlegi módosító javaslata alapján már 10 százalék lesz a társfinanszírozás aránya.

„A kisebb önkormányzatoknak komoly gondot jelenthet a 10 százalék térítése, ezért veszélybe kerülhet az uniós támogatás mérítése. Tapasztalatból tudjuk, hogy nem egy pályázónak már az 5 százalékos részesedéssel is komoly gondjai voltak” – magyarázta Gyurovsky. Meggyőződése, hogy az eddig benyújtott építésügyi projektek támogatására szánt 17,5 milliárd koronát csak 5 százalékos önrészesedés mellett lehet majd kifizetni. „Ezek a projektek ugyanis az eredeti társfinanszírozás alapján voltak kiszámítva, már csak aláírásra várnak. A pénzügyminisztérium viszont menet közben akar változtatni a feltételeken, ezért nem biztos, hogy lehetséges a finanszírozásuk az új programozási időszak első évében” – tette hozzá Gyurovsky.

Sokak szerint túl bonyolult, bürokratikus és lassú a szlovákiai uniós támogatási rendszer, a legnagyobb problémát a bonyolult támogatási rendszer okozza: akár nyolc hónapig is eltart, amíg a Strukturális Alapokból eljut a pénz első részlete a pályázó számlájára. Bonyolult és nehézkes a pályázás, az információszerezés, túl nagy a bürokrácia. A rendszer annyira tökéletes, hogy már működéséptelen.

– munkatársunktól –

Új költségvetés 2007-2013

A legtöbb pénz a vasúthálózatra, kevesebb az autópályákra jut majd

A tervek szerint az uniós támogatásokból a Közlekedési Operatív Programra elkülönített keretösszeg a 2007-2013-as időszakban 3,437 milliárd eurónak felel majd meg. A Kohéziós Alapokból várhatóan 2,548 milliárd euró, az Európai Regionális Fejlesztési Alapból 889 millió euró jut majd a közlekedésre.

Az állami költségvetéssel együtt ez 4,246 milliárd eurót tesz majd ki. Ennek legnagyobb részét, 1,581 milliárd eurót a vasúthálózat felújítására lehet majd felhasználni, amelynek 85 százalékát teszi ki az uniós támogatás. A közúti közlekedés infrastrukturális fejlesztésére 1,226 milliárd euró jut majd, a közúti közlekedés modernizálására pedig 1,059 milliárd euró. Az intermodális szál-

lítást a tervek szerint 129,4 millió euróval támogatják majd, a vasúti személyszállítást 190 millió euróval, és nem egész 61 milliárd euró jut majd a technikai segítségre.

Az elkülönített keretösszeg a várható pályázatok számához képest azonban elenyésző. A 2007-2013-as időszakban megpályázott összeg mintegy háromszorosan meghaladja majd a Kohéziós Alapokban rendelkezésre álló forrásokat, és mintegy másfélszerese az Európai Regionális Fejlesztési Alap keretének. A vasúti infrastruktúra keretén belül már most 22 benyújtott projekttel kell számolni 2,24 milliárd erős költségvetéssel, a közúti infrastruktúrán belül 25 projekttel 3,78 milliárd eurós költségvetéssel, amelyből 2,32 milliárd az autópályák építésére irányul majd.

– munkatársunktól –

PÁLYÁZATÍRÁS, TANÁCSADÁS SZLOVÁKIÁBAN

- Pályázati tanácsadás: pályázatfigyelés, pályázatírás, pályazatkészítés
- Szakértői tevékenységek, fejlesztési tervek, megvalósíthatósági tanulmányok
- Képzések, konferenciák, információs napok, pályázat-előkészítő tréningek
- Tájékoztatás: uniós pályázati információk magyar nyelven, szakmai kiadványok terjesztése: Uniós Értesítő – benne Szerbia és Montenegrói Uniós Értesítő; www.eupalyazat.co.yu – az első magyar nyelvű szerbiai pályázati portál, ahol az összes hazai, uniós és magyarországi kiírás elérhető

ADAPTATIO
Kft.

ELÉRHETŐSÉGEINK:

ADAPTATIO-F S.R.O.

TEL.: 0908/663-492,
00421/35790-40-37,

E-MAIL: INFO@ADAPTATIO.SK,
WWW.EUPALYAZAT.SK

TISZTELT OLVASÓNK!

TEMATIKUS MELLÉKLET ROVATUNKAT AZZAL A CÉLLAL INDÍTOTTUK ÚTJÁRA, HOGY AZ UNIÓS PÁLYÁZATOKON RÉSZTVEVŐKET EGY-EGY TERÜLET RÉSZLETESEBB BEMUTATÁSÁVAL SEGÍTSÜK. MOSTANI SZÁMUNKBAN A PRO RÉGIÓ ÜGYNÖKSÉG KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL A KÖZÉP-MAGYARORSZÁGI RÉGIÓ HELYZETÉT MUTATJUK BE ÖNÖKNEK.

Az európai uniós források nem járnak, hanem elnyerhetők

A Közép-magyarországi régió előtt álló fejlesztési lehetőségek

BÚSULUNK VAGY NEVESSÜNK, AVAGY

A KÖZÉP-MAGYARORSZÁGI RÉGIÓ EGYEDI HELYZETE

A Közép-magyarországi régió a hazai régiók között területileg a legkisebb, de itt a legnagyobb a népességszám, és a többi régióval ellentétben a lakosságszám növekszik. A Régió adja a hazai GDP közel 45%-át; és itt koncentrálódik az ország tudásbázisa, a K+F és innovációs potenciáljának 2/3-a. Egyetlen nagyvárosi térségként itt koncentrálódnak az ország nemzetközi funkciói.

A Közép-magyarországi régió relatív fejlettsége miatt a 2007-2013-as tervezési periódus során az uniós regionális politika 2. célkitűzésének hatálya alá fog tartozni, ahol a „Regionális versenyképesség és foglalkoztatás” erősítése jelenti a fejlesztések fő irányát. A fővárost és Pest megyét magában foglaló területfejlesztési régió egy főre jutó GDP-je meghaladja az uniós átlag 75%-át, ezért került a hazai régiók közül egyedülként ebbe a státuszba. Általánosságban elmondható, hogy a 2. célterületi fejlesztési témakörök szűkebbek, mint az 1. célterületiek („Konvergencia”), és az egy főre jutó támogatás összege és a támogatás-intenzitása alacsonyabb, mint az 1. célterületi térségekben.

Ha csak a száraz szabályokból indulnánk ki, akkor a 2004. májusától tartó két és fél éves „tanuló” EU tagságunk (ahol jelenleg az 1. célkitűzés alá tartozunk) után hirtelen egy „kedvezőtlenebb” helyzetbe kerülnénk a jelenlegi állapothoz képest. Ugyanakkor a Régió a fejlettségét Budapestnek köszönheti, míg a megyei rész több alapfokú strukturális nehézséggel küzd, térszerkezeti, társadalmi és gazdasági szempontból heterogén, jelentős belső ellentétek feszítik, amelyeket csak a jelenlegi, 1. célterületi besorolásunk alapján lehet érdemlegesen kezelni.

A fenti ellentmondások részbeni feloldására született meg az a döntés, amely szerint 2007 és 2013 között a Közép-magyarországi régió speciális, átmeneti támogatásban fog részesülni (ún. phasing in), amelyben a 2. célterületi támogatható tevékenységek megegyeznek az 1. célterületben támogatható témakörökkel, így például a turisztikai, energiatakarékosági, vagy oktatási infrastruktúrafejlesztési projektek is kaphatnak

uniós forrásokat. A forrás-nagyságrendek szempontjából is kedvező elbánásban részesül a térség, amennyiben az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) és az Európai Szociális Alap (ESZA) típusú forrásainak nagyságrendjét fokozatosan, évről-évre csökkentik le, az 1. célterületi átlag 100%-áról.

A Régió sajátos helyzetét erősíti az ún. „mono objective” állapot, amely szerint a Közép-magyarországi régióra csak 1 db, és kizárólag ERFA forrásokat megcélzó operatív program készülhet úgy, hogy a hétéves ciklusra rendelkezésre álló összeg is előre meg lett határozva. Ez a tény azt vonja maga után, hogy mind a regionális, mind pedig a Közép-magyarországi régióban megvalósítandó ágazati fejlesztések ugyanabban az operatív programban kell, hogy megjelenjenek és ugyanabból a meghatározott forrásból kell a finanszírozást is megoldani. Ez a kiindulási állapot rengeteg egyeztetést és kompromisszumot feltételez.

Annak ellenére, hogy a Stratégiai Terv és az Operatív Program integráltan tartalmazza mind a regionális, mind az ágazati fejlesztési elképzeléseket, további erőfeszítésekre van szükség, a teljes konszenzus megteremtéséhez.

MEDDIG ÉR A TAKARÓ: AZ ELYNERHETŐ TÁMOGATÁS NAGYSÁGA

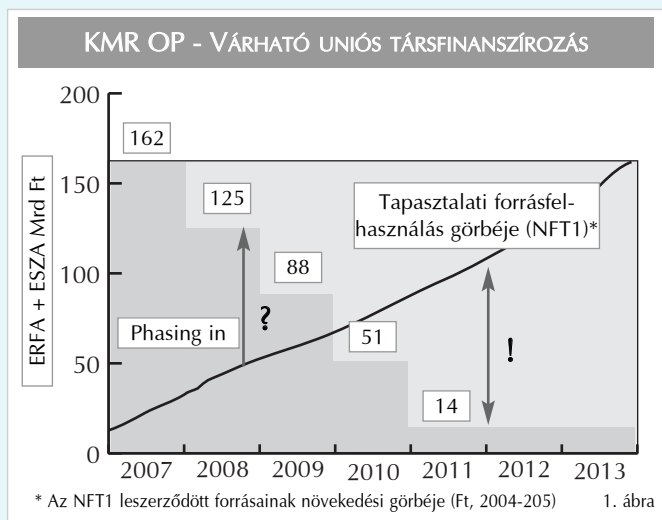
Régióinkban a 2007-2013-as végrehajtási időszakban 1861 millió euró¹ (kb. 465 milliárd Ft) európai uniós forrás (ERFA + ESZA) felhasználására lesz lehetőség, ha ezt a forrást megfelelően kidolgozott projektekkel és pályázatokkal le tudjuk kötni és a projekteket szabályosan meg tudjuk valósítani. Ehhez az összeghez jön még körülbelül 600 milliárd forint² Kohéziós Alap forrás, amelyből környezetvédelmi, energetikai és közlekedési nagyprojektek lesznek finanszírozva. Az ESZA forrás nagyságrendileg 130 milliárd forintot jelent és az Emberi Erőforrás Operatív Programon³ belül kerül tervezésre.

Az 1. ábrán a Régió ERFA és ESZA forrásainak évenként elnyerhető/lekötendő/ összege látható a lelépcsőzés kontextusában. A diagramból négy lényeges következtetést kell kiemelni:

¹ A hazai társfinanszírozás nélkül

² Amennyiben népességarányosan történik az országra jutó forrás felosztása

³ Az EMEROP-ban önálló prioritásként jelenik meg a Közép-magyarországi régió

1. Jelentősebb összeg a 2007., 2008. és 2009. években áll a Régió rendelkezésére, bár ez is csökkenő mértékkel, ami azt jelenti, hogy erre az időszakra kell a fejlesztések (projektek, pályázatok) zömét tervezni, ebben az időszakban kell a legtöbb forrást lekötönnünk, ugyanis az egyes években le nem kötött források a következő évekre nem vihetők át!
2. Az első három évben jól előkészített és kidolgozott pályázatokkal nagyobb esély mutatkozik a nyerésre, mint az azt követő „forráshiányosabb” években.
3. A projektek tervezését nem elég 2007-ben elkezdni, már most dolgozni kell rajtuk!
4. Az NFT1 tapasztalati forrásfelhasználás görbéjét a 2007-2013-as időszakra vetítve jelentős különbséget vizionálhatunk a megcélzott forrás nagyság és a projektekkel leköthető források között.

SUGÁRÚT A FEJLESZTÉSI FORRÁSOKHOZ:

A KÖZÉP-MAGYARORSZÁGI RÉGIÓ STRATÉGIAI TERVE ÉS OPERATÍV PROGRAMJA

Az országban elsőként a Közép-magyarországi régió készítette el az EU-konform Stratégiai Tervét (Terv) és Operatív Programját (Program), közel két éves, széleskörű partnerségi folyamat eredményeként.

A Régió Stratégiai Terve a térséget, mint „ *kreatív helyet* ” határozza meg. A kreatív hely a szellemi, tudásbeli tőkére és az abból származtatott termékekre, szolgáltatásokra, a szemtől szembeni kapcsolatokra, s ezeken keresztül egyfajta társadalmi, szellemi megújulásra, megújításra épül.

A kreatív hely igényli az emberközeli urbánus helyeket (korzók, kiállítótermek, kávéházak, egyetemek stb.), az identitást erősítő közösségi tereket, a sajátos milliőt, a találkozási pontokat, a kis- és középvállalkozások rugalmas kapcsolatát, a kreatív iparágak, a kulturális gazdaság fellendítését és a fejlett IT hálózatokat, illetve az együttműködési kultúrát, a hagyományok tisztelését.

A kreatív hely elérése egyidejűleg jelenti az emberi erőforrás fejlesztését és a megfelelő fizikai, infrastrukturális közeg megteremtését. Az oktatás, a kutatás-fejlesztés, az innováció éppen olyan fontossággal bír, mint a település központok, „fő utcák” rehabilitációja, az embert körülvevő természeti környezet megóvása és az épített környezet emberbarát megújítása.

A Terv a célok elérése érdekében kiemelt területekre (2. ábra) és kiemelt témákra fókuszál. A fejlesztések által hangsúlyosabban

érintett földrajzi területek közé tartozik a Régiót érintő teljes Dunavölgy, az M0-ás autótút szélesebb értelemben vett sávja, a termálvízre épülő beruházások által kialakuló termál klaszter spirálja, és a speciális vízháztartásbeli gondokkal küzdő Duna-Tisza közti homokhátság.

Kiemelt témák az alábbiak:

- Kooperáció, hálózati együttműködés
- Üzleti szolgáltatások (beleértve az inkubációt is)
- K+F „tudásipar”
- Turizmus és szabadidő-gazdaság
- Kulturális gazdaság (termékek és szolgáltatások)
- Környezetipar, környezet- és természetvédelem
- „Alkonygazdaság” (silver economy)
- Város(rész) központok megújítása (komplex Főutca programok)

A 2007-2013-as végrehajtási időszak „forogatókönyve” az Operatív Program, mely a Stratégiai Terv által meghatározott célokat és beavatkozásokat bontja ki intézkedési szintre.

Az Operatív Programot Brüsszelnek és a Magyar Kormánynak is jóvá kell hagynia. A programozás folyamatából még hátra van az intézkedésszintű pénzügyi tábla elkészítése, az indikátorok meghatározása, illetve az első három évre szóló akcióterv kidolgozása.

PARTNERSÉG: IGÉNYALAPÚ PROJEKTEK ÉS HAJTÓERŐ

A Régió Stratégiai Terve és Operatív Programja egyrészt alulról építkezik, másrészt felülről alkalmazkodik az Európai Unió elvárásaihoz és a Nemzeti Fejlesztési Tervhez. A tervezés és programozás többéves időszaka során a Régió területi és szakmai heterogenitását reprezentatívan képviselő Regionális Munkacsoport végezte a tervezési és programozási feladatokat. A folyamatot mintaszerű partnerség jellemezte annak érdekében, hogy minden térségi szereplő hozzáadhassa a maga tudását, és megjeleníthesse az igényét. Kistérségi, kerületi és településszintű műhelymunkák során közösen dolgozott a civil szervezet, a vállalkozó, az önkormányzati szakember, vagy éppen a környezetvédelmi újságíró.

Lényeges szempont, hogy a Tervet és a Programot a szereplők a sajátjuknak érezzék, mert ezzel is fejlődik a régiótudat, erősödik a bizalom, sikeres projektek és pályázatok születnek.

A lehetőség tehát adott, a Régió saját magának készíti programot az itt élőkkel közösen, a tét pedig az, hogy ki mennyire készül fel időben a versenyre.

Figyelem: Az európai uniós források nem járnak, hanem elnyerhetők!

Orosz György

mb. program-irodavezető
Pro Régió Ügynökség

Amilyen gyorsan csak lehet, projekteket kell kidolgozni

beszélgetés dr. Lukovich Tamással, a Pro Régió Ügynökség ügyvezetőjével

Mennyi pénzt kap a Közép-magyarországi régió, és annak felhasználásakor miként veszik figyelembe, hogy Budapest és agglomerációja, illetve Pest megye között óriásiak a fejlettségi különbségek?

Mivel a mi régióink hazai összterméke már meghaladja az uniós GDP nemhogy 75, de 80 százalékát is, így a régió már nem számít egyes célkitűzésű területnek. Éppen ezért a Közép-magyarországi régióra jutó támogatás egy főre számítva alig egyharmada a legelmaradottabb hazai régióénak. A hét évre jutó 1861 millió euró (465 milliárd forint) felhasználásakor meglehetősen nagy dilemmát okoz a budapesti és pest megyei területek közötti szakadék. Hiszen Pest megyében vannak olyan elmaradott települések, amelyek nem állnak jobban, mint mondjuk egy szabolcsi kistelepülés, és szükségük lenne kifejezetten az egyes célkitűzésből támogatható fejlesztésekre. Jobb érdekérvényesítő erejű országok, mint például Nagy-Britannia vagy Írország ciklusonként átrajzolgatták a régiókat, hogy minél több terület beleférjen az egyes célkitűzésbe.

Ha ezt nem is tudtuk megtenni, annyit sikerült elérni az EU 2007-2013-as költségvetéséről szóló alkuban, hogy a régió pénzét legalább nem a mai támogatási szintről kezdik el fokozatosan csökkenteni...

Igen. Ugyanis a csatlakozás óta eltelt két és fél év nem elegendő idő ahhoz, hogy elérjük a teljes támogatási szintet. A kormánynak azt sikerült elérnie, hogy a mi régióink esetében az első évben a támogatás mértéke megegyezik majd egy egyes célkitűzésű területével, és csak onnan kezdődik a kilépcsőzés, vagy uniós terminológiával szólva a phasing out. Másrészt azt is elérték, hogy a támogatások egy részét használhatjuk kifejezetten az egyes célkitűzésben engedélyezett célokra is, tehát nem csak versenyképességre és némi útépitésre, hanem területi kiegyenlítésre is. A támogatások csökkenése viszont egy újabb komoly kihívás elé állít minket. A régió felszívóképessége ugyanis jelenleg messze alatta marad a rendelkezésre álló támogatásoknak. Ez azonban évente javul majd, s körülbelül a hétéves ciklus közepén egyenlítődik ki a kettő. Csakhogy míg a felszívó kapacitás onnantól tovább javul, a támogatás mértéke tovább csökken, így éppen akkor áll majd rendelkezésünkre a legkevesebb pénz, amikor már a legkönnyebben fel tudnánk azt használni.

Mindebből következhet-e az, hogy mivel Budapestnek eleve nagyobb a felszívóképessége, a ciklus elején ő viszi el a támogatások túlnyomó részét, a ciklus második felében viszont valamilyen pozitív diszkriminációt kell alkalmazni a Pest megyével szemben, esetleg már el is kell kezdeni a régió szétválását?

A legfontosabb dolog, hogy amilyen gyorsan csak lehet, el kell kezdeni tervezni, s ezalatt nem vágyálmokat értek, hanem jól kidolgozott, finanszírozható projekteket. Én azt szoktam mondani a polgármestereinknek: ha van valami jó projektötletük, rögtön a ciklus elején adják be a pályázatot, ha ugyanis az megfelelően megalapozott, nem tudnak hazamenni pénz nélkül. Hiszen nem

DR. LUKOVICH TAMÁS A PRO RÉGIÓ ÜGYNÖKSÉG ÜGYVEZŐ IGAZGATÓJA

hagyhatjuk, hogy elveszenek a rendelkezésre álló támogatások. Később viszont kemény lesz a verseny. Már el is kezdtük gyűjteni a projekteket. Az viszont tény és való, hogy az eltérő felszívóképesség miatt valamilyen politikai egyezsége van szükség Budapest és Pest megye között, hiszen ez utóbbi területén is nagyon reális fejlesztési igények vannak. Ez az ország szinte egyetlen olyan területe, amelynek növekszik a lakossága, tehát új iskolákra, közintézményekre, infrastruktúrára van szüksége. Én úgy látom, hogy jelenleg működik ez a politikai egyezés.

Vannak-e már olyan nagy, például közlekedési projektervek, amelyek nem a Kohéziós Alaphból, hanem a regionális kasszából valósítandók meg, s amelyekkel az első időszakban gyorsan el lehet kezdeni a nagyobb összegek felhasználását?

Az unióval már megkezdődtek a szakmai egyeztetések, és ezekbe az Európai Bizottság aktívan bevonta a régiókat, kétoldalú tárgyalásokat is folytatva velünk. Arról még nem született végső megegyezés, hogy a regionális operatív programon belül lehessen-e önálló közlekedési fejezetünk. Most az a kompromisszum látszik kialakulni, hogy a közlekedési fejlesztéseket a vonzóerő címszó alá tesszük, ahova a turizmusra és környezetvédelemre vonatkozó fejlesztések is kerülnek. Szerintem egyébként ha a régióban erre költünk pénzt, azt nem sugárirányú, azaz Budapestre felvezető utakra kell fordítani, hanem a régió belüli keresztirányú elérhetőséget kell javítani.

Nem fél attól, hogy a Nemzeti Fejlesztési Terv beadásának folyamatos csúszása okán, illetve amiatt, hogy még az EU sem fogadta el a stratégiai irányelveket, nem lehet majd januártól kiírni a pályázatokat?

De tartok ettől. Figyelmeztetést is kaptunk, hogy amennyiben október második felére a tervrendszer, a végrehajtás rendszere nem kristályosodik ki, akkor nem biztos, hogy Brüsszel vállalni tudja azt, hogy január elsejéig pecsét kerül a magyar programra. A jóváhagyás ugyanis egy elhúzódó, több levélváltást igénylő egyeztetési folyamat. Így akár márciusra is elcsúszhat a pénzfelhasználás kezdete. Ugyanakkor - nagyon helyesen - már elkezdünk dolgozni az operatív programok egyeztetésén, és ez valamelyest gyorsíthatja a folyamatot.

Hogyan jelentkezik az operatív programban a Budapest-Pest megye dilemma?

A probléma meglehetősen összetett. Miközben a régió belüli különbségek nálunk a legmagasabbak, Budapest sem homogén. Gondoljunk csak a Józsefváros és a Rózsadomb közötti különbségekre. Ez egy sok-sok ellentmondással, fejlesztési feszültséggel terhelt város, ahol megoldatlanabbak között a roma kérdés is.

Ezeket a feszültségeket a kerületek külön-külön pályáztatva, vagy kiemelt, a Fővárosi Közgyűlés által beadott projektek keretében próbálhatják enyhíteni?

A pénzfelhasználásnak három módja van az unióban. Az egyiket jól ismerjük, ez az, amikor pályázatokat képezünk különböző célokra, s a sikeres pályázatok nyernek. Létezik azonban a közvetlen projekt-finanszírozás is, amelyet például a franciák használnak előszeretettel. Ekkor előre megmondják, hogy milyen projekteket fognak finanszírozni, s nem kell eljátszani ezt az “add be, mert úgyis nyersz” pályázatosít. Például ha tudjuk, hogy a fővárosban kell egy híd, minek azt megpályáztatni? Ha véletlenül valaki más is beadna hídépítésre pályázatot, akkor azt majd hátrébb soroljuk? Legitimen megválasztott képviselők szakmapolitikai okok alapján igenis kijelölhetnek megvalósítandó beruházásokat. Mi szeretnénk már ebben a hét évben néhány ilyen régiós szinten kiemelt projektet.

Ezekről akkor a regionális fejlesztési tanács fog dönteni?

Reméljük, de az intézményrendszerrel és a felelősségekről még nincs végleges kormánydöntés. Folytatva az előbbi gondolatmenetet, a pénzfelhasználás harmadik módja az, amikor nem közvetlenül a kedvezményezett kapja a pénzt, hanem egy harmadik fél, például bank, szövetkezet hitelgaranciára, faktoringra, lízingre, kockázati tőkealapra. Ez a vállalkozások egy kifinomultabb támogatási formája. Az unió is sürget minket, hogy ezt minél szélesebb körben alkalmazzuk. A még csak bimbózó régiókban ez talán még túl bonyolult lenne, de a gazdasági versenyképességi operatív programban biztosan lesz ilyen.

A kiemelt projektek kiválasztásának a régióban két fontos szempontja lesz: lesznek kiemelt témák, és lesznek kiemelt földrajzi területek, amelyeket pozitívan szeretnénk diszkriminálni. A kiemelt földrajzi területek közé tartozik az M0-as sávja, de nem maga az autópálya. Ez egy olyan, sok lehetőséget, de egyúttal konfliktus forrását is magában hordozó fejlesztési folyosó, amely fővárosi és vidéki területek egy érdekes találkozása. A Duna-völgye is kiemelt terület. Itt sem magáról a folyóról, meg arról van szó, hogy tiszta legyen a víz és lehessen motorcsónakázni, hanem az érintett kerületek, a Duna-kanyar és a Csepel sziget alkotta sáv fejlesztéséről. Van egy termálkiszáradó, és kiemelt terület a homokhátság is, ahol a vízszintcsökkenés miatt 300 ezer ember gondját kell megoldani. A témák közül is kijelöltünk néhány, a világgpiacon is versenyképes, tudásalapú gazdaságra épülő területet. Ilyen a kreatív gazdaság, mint például a divatipar, a médiadizájn, az ipari forma tervezés, a könyvkiadás, a zene, a szoftverfejlesztés, hogy csak néhányat említsek. Kiemelt téma a szabadidőgazdaság, amely több, mint a turizmus, mert ide tartoznak a helyi rekreáció programjai és termékei egyaránt, a faiskolától kezdve a szabadidőruhákig, sportszerekig bezárólag. A harmadik ilyen terület az üzleti szolgáltatás. Bár Budapest nem lett, és tőkeerő hiányában

nem is lehetett bankközpont, az üzleti szolgáltatásokban komoly sikereket ért el. A komoly könyvelőcégek, a jogi szolgáltatók, a biztonsági ipar résztvevői szívesen települnek ide. Kiemeltük még a környezetipart, amelyet szinte kötelező mindenütt fejleszteni, illetve van még egy kísérleti terület, az ezüstkör- vagy indánnyár-gazdaság, amely nem ágazati alapú program, hanem az idősödő népességhez kapcsolódik. Bár Európa népességének elöregedése komoly szociális problémát jelent ugyan, de egyúttal egyfajta lehetőséget is teremt. Képeződik ugyanis egy egyre szélesebb, fizetőképesebb, sok szabadidővel rendelkező réteg, amely újfajta szolgáltatásokra, termékekre tart igényt. Ezeket a területeket kezeljük kiemelten, de nem kell vesztést hirdetni, mert a többi területen, illetve témában is lehet majd pályázattal támogatáshoz jutni.

Az operatív program tervében a közszolgáltatások EU-konform fejlesztése is szerepel. Ez mit takar?

Alapvetően az e-kormányzás kiépítését, vagyis azt, hogy interneten tájékozódhassunk a minket érintő szabályozásokról, és a neten keresztül intézhessük a különböző hatóságokkal ügyeinket. Ezzel javulna a szolgáltatások hozzáférhetősége, megközelíthetősége, és kiválthatóvá válna az utazások jelentős része is. De valószínűleg ezt a területet átadjuk valamelyik központi operatív programnak, mivel kihatása messze túlmutat a régió határain. Ha például Budapesten vesznek egy nagy teljesítményű szervert a földhivatali ügyek országos bázisának egységesítéséhez, indokolatlan lenne, hogy annak teljes költségét ez a hárommillió régió állja.

Ugyan a regionális önkormányzatok terve megbukott az Országgyűlésben, de a kormány azt ígéri, hogy mindentől ösztönzőkkel, intézkedésekkel a regionalizmus irányába fogja tolni az országot. Ez mennyiben befolyásolja az operatív program készítését és végrehajtását?

Én meg vagyok győződve arról, hogy a decentralizáció folytatásának nem lehet akadálya az, hogy nem született meg egy kétharmados törvény. Annak ellenére, hogy nincs választott önkormányzat, illetve nincs saját vagyoni, léteznek garanciák arra, hogy képesek legyünk önállóan vinni a fejlesztéseket. A feladatokat szerződéses alapon látjuk el, a szerződéseket pedig meg lehet fogalmazni úgy, hogy az szankciókat is tartalmazzon. A garancia alapját képező vagyoni is megoldható lenne a jelenleg piacról bérelt irodáink helyett például ingatlanjuttatással. Követelnénk az íráspéldát is, ahol a központi kormányzat 51 százalékos többségi tulajdont kapott a regionális fejlesztési ügynökségben – itthon például a Miniszterelnöki Hivatal vagy a Pénzügyminisztérium kaphatna ilyen. De a vagyoni hiánya nem volt akadálya például annak, hogy az állam garanciát vállaljon akkor, amikor a Magyar Labdarúgó Szövetség megpályázta a labdarúgó Európa-bajnokság megrendezését. Ha valami fontos az országnak és van politikai akarat, ez mind megoldható. A minisztériumoknak le is írtunk legalább hatféle megoldási javaslatot, s egyelőre úgy látom, hogy nyitottak ezekre. De létezhet egy mindennél erősebb garancia: a regionális fejlesztési tanácsokban ugyanis a központi állami delegáltak túlsúlyban is lehetnek, így a központi kormányzat befolyása meghatározó lehet.

Mindennek tehát az a tétje, hogy a következő hét évben a regionális operatív programokat a regionális fejlesztési tanácsok és ügynökségek hajthassák végre.

Rockenbauer Nóra